

ISTORIA IGIENEI IN ROMÂNIA

ÎN SECOLUL AL XIX-lea ȘI STAREA EI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XX-lea.

DE

Dr. I. FELIX,

Membru al Academiei Române.

PARTEA I.

AL TREILEA MEMORIŪ.

V.

**Bólele infecțioase și contagióse; bólele epidemice, endemice
și sporadice.**

(Urmare)

Ședința de la 2 Martie 1901.

C h o l e r a .

Cholera, Cholera asiatică, Cholera indică, Cholera Morbus, este o bółă exotică, acută, gravă, dureróasă, infecțioasă, cu mers repede, caracterisată mai ales prin vărsături, scaune apóse abundente, la începutul bólei fecaloide, apoi albicioase, conținând cantități mari de epitelií eliminate de pe suprafața internă a intestinelor, prin crampe, prin scăderea temperaturii corpului, stingerea vocii, suprimarea secrețiunii de urină, prin respirațiunea dificilă, cianosă, algiditate, puls insensibil. Ceí mai mulți bolnavi mor de asfixie, cei carí resistă cad adesea-orí în timpul reacțiunii într'o stare tifoidă asemenea periculóasă. Există însă și casuri de choleră asiatică ușórá, ambulatorie; mai ales la începutul epidemiilor de choleră se observă diaree premonitorií, carí sunt predecesóre cholerei și în excrementele bolnavilor afectați de acéstă formă ușórá se găsesc bacilií caracteristici ai cholerei. Din bolnavii de choleră mor aprópe 50%.

Cholera este originară în India; ea se propagă prin bacilul virgulă, un spiril descoperit de R. Koch în anul 1883 în scaunele și în corpul bolnavilor de cholera asiatică. Diagnosa se confirmă prin prezența acestui bacil în excrementele și în intestinele bolnavilor; el produce o materie toxică, care mortifică epiteliul intestinal și, care resorbită, otrăvesce sângele și paralizează nervii organelor circulătoare. Cholera se propagă prin bolnavi și prin cadavrele lor, prin oameni sănătoși cari au fost în contact cu bolnavii, prin efectele bolnavilor, mai ales prin pânzeturi murdare, prin vestimente și așternuturi infectate, prin apa în care au fost aruncate materiile fecale ale bolnavilor de cholera, prin alimente contaminate, prin trăsuri, corăbii, în cari au zăcut bolnavi de cholera. Din cauză că bacilul cholerei își conservă vialitatea mult timp în apă, apa este și mediul principal de propagarea bôlei.

Până la anul 1817, cholera a existat numai în India în mod endemic, în timpul de la 1817 până la 1823 ea a făcut prima invasiune în Asia occidentală și în Africa, în anul 1826 prima invasiune în Europa. În măsura în care s'a perfecționat comunicațiunea, s'a scurtat calea din India în Europa, a devenit și mai frecventă aparițiunea cholerei la noi. Cholera poate veni din India în Europa prin 3 căi: pe uscat prin Asia centrală și de acolo în imperiul Rusiei; pe calea maritimă saă prin golful Persic și marea Caspică, saă prin Marea Roșie și canalul de Suez. Prin pelerinagiile religioase ale Mohamedanilor din India la Meca se transportă bóla adesea-orî la Meca și de acolo, prin pelerinii veniți din alte țări, în diferite porturi ale Mării Roșii, în Egipt și în Europa; prin transportarea cadavrelor Schiitilor din alte țări în Persia, la locul sfînt din Kerbela, se infectă de cholera localitățile prin cari trec aceste procesiuni funebre.

În România a apărut cholera asiatică în anii 1831, 1848, 1855, 1865—66, 1872—73 și 1893.

În primul mers al cholerei din India spre apus, ea s'a oprit în anul 1823 la Astrachan. Deja atunci s'a așteptat întinderea ei peste totă Europa, și acéastă așteptare s'a manifestat în literatură, în scrieri asupra prevenirii și căutării acestei bóle nouă. În România au apărut în anul 1824, la București, broșurile următoare: *Povățuire pentru Cholera* (anonim); A. Tavernier, *Amănunturi apărătoare și igienice pentru Miserere saă Cholera Morbus*; A. Tavernier, *Détails préservateurs et hygiéniques relatifs au Miserere ou Cholera Morbus*. (G. Crăiniceanu, *Literatura medicală română*, 1895. Manuscript aflat în Biblioteca Academiei Române).

Pe la finele anului 1830, cholera se întinde în Basarabia. La începutul anului 1831, Generalul P. Kisseleff, Guvernatorul amânduror Principatelor Române, stabilește la Prut cordon militar și carantină, cară însă n'a putut opri înaintarea bôlei; ea apare la 17 Iunie 1831 la Iași, unde mor până la 180 ómenî pe ȕi. Mare parte din populațiunea orașului fuge, medicii parte aș murit, parte aș fugit, unul a rãmas. Kisseleff a scos locuitorii orașului la câmp în barace; din 40.000 locuitori ce aveã orașul, aș murit 3.000. La Focșani se înființezã asemenea cordon și carantină, dar cholera trece prin cordon la Galați, Brãila, Giurgiu și la 12 Iulie 1831 la Bucuresci. (C. Vãrnãv, *Rudin. Physiogr. Mold.*, A. D. Xenopol, *Ist. Rom.*, G. I. Ionescu-Gion, *Ciuma și Cholera dupã Zaverã*. V. A. Urechia, *Ist. Rom.*) Biblioteca Academiei Române posedã o broșurã tipãritã la Iași în anul 1831 prin îngrijirea Guvernului: «*Reșetã pentru bõla ce se numesce Cholera Morbus, și conține povățuiri pentru mãsurile ce se cuvine în privința bõlei Cholera Morbus la locurile unde lipsesce ajutorul doctorilor, bõlã care s'a ivit în Cneja Moldovei*». Pe lângã simptomele și mijlõcele de vindecare, broșura tratẽzã pe larg mijlõcele de prevenire și recomandã curãtenia, locuința uscatã, nu umedã, înlãturarea aglomerațiunii; locuitorii satelor sã-și facã afarã din sat pe locuri înãlțate colibe; cei sãnãtoși sã se mute din casele molipsite în aceste colibe. Casa molipsitã sã se curețe, sã se spele, sã se vãruescã, sã se usuce și sã se stropescã cu apã de chlor înainte de a intrã cine-vã într'însa. Asemenea se prescrie curãțirea straielor. La Bucuresci s'aș imprimat, ca și la Iași, în anul 1831, povețe oficiale asupra prevenirii și cãutãrii cholerei, mai puțin amãnunțite decãt cele din Iași.

Tot în anul 1831, Austria stabilește carantinã lungã și severã contra României, dar cholera trece în Ungaria; în amândouẽ Principatele Române epidemia se stinge în tãmna anului 1831. În Moldova și în Valachia cu 2,871,162 locuitori, s'aș îmbolnãvit de cholerã 33.560 persoane, din carã aș murit 20.218; în Ungaria din 9 miliõne de locuitori, s'aș îmbolnãvit de cholerã 501.657 și aș murit 217.594. Cheltuelile fãcute în amândouẽ Principatele Române pentru așezarea carantinelor, pentru lefile cinovnicilor și ale medicilor, pentru cumpãrarea de medicamente și pentru hrana sãracilor, se suie la 97.410 lei. (A. Papadopol-Calimach, *Generalul P. Kisseleff, 1829—1834. Anal. Acad. Rom.*, Ser. II, Tom. IX, Bucuresci 1887.)

În anul 1847, cholera face pentru a doua órã invasiune în Turcia, și în Rusia, se apropie de Prut și amenințã iar Principatele Române, dar astã-datã bõla înaintezã mai repede pe apã decãt pe uscat. Sfa-

tul administrativ extraordinar al Moldovei, sub președința Domnului, prescrie măsurile preventive ce se vor lua: la Galați pentru corăbii carantină de 5 zile, pentru călători de 4 zile, cu curățirea lor și a bagajelor întocmai ca contra ciumei; pe totă linia Prutului se înființează 200 bordeie și câte o colibă pentru un cal, pentru adăpostirea slujitorilor cari vor forma cordonul de pază; afară de Galați se stabilesc carantine la Sculeni, Lipcani și Leova. La fie-care pichet al cordonului se așează un slujitor călăreț cu 4 străjari săteni, la fie-care carantină 1 director, 1 medic și 2 slujitori; la Iași se alcătuesce în fie-care cuartal câte un spital de 25 paturi, 20 de creștini și 5 de jidani; se aleg 3 locuri pentru înmormântare, la Galata, Păcurari și la Șapte Omeni; la fie-care cuartal se înființează 8 căruțe pentru ridicarea bolnavilor la spital și 4 care pentru ducerea morților la țințerime; asemenea se tocmesc 240 ciocli cu un priveghetor, 240 păzitori ai orașului cu câte un căpitan la 40. Parte din Evreii aglomerați în case neîncăpătoare se mută la sate, fântânile se curăță. Se prescrie curățirea satelor, în fie-care județ se instalează un spital și o comisiune sanitară, satele molipsite se țepuesc. Imprejurul orașului Iași se așează pază spre a nu pute trece nimeni peste șanț și numai prin 4 bariere, pentru casele molipsite se prescrie țepuire și apoi curățire. Înaintea îngropării morților se cercetează dacă sunt morți sau numai leșinați, ardeându-se cu fier roșu spre a se provoca roșeța pielei, în cazul dacă ar mai fi viu. (*Manualul administr. al Princip. Mold.*, T. II.) Pentru sătenii Moldovei se publică, în luna Octomvrie 1847, povățuirii, în ce chip trebuie a se păzi de lovirea bôlei cholerei, și cum să-și dobândescă ajutor prin lecuri casnice, alcătuite de G. Cuciuranu. Aceste povățuirii cuprind sfaturi raționale, mai ales în ceea-ce privește izolarea bolnavilor, curățirea și desinfectarea caselor și obiectelor contaminate, aerarea lor prelungită. La începutul anului 1848, C. Vêrnay publică la Iași cărticica *Despre Holera epidemică*, care asemenea conține sfaturi bune despre prevenirea bôlei.

La redeschiderea navigațiunii în primă-vara anului 1848, primul vapor care a venit de la Constantinopole a adus cholera la Galați, cei dintâi bolnavi au fost hamalii ocupați pe acel vapor. De la Galați, miliția mutată la Iași și cărăușii din Galați au adus bóla la Iași, unde primul cas s'a observat la 19 Maiu 1848, și până la 16 Iulie, când s'a stins bóla, au murit 7.000 persoane.

În anul 1854, cholera care bântue în Turcia este iar așteptată în România: astă dată ea are un caracter blând, progresază încet și apare în amândouă Principatele tocmai în anul 1855; se ieaă de amândouă co-

mitetele sanitare măsuri analóge cu cele din epidemia precedentă; despre numărul victimelor acestei epidemii nu posedăm date statistice, aflăm numai din raportul anual al Eforiei spitalelor din Bucuresci, că a fost epidemie de choleră, dar mult mai blândă ca în alți ani.

Cholera mai amenință România în anul 1865, când această bôlă a apărut treptat la Constantinopole, la Sulina și în Rusia meridională. Se stabilesc carantine de 3 zile la Brăila, Galați și Reni, Consiliul medical superior alcătuesce instrucțiuni pentru prefecti, primari și pentru public, recomandă primarilor urbanî înființarea de spitale, organizațiunea asistenței medicale la domiciliu cu visite medicale preventive, curățenia stradelor, curților, hotelurilor, prescrie desinfectarea excrementelor și a materilor vârsate, cari sunt purtătorii contagiului, cu sulfat de fer. Primul cas de choleră a fost observat în țără la Galați la 19 Iulie 1865 pe vaporul frances Vulcan sosit din Constantinopole. Bolnavul a stat 48 ore în spitalul din Galați, apoi a fost transportat la carantina Reni și a murit pe drum. Cholera se ivesce la Galați, Brăila și în câte-vă alte orașe, se stinge în aparență în timpul tómnii și erniî, dar în primă-vara anului 1866 ea bântue județul Iași, Botoșani, Gorj, orașul Bucuresci, județul Némțu, în lunile Iunie și Iulie județul Bolgrad, Ismail, Brăila, Covurlui, Fălcui, Râmnicu-Sărat, Putna, Bacău, Tecuci, Roman, Vaslui, Sucéva, Dorohoi, Buzău. În luna Iunie 1866 se propune o măsură preventivă, care n'a putut să fie folositore față cu mersul repede al epidemiei, Consiliul medical superior recomandă, ca să se întocmescă cordóne militare ca mijloc de isolare între părțile țării bântuite de choleră și cele rămase neinfectate, cu carantină de 21 zile pentru cei veniți din părțile infectate. Consiliul Ministrilor aprobă, epidemia se întinde însă peste tóată țera și nu se stinge decât în luna Octomvrie 1866. În această epidemie s'a înbolnăvit în tóată România 57.088 persoane, din cari a murit 24.034. (*Anal. statist. VII.*)

Cholera este din nou importată în Europa în anul 1871 pe uscat prin Rusia; ea progresază foarte încet și se apropie de Prut tocmai în anul 1872, când apare și în Austro-Ungaria. Se înființază carantine la frontariile din spre Rusia, cholera trece însă Prutul și se constată la 15 Iulie 1872 la Tîrgul Sculenî și apoi în alte comune ale județului Iași, în lunile August și Septemvrie în județele Roman și Vaslui; la începutul lunii Octomvrie, epidemia se stinge, după ce s'a înbolnăvit de choleră 911 persoane, din cari a murit 323. În timpul erniî, cholera bântue Bulgaria și în primă-vara anului 1873 ea devastază acolo cu furie mare și trece Dunărea în luna Iunie. În luna Iulie 1873 sunt tóate județele Dunărene inundate de choleră. Tot de odată ea este importată în județul

Némțu, probabil prin plutașii întorși din Galați, și de-acolo în județele Roman, Tutova, Iași, Vaslui, Fălci, Cahul, Râmnicul-Sărat, Prahova, Gorj. Epidemia se stinge în luna Noemvrie, după ce s'a înbolnăvit aproximativ 18.000 persoane, din cari au murit 3.200.

Cholera se mai apropie de România în anul 1892 și o bântue în anul 1893. Istoria acestei din urmă epidemii este instructivă, fiind-că pentru combaterea ei am aplicat pentru prima oară, cu destule succese, măsurile preventive prescrise de Convențiunea sanitară internațională de la Dresda din anul 1893. De vreme ce în anul 1892, când am așteptat invasiunea cholerei, s'a întrebuințat la noi, ca și în alte State, măsuri profilactice foarte aspre, foarte costisitoare, prevențiunea în anul 1893 a fost mai simplă; de vreme ce în anii 1892 și 1893, în unele țări din Europa, mortalitatea de choleră a fost înspăimântătoare, ea a fost la noi relativ mică.

Ne deprinsesem a considera numai India ca patria cholerei, de unde ea face din când în când invasiune în Europa; de câți-vă ani însă s'a format la Nordul Indiei, în Persia și în țările vecine cu Persia, focare secundare și mai ales în lunile Aprilie și Maiu 1892 cholera a apărut cu mare furie în Afganistan și în Persia și a trecut de-acolo peste marea Caspică în Rusia. La începutul lunii Iunie 1892, cholera s'a arătat la Baku, portul rusesc cel mai important de la marea Caspică; locuitorii orașului Baku, speriați, au fugit ca să scape de boală și fugarii au transportat-o în alte porturi ale mării Caspice, la Petrovsk și Astrachan, de unde s'a întins pe la finele lunii Iunie în tot lungul fluviului Wolga, în stațiunile călei ferate Transcaucasice și apoi la Marea Neagră la Batum, Azov, Rostov, Odesa și Tiflis. În luna Iulie 1892, cholera s'a întins în lungul râului Don, pe la finele lui Iulie în lungul fluviului Dnieper. Tot în luna Iulie, cholera a intrat în orașele Nijni-Novgorod, Moscova și St. Petersburg și în luna August ea a inundat Vestul Rusiei.

La 19 August 1892, boala a fost declarată în portul maritim cel mai mare al Germaniei, la Hamburg-Altona, unde a fost adusă din Rusia prin comerțul maritim și unde apăruse deja pe la 15 August mai multe cazuri suspecte; epidemia a luat aci o întindere înspăimântătoare, astfel că în singura zi de 30 August s'a înregistrat 1.081 cazuri de choleră cu 484 decese. Din Hamburg boala a fost importată în multe alte localități, în totă Germania au fost bântuite de choleră 269 comune, cele mai multe infectate de la Hamburg; numai un număr mic dintre ele au primit boala direct din streinătate.

Din Germania cholera a făcut invasiune în Olanda; d'acolo a trecut pe apă hotarele Germaniei intrând la Duisburg.

La apusul Europei, în Franția, prezența cholerei a fost asemenea constatată în luna Aprilie 1892, mai întâi în vecinătatea Parisului, unde a fost adusă cu probabilitate direct din India, căci Franția întreține cu Tonkinul comunicațiuni continue. În timpul de la 4 Aprilie până la 15 Octomvrie 1892 au murit în Franția de choleră, în 20 departamente, în 212 diferite comune, 3.184 persoane.

Din Le Hâvre, la 15 August 1892, cholera a fost importată de un vapor în Belgia, la Anvers, de unde ea s'a întins succesiv și în alte comune.

Pe noi ne-a interesat mai mult mersul cholerei din apropierea hotarelor noastre. În luna August 1892, ea s'a arătat la Kiew, d'acolo a fost adusă în guvernământul Lublin, în vecinătatea imediată a Galiției; la 8 Septemvrie 1892 s'a declarat cholera în Galiția, la Podgorza, la 11 Septemvrie la Cracovia și apoi în alte comune ale circumscripțiunilor Wieliczka și Cracovia, la 12 Septemvrie în comuna Walowiec din circumscripțiunea Gorlice, în luna Octomvrie în câte-vă alte comune din circumscripțiunea Wieliczka și Bochnia, la începutul lui Noemvrie în circumscripțiunile Mielu și Nisko, la 14 Noemvrie la răsăritul extrem al Galiției, în orașul Husiastyn, de unde bóla a fost importată în alte comune din circumscripțiunile Husiastyn și Berszczow. Peste tot s'au înregistrat în Galiția, în anul 1892, 207 casuri de choleră, din cari 119 mortale. În Bucovina nu s'a constatat nici un caz de choleră.

În Basarabia, cholera a ajuns până în dreptul fruntariilor noastre, la începutul lunii Septemvrie în circumscripțiunea Chișineu, până la jumătatea lunii Septemvrie la Leova și în comunele vecine de la malul stâng al Prutului în fața județului Fălciu, la finele lunii Octomvrie la Brânceni în apropierea județului Dorohoiu și apoi la Hotin tot la Nordul județului Dorohoiu.

În Ungaria, cholera a fost declarată pe la începutul lunii Octomvrie 1892; deși în lunile August și Septemvrie s'au observat deja la Budapesta numeroase cholerine, constatarea oficială a cholerei, basată pe examen bacteriologic, nu s'a putut face decât în primele zile ale lunii Octomvrie. Din Budapesta cholera a iradiat în mai multe direcțiuni, spre Nord la Viena și în Boemia, spre Vest în Stiria, spre Sud în lungul Dunărei și a altor ape curgătoare, în Banat și la Porțile-de-fer. Transilvania însă n'a fost atinsă de bóla.

În anul 1892, opiniunea publică nu eră luminată despre utilitatea foarte mică a carantinelor pe uscat și despre nepericulositatea importului multor mărfuri; ceea-ce s'a petrecut în țările vecine cu noi a influențat

presa și opiniunea publică, și scirea eronată, că cholera a fost importată în Ungaria prin nisce piei crude aduse din Hamburg, a îndemnat și pe autoritățile noastre sanitare ca să dea satisfacțiune opiniunii publice prin prohibițiunea unui număr de mărfuri, pe cari examenul științific ulterior le-a constatat ca inofensive. În anul 1892 s'a crezut că se aduc ore-cari înlesniri exportului nostru pe cale maritimă, dacă stabilim carantine pe uscat; le-am înființat cu sacrificii mari, în condițiuni cari n'ar pute suporta o critică severă și am vădut după puțin timp, că comunicațiunile între țările civilizate nu se mai pot opri în timpul de astăzi, cum s'aუ oprit în timpurile trecute, că o țară ca a noastră nu se poate închide ermetic, că cordónele militare nu pot împedica cu desăvîrșire trecerile frauduloase ale contrabandiștilor și chiar ale călătorilor ordinari.

Guvernul român a decis ca, afară de porturile Sulina și Constanța, să se mai înființeze servicii de revisie sanitară în porturile Tulcea, Brăila, Galați și la Ungheni, închidându-se toate cele-lalte puncte de intrare de pe linia Prutului, ca să se întărească cordonul militar de la fruntariile României spre răsărit în mod considerabil prin trupe pe uscat și prin flotilă, ca la Sulina să se supue la carantină de 11 zile toate proveniențele din Marea Neagră, de la frontiera Turciei de Asia până la frontiera română; ca călătorii de pe uscat din Rusia să fie supuși la Ungheni la carantină de 8 zile; ca atunci când cholera va apăre într'o altă țară vecină sau apropiată de România, să se supună proveniențele din acea țară la carantină de 11 zile pe apă sau de 8 zile pe uscat, închidându-se punctele de intrare din acea țară, cu excepțiunea celor unde se vor stabili servicii de revisie sanitară și de carantină.

În luna Septemvrie 1892 s'a prelungit durata carantinei pentru proveniențele din Rusia de la Ungheni, de la Cotul-Pisica (gura Prutului) și de la Sulina la 11 zile, s'a înființat pentru proveniențele din porturile Dunărene ruse carantina la Ceatal Ismail, tot cu durată de 11 zile, s'a deschis carantina de la Burdujeni, cu durată de 5 zile, și s'a închis stațiunea Dorna pentru ómeni, asemenea s'aუ închis toate punctele de intrare din Austro-Ungaria și Serbia în România, afară de Vîrciorova și Predél, unde s'a înființat carantină de 5 zile, însă cu un regim diferit. În Transilvania n'a existat cholera, călătorii veniți prin Predél n'aუ fost dar supuși la un regim sever, ci numai la o simplă observațiune în Predél, unde li s'a lăsat libertate a se preumbla și chiar a veni în contact unii cu alții. Alt-fel am procedat la Vîrciorova, din cauza aparițiunii cholerei în Serbia și Ungaria, în

Banat și chiar la Porțile-de-fer; la Vîrciorova am mîntînit, în limitele mijloacelor, regimul carantinar prescriș de regulament.

Cu scăderea căldurilor aș scăzut în centrul și la apusul Europei epidemiile de choleră; atunci Guvernul român a slăbit treptat rigórea măsurilor preventive, a suprimat unele carantine, a redus la altele timpul de observațiune, a înlocuit în fine carantinele pe uscat prin revisia sanitară, a desființat prohibițiunea pentru unele mărfuri. Direcțiunea generală a Căilor ferate a fost însărcinată ca să privilegize salubritatea gărilor, ca să instruescă personalul ei asupra izolării călătorilor suspecti și bolnavi și asupra desinfectării vagonelor contaminate, prefecții de județe și primarii de orașe aș primit instrucțiuni amănunțite, pentru ca să îngrijescă de salubritatea comunelor și să pregătescă servicii de asistență medicală și instalațiuni pentru izolarea bolnavilor.

În timpul cît aș funcționat carantinele, aș fost opriți în ele pentru observațiunea sanitară 5.482 persoane în carantinele pe uscat și 957 vase cu 7.688 persoane în carantinele maritime și fluviale.

Pentru măsurile preventive în contra cholerei, Ministeriul de Interne a dispus de suma de lei 250.000, în care nu intră costul cordonului militar pe uscat și pe apă, pe care l-a suportat Ministeriul de Rășboi, nici sumele întrebunțate de primăriile orașelor la construirea spitalelor speciale pentru căutarea bolnavilor de choleră, la organizarea serviciilor pentru transportul bolnavilor în spitale și la aprovizionarea cu materialul de desinfecțiune. Din aceștia, lei 250.000 aș fost întrebunțați pentru cumpărarea a 5 aparate mari (etuve locomobile) de desinfectare prin vaporii de la casa Geneste, Herscher et Comp. din Paris, lei 33.169,25 pentru instalarea a 5 aparate de desinfectare în porturile Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Oltenița și Brăila, și lei 2.390,20 pentru alte unelte necesare la desinfectare.

Cholera s'a oprit în tómnă anului 1892 la fruntariile noastre, la Porțile-de-fer și la Prut, precum și la hotarul Galiției spre Bucovina. Cestiunea, dacă carantinele aș oprit cholera în mersul ei spre România, are un interes practic și trebuie să răspundem la acéstă cestiune: nu! Nu datorim carantinelor, că în anul 1892 cholera n'a făcut invasiune în țera noastră, ci alte împrejurări necunoscute ne-aș apărat, aș amănat importațiunea germenilor bólei saș dezvoltarea acestor germeni deș importati în România, precum asemenea împrejurări aș amănat ivirea cholerei în Bucovina, unde nu se stabilise nici carantine, nici revisie sanitară pentru călătorii veniți din Galiția.

Este un fapt important, că în anul 1892, în carantinele noastre nu

s'a constatat nici un singur cas de choleră, ceea-ce probază că, din întâmplare, nici unul dintre călătorii supuși la observațiune în carantină n'a sosit acolo infectat într'un mod manifest, precum n'a fost infectat, într'un grad mai grav, nici unul dintre cei cari, prin contrabandă, au trecut în țără printre pichete. Au putut însă intra în țără persoane infectate, bolnave de choleră ușoară, de acea formă a cholerei care adesea rămâne neconstatată, fiind-că bolnavul suferă numai de o simplă diaree cholerică, după aparență lipsită de gravitate, care diaree este însă infecțioasă, capabilă a se transmite altor persoane și a provoca la acestea cholera cu formă gravă.

Cu toate acestea s'ar pute crede, că carantinele pe uscat au adus ore-cari folose, că micșorând traficul, oprind de la călătorie pe multe persoane cari n'au voit să se expună neplăcerii sequestrării într'un lazaret, aceste carantine au micșorat ocaziunea infecțiunii; dar și acest avantaj al carantinelor este dubios, căci tocmai acele persoane, deprinse cu un trai mai confortabil, cari renunță la călătorie din cauza carantinei, nu sunt obicnuit purtătorii contagiului; oamenii curați și tot de odată sănătoși nu pot transporta cholera de la un loc la altul, iar pe oamenii necurați, suspecti, pe lucrătorii cari vin în masse mai toate Guvernele îi supun la ore-cari măsuri excepționale și opresc chiar intrarea lor în țără, când există bănuelă că acești călători ar pute aduce cholera.

Consiliul sanitar superior n'a putut dar recomanda Guvernului, ca să mai înființeze și în anul 1893 carantine pe uscat, dar el n'avea aceeași opiniune despre carantinele maritime, și despre unele carantine fluviale în cea-ce privește echipagiile bastimentelor; aceste carantine sunt indispensabile, Guvernul le-a mănținut și le mai mănține de o potrivă cu alte State, cari au găsit cu cale să înlocuască cuvântul vechiu de «carantină» prin cel modern de «observațiune sanitară», introdus în terminologia tehnică de către Conferința sanitară internațională de la Dresda.

Apărătorii carantinelor pe uscat motivează necesitatea lor cu micul număr de medici, de cari dispunem, creșd că, în țările cari n'au abundență de medici, executarea măsurilor moderne de poliție sanitară ar fi imposibilă; această opiniune este greșită, căci nici o țără nu are un număr destul de mare de medici, spre a pute da îngrijiri perfecte unui număr atât de mare de bolnavi, cum el s'a prezentat, spre exemplu anul trecut, în unele localități din Germania; și cu toate acestea, chiar noi am reușit a isola bola în comunele rurale, pentru cari avem un număr insuficient de medici.

Aparițiunea cholerei în România, în vara anului 1893, nu ne-a surprins; ne-am temut de mult că nu vom pute opri importățiunea ei, și unul dintre colegii noștri, foarte competente în această materie, exprimase în public temerea, că măsurile noastre carantinare, că cordónele militare n'a putut opri în anul 1892 importățiunea germenilor cholerei, cari germeni, împrăștiati în țără, vor învia în vara anului 1893.

În unele țări bânuite de choleră în anul 1892, ea nu s'a stins cu desăvârșire; chiar în mijlocul ernii, în luna Ianuarie 1893, am fost surprinși de remarcabilă epidemie din Nietleben, lângă Halle în Germania; apoi de la luna Fevruarie încóce, s'a constatat o nouă aparițiune a cholerei în unele localități ale Rusiei, unde ea apăruse deja în anul 1892 și în altele, pe cari încă nu le bânuise; în luna Martie s'a declarat casuri sporadice de choleră în Italia și mici epidemii în Francia; în lunile Aprilie și Maiu, cholera s'a întins din nou în Podolia, de unde a fost importată în Galiția, apoi ea a apărut în Nordul Basarabiei, la Hotin, aprópe de fruntariile nordice ale României; în fine, în luna Iunie, s'a constatat casuri de choleră în Nordul Transilvaniei, nu prea departe de hotarul vestic al județelor Némțu și Bacău, unde în anul 1892 n'a existat nici un cas de choleră, și unde în anul 1893 nu s'a putut explică ivirea ei.

Porturile noastre erau amenințate mai puțin prin proveniențele din Marea Mediterană, mai mult prin cele orientale, din cauza întinderii cholerei pe malurile Mării Roșii, de unde a fost importată în Asia Mică.

Ne-am așteptat dar la invasiunea cholerei și ne-am pregătit. Deși Guvernul încă nu aderase la Convențiunea de la Dresda, Consiliul sanitar superior a cređut, că este bine să nu se pună în contradicțiune cu principiile stabilite prin acea Convențiune și să propună din nou tótă seria de măsuri preventive, cari în 1892 ne-au apărut numai în aparență, cari însă au adus țării rele economice considerabile. Guvernul a decis ca, pentru proveniențele din Rusia, să se înlocuască la Sulina, la Ceatal Ismail la gura Prutului și la Ungheni, regimul carantinar existent prin revisie sanitară și desinfectare, și să se redeschidă porturile Constanța și Mangalia pentru bastimente cu patentă netă.

Pe de o parte dar Guvernul, conform avisului Consiliului sanitar superior, a moderat asprimea măsurilor sanitare, luate în anul 1892 la fruntariile de pe uscat și în porturile noastre; iar pe de alta, tot conform propunerii Consiliului sanitar superior, s'a prescris carantina pentru bastimentele infectate și suspecte sosite la Sulina din porturile

Franciei și din acele ale Mării Roșii, cari nu făcuse carantină într'un port otoman cu lazaret (Prescriptul-verbal al Consiliului sanitar superior No. 945 din 18 Iunie 1893, decretul Regal No. 2.607 din 28 Iunie 1893) și s'au închis punctele de intrare din Austro-Ungaria în România, de la Mamornița până la Vîrciorova, cu excepțiunea stațiunilor de revisie sanitară și de desinfecțiune: Mamornița, Michăileni, Burdujeni, Predel, Vîrciorova.

Am mănținut dar pentru vasele infectate și suspecte observațiunea (sau carantina), însă de durată mai scurtă decât în anul 1892, respectând ca și atunci certificatele autorităților otomane despre carantina făcută în porturile otomane, dar la fruntariile de pe uscat n'am mai stabilit carantină, ci numai stațiuni de revisie sanitară și de desinfecțiune pentru călători, precum și pentru echipagiile vaselor fluviale, stațiuni înzestrate cu aparate moderne de sterilizare. Asemenea am luat la fruntarii măsuri sanitare speciale pentru lucrătorii din țări infectate, cari vin în România în masse, pentru diferite lucrări agricole, silvice, industriale, pentru terasamente de șosele și căi ferate. N'am mai oprit importul tuturor mărfurilor, cari au fost prohibite în anul 1892, ci am limitat numărul lor la puținele obiecte cari, după cunoscințele noastre actuale, pot servi ca purtători ai contagiului.

Pentru izolarea și căutarea bolnavilor de cholera, atât administrațiunile mari de spitale (Eforia spitalelor, Epitropia generală a Casei S-tului Spiridon, Epitropia spitalului Brâncovenesc), precum și 43 primării urbane, au înființat spitale speciale; Direcțiunea sanitară a venit în ajutorul unor comune, împrumutându-le cu corturi de ambulanță; multe primării au îngrijit și de trăsuri speciale pentru transportul bolnavilor, 20 comune urbane posedau deja atunci aparate bune pentru desinfecțiune prin vaporii. Unele primării au dispus de fonduri pentru despăgubirea proprietarilor săraci ai obiectelor contaminate (vestminte, așternuturi, rufe), ce se ard ca măsură extremă de desinfecțiune. În toate comunele și județele, unde a apărut cholera, s'au numit medici auxiliari pentru căutarea la domiciliu a bolnavilor, cari s'au putut isola în locuințele lor; în lipsă de medici, administrațiunea sanitară a avut pe alocurea recurs la doctoranții și absolvenții Facultăților noastre de medicină, cari au adus servicii importante.

Cholera a apărut la noi în luna Iulie 1893 la Brăila, importată fiind, cu totă probabilitatea, prin bastimente sosite din Orient, sau dintr'un port infectat frances și cari, după ce au făcut carantină la Dardanele, au fost liberate cu patentă netă; apoi bóla a fost constatată la Sulina, cu probabilitate importată în același mod ca la Brăila, și tot în luna

Iulie la Galați; din Brăila cholera a fost adusă la Cernavoda și Fetesci între lucrătorii podului de peste Dunăre și din Galați sau din Sulina la Tulcea; în luna August, tot din Brăila, cholera a fost transmisă la Călărași și în câte-vă comune rurale din județul Ialomița, și de acolo la Giurgiu; tot în luna August, cholera a apărut la Herța și în 4 comune rurale din vecinătatea aceluși orașel, importată din Bucovina prin persoane, cari din satul infectat Hliboca au trecut pe furiș noptea fruntariile printre pichete. Plutașii, cari transportau pe Bistrița și pe Siret plute la Galați, la întorcerea lor de acolo au adus bóla în județele Némțu, Bacău, Putna și Tecuciú, unde s'au constatat câte-vă casuri isolate de choleră.

În unele orașe, cholera a fost importată prin persoane afectate de choleră ambulatorie, de choleră ușoră, care a fost considerată de bolnavi numai ca indispozițiune trecătoare, și care prin urmare n'a atras atențiunea administrațiunii. Deși s'a putut constata rolul mare ce joacă în etiologia cholerei apa de băut, ea n'a fost singurul vehicul pentru transportarea germenilor cholerei, ci bóla a fost transmisă și prin alte medii, prin alimente, prin încălțăminte, vestminte, rufe contaminate, chiar prin mâni murdare.

De la 7 Iulie 1893, aparițiunea primului cas de choleră în țără (la Brăila), până la finele lunii Octomvrie 1893, când epidemia s'a stins cu desăvârșire, s'au îmbolnăvit de choleră în tot regatul României în 15 județe, în 21 comune urbane și 38 comune rurale, 1.494 persoane, din cari 622 s'au vindecat și 872 au murit.

Din acești bolnavi, 35 au fost militari, din numărul total al deceselor 8 aparțin armatei.

În orașul Brăila s'au înregistrat, în timpul de la 7 Iulie până la 8 Octomvrie 1893, 469 bolnavi de choleră, din cari 179 s'au însănătoșit și 290 au murit.

Guvernul român n'a putut preveni invasiunea cholerei în țără, precum n'a putut să o previe nici alte Guverne, atât din cele cari mai mănțin măsurile carantinare mai severe decât noi, precum și din cele cari ieau la hotare măsuri de prevențiune foarte slabe, dar el a oprit după putință propagarea bólei, a apărat Capitala și cele mai multe comune în contra epidemiei, a limitat bóla acolo unde dînsa s'a ivit, și a stins repede cele mai multe dintre micile focare cari s'au format. Epidemia mai întinsă s'a arătat numai la Brăila, Sulina, Galați și la Fetesci-Cernavoda între lucrătorii podului peste Dunăre.

Resultatul dobândit probéză, că măsurile preventive sancționate de Convențiunea de la Dresda sunt suficiente și, în cât ne privesce pe

noi în parte, această primă încercare făcută cu prevențiunea modernă a cholerei a reușit bine.

Deși am cules în această epidemie învățăminte importante, nu ne-am folosit de ele într'o măsură suficientă, și mai avem mult de făcut pentru îndreptarea insalubrității orașelor și satelor, care se operază încet.

În anul 1893, Ministeriul de Interne a cheltuit, atât pentru luarea măsurilor preventive la fruntarii, precum și pentru măsurile luate în interiorul țării pentru a opri lățirea bôlei și transmiterea ei de la un punct la altul, suma de lei 45.000. Cu o parte din această sumă, Ministeriul a venit în ajutorul unor comune sărace, punându-le la dispozițiune personalul medical, aparate și alt material de desinfectare; cele mai multe comune urbane, atât din cele cari au fost bântuite de bôlă, precum și cele cari au rămas imune, au suportat însă singure speșele căutării bolnavilor de choleră, a pregătirii spitalelor speciale pentru bolnavii de choleră și a altor măsuri preventive.

VI.

Prevențiunea bôlelor infecțioase ale animalelor cari se transmit la om.

La prevenirea și combaterea bôlelor infecțioase ale animalelor cari se transmit la om, Serviciul veterinar conlucrează cu cel medical. Este natural că poliția veterinară, care se servește de măsurile represive cele mai aspre, dobândește în general succese mai bune decât poliția sanitară. La unele bôle infecțioase comune omului și animalelor se recunosc infecțiunile mai lesne și mai de timpuriu la animale; diagnosa este la om dificilă în stadiul prodromelor bôlei, și din această cauză nu se constată la țără toate infecțiunile și toate decesele produse prin ele.

Adesea-oră însă este la începutul bôlei chiar în orașe diagnosa nesigură, din cauză că bolnavul ignoră originea bôlei, dacă ea nu provine din contactul cu animalul bolnav viu, ci din acela cu produsele animale brute. Militarii din trupele călărețe, visitiții, giambașii, rîndașii de grajd cunosc obicînuît pericolele la cari se expun prin umblarea cu cai răpciugoși; ciobanii cunosc asemenea dalacul animalelor și cei mai mulți dintre ei au aflat că omul se infectează de la animalul bolnav de dalac; dar cojocarii, tăbăcarii, culegătorii de ôse și de sdrențe, curățitorii de pîr de vacă, de cal, de porc, lucrătorii de perii, de bîdinele, lucrătorii din fabricile de hîrtie cari clasifică sdrențele uscate,

nedesinfectate, între cari se pot afla cârpe cari au servit la pansamentul rănilor infecțioase, nu știu tot-deauna că, dacă materialul cu care lucrăm provine de la animale bolnave, îi poate molipsi. Povețele populare sunt dar necesare, medicii și medicii-veterinari trebuie să se folosească de toate ocaziunile, pentru a povătuși pe cei interesați, ca să ia precauțiunile necesare. Incumbă institutorilor și mai ales învățătorilor rurali, ca să dea școlarilor ore-cari noțiuni despre semnele turbării la câni, și în general despre prevențiunea bolilor animalelor, cari se transmit la om. Numărul omenilor bolnavi de acele boli, cari sunt comune omului și animalelor, se află în proporțiune directă cu numărul animalelor bolnave; cu cât ocaziunea pentru infecțiune este mai frecventă, cu atât sunt și infecțiunile mai numeroase. Ne interesează mai de aproape trei zoonose: turbarea, răpciuga și dalacul.

Turbarea.

Turbarea (Lyssa, Idrofobia, Rabia) este o boală traumatică, infecțioasă, acută, mortală, cu incubatiune lungă, cu localizarea principală a virusului și a leziunilor în sistemul nervos. Virusul turbării este fix și se transmite omului prin mușcătura unui animal turbat (câne, pisică, lup, vulpe).

Nu mai o parte din mușcăturile animalelor turbate infectează pe omul mușcat. Mușcăturile părților corpului acoperit cu vestminte nu au obiceiul consecințe grave, căci dintele animalului se șterge și balele virulente rămân pe vestminte, dar și din mușcăturile părților corpului neîmbrăcate, numai o parte produce infecțiune, și se pare că turbarea apare numai atunci, când a fost rănit un nerv și când virusul a fost introdus direct în substanța nervului. Virusul se găsește în sistemul nervos, în glandele salivare, în pancreas, câte odată în splină și în capsulele supra-renale. Microorganismul turbării încă n'a fost descoperit. La câne se poate face diagnosa repede a turbării prin prezența în măduvă și în bulb a nodulelor rabice formate din celulele embrionale, descrise de V. Babeș și de G. Marinescu.

Infecțiunea generală este mai rară când a fost mușcat un organ depărtat de cap, mai sigură când mușcătura este mai apropiată de creier. Din această cauză, mușcăturile lupilor turbați sunt mai periculoase decât cele ale cânilor turbați, căci lupul apucă cu dinții părțile superioare ale corpului, mai ales obrazul, și produce și la părțile inferioare ale corpului sfîșieturi, rupeți profunde, de vreme ce câinele mușcă obiceiuit numai extremitățile inferioare, fără a sfîși musculatura.

Turbarea este la noi mai frecventă decât în occidentul și în centrul Europei, din cauză că la noi este mai mare decât în occident numărul lupilor, mai expuși la turbare decât câinii și pisicile; lupii constituiesc focarele principale ale acestei bôle teribile; un singur lup turbat infectează prin mușcătură mai mulți ómenii și mai multe animale domestice decât 10 câni turbați, și mușcăturile lupului sunt mai virulente decât ale cânelui turbat. Din ómenii mușcați de lupi turbați mor 70—80%, din cei mușcați de câni turbați 14—16%. (*Di Mattei, Archiv f. Hygiena*, Bd. 23.)

Turbarea a fost cunoscută deja în anticitate. Egiptenii, Evreii, Grecii și Romanii sciaú despre existența acestei bôle. Aristotele cunosea transmiterea ei prin mușcătura cânilor turbați și Celsu a descris-o sub nume de Idrofobie. În literatura română găsim turbarea menționată deja în Legenda lui Avram, aflată în Archiva Statului, în traducțiunea română făcută în prima jumătate a secolului XVI, în care Legenda se recomandă lécuri în contra mușcăturii de câne turbat. (B. P. Hásdeu, *Cărțile poporane ale Românilor în sec. XVI*, Bucuresci 1879.) Descântece și doctoriile poporane vechi în contra turbării probéză, că poporul cunósce de mult acéstă bółă. T. Burada a publicat la Iași, în anul 1880, descântece de turbare culese în Dobrogea; Gr. G. Tocilescu, în *Materialuri folkloristice*, Bucuresci 1900, descântece de mușcătură de lup, culese dincóce de Dunăre. La noi, ca și în țările vecine cu România, poporul mai crede în «căței de turbare», în «vesiculele de turbă» cari ar fi apărënd sub limbă și a căror distrugere ar oprí ivirea turbării.

În Bucuresci s'a înființat în anul 1810 primii ucidători de câni pribegi, hingheri. (V. A. Urechia, *Ist. Rom.*). Afirmatiunea lui C. Vêrnay din anul 1836 (*Rudim. Physiogr. Moldaviae*), că în Moldova turbarea este fórte rară, trebuie să se interprete în sensul, că Vêrnay, ca om tânér, nu avuse ocasiune să vadă acea bółă de mai multe ori. Ministeriul Financelor din Moldova a publicat în anii 1841, 1843 și 1851, că va plăti pentru omorírea fie-cărui lup câte 6 sorcoveți și pentru puii de lup jumătate. (*Manualul admin. al Princ. Mold.*) În anul 1852, Domnul Moldovei a aprobat măsurile statornicite de Sfatul cârmuitor pentru stârpirea cânilor netrebniici de pe ulițe. Eforia orașului Iași va alcătuí 4 ómenii, cari pururea se vor purtá pe ulițe ca să prindá câni, să-í ținá la locul însemnat 36 césuri, și proprietarii cari îi vor reclamá, îi vor primí înapoi, după ce vor plăti ștraf. În anul 1861, Comitetul sanitar al Moldovei publică Instrucțiuní pentru serviciul veterinar al Statului, cu descriere amănunțită a fie-cárei bôle în parte, lipsiaú însă veterinari cari să execute aceste instrucțiuní. Legea de

poliție rurală din anul 1869 prescrie uciderea sistematică a fiarelor sălbatice și stabilește răsplată cuvenită pentru acesta. Legea sanitară din anul 1874 și Legea de poliție veterinară din anul 1882 stabilesc măsurile de prevenire a turbării. Astăzi prevențiunea turbării constă în aplicarea acelor măsuri: prinderea și omorîrea cânilor vagabonți, organizarea vânătorilor de lupi, izolarea animalelor mușcate, prinderea și uciderea cânilor și lupilor turbați și a altor animale turbate, căutarea urgentă a oamenilor mușcați de un animal turbat. În alte State se împuținază numărul cânilor printr'un imposit special; mai cu osebire în Germania, de la introducerea acestui imposit, turbarea a devenit rară; la noi se opun, mai ales în comunele rurale, obstacole serioase introducerii unui asemenea imposit. Botnița nu dă garanții absolute, în orî-ce cas însă, ea micșorează numărul mușcăturilor.

Este util ca publicul să fie povățuit asupra primelor semne ale turbării, pentru ca să se pōtă isolă de timpuriu un cîne suspect orî turbat. Primăria orașului Bucuresci a publicat din cînd în cînd, cu începere de la anul 1875, povește populare asupra semnelor turbării la cîni și pisici și asupra măsurilor preventive necesare.

Desinfectarea și cauterisarea răniî îndată după mușcătură se recomandă pentru tōte casurile. Înaintea întroducerii tratamentului pasteurian al mușcăturilor, cauterisațiunea profundă cu ferul roșu eră considerată ca remediū suveran și succesul lui eră confirmat prin experiență. V. Babeș afirmă însă, că cauterisațiunea cu ferul roșu, cu acidul sulfuric sau azotic concentrat a rănilor la cap, este eficace numai atunci, cînd ea se execută cel mai târziu 5 minute după mușcătură, că după 7 până la 10 minute, cauterisațiunile profunde cu ferul roșu sau cu potasa caustică, excisiunea țesăturilor mușcate, desinfectarea cu acid fenic sau cu sublimat nu opresce ci amână numai ivirea turbării.

În tōte casurile de mușcătură ale omului de un animal turbat recurgem dar la tratamentul antirabic, prin injectarea repetată în corpul oamenesc a substanței nervoase a unui animal infectat artificial cu virusul turbării; la început se fac injecțiunile cu un virus mai slab și se progresează treptat la un virus mai forte, după ce organismul a fost pregătit pentru suportarea lui. Nu este aci locul ca să descriem modificările introduse în tratamentul antirabic al lui Pasteur de V. Babeș și de alții, menționăm numai că seroterapia, inaugurată în contra altor bōle cu un succes strălucit, este pe cale a fi întrebuintată și în contra mușcăturilor animalelor turbate și că V. Babeș însoțește tra-

tamentul antirabic după metoda Pasteur modificată (injecțiuni de emulsiune de substanță nervoasă preparată, luată de la animale turbate) cu injecțiuni de sânge (de la anul 1889) și de ser de sânge de câne imunizat. Incercările d-lui V. Babeș de imunizarea individului infectat prin injecțiuni de substanță nervoasă normală nu sunt încă terminate.

Tratamentul antirabic nu se poate executa decât de persoane înzestrate cu cunoștințele speciale, familiarizate cu tehnica experimentelor la animale în institute speciale organizate pentru acest scop, care dispun de instalațiunile și de materialul necesar. În România există două servicii pentru injecțiunile antirabice, unul vechi în Bucuresci, dirijat de Profesorul V. Babeș de la fundarea Institutului de Patologie și de Bacteriologie, altul mai mic la Iași dirijat de profesorul E. Pușcariu.

Nu posedăm o statistică exactă a mușcăturilor de animale turbate și a turbării ivite la om și la animale. Mușcăturile care n'a avut rezultate rele nu ajung toate la cunoștința autorităților. În orașul Bucuresci s'a înregistrat pe an, în periodul de la anul 1868 până la 1887, câte 1—4 decese de turbare la oameni; de la anul 1887, anul înființării Institutului de Patologie și de Bacteriologie și al Serviciului antirabic, a crescut numărul deceselor de turbare, din cauză că au venit la Bucuresci din toate județele și chiar din streinătate oameni aflați în stadiul de incubațiune al turbării, și de atunci se înregistrează în Bucuresci până la 21 decese de turbare pe an. Mortalitatea întregă de turbare din totă țera a scăzut însă de la introducerea vaccinațiunilor antirabice.

În totă țera, în anul 1895, mușcăturile declarate ale lupilor și cânilor turbați au fost mai numeroase decât în anii precedenți. Turbarea a cauzat mórtea la 35 persoane, din care 21 în Institutul de Patologie și Bacteriologie din Bucuresci (15 au murit în timpul tratamentului antirabic sau îndată după tratament și 6 netratați), 8 în Bucuresci în spitale și câte 1 în orașele Brăila, Constanța, Iași, Turnu-Severin, Giurgiu și Alexandria. În Institutul de Patologie și de Bacteriologie din Bucuresci s'a supus la tratamentul antirabic 754 persoane, în Institutul antirabic din Iași 138 persoane. Numărul animalelor declarate mușcate de animale turbate și la care s'a ivit turbarea în anul 1895 este cel următor: 49 boi, 9 cai, 1 rimător, 34 câni și 1 pisică.

În anul 1896, turbarea a cauzat mórtea la 12 persoane, 5 în Institutul de Patologie și de Bacteriologie din Bucuresci (din care 4 în timpul tratamentului și 1 netratat), 2 în Institutul antirabic din Iași (ambii

în timpul tratamentului), 2 în spitale și câte unul în orașele București, Iași și Brăila. În Institutul de Patologie și Bacteriologie din București au fost supuse tratamentului antirabic, în anul 1896, 582 persoane, dintre care 227 bărbați, 128 femei și 227 copii. În Institutul antirabic din Iași s'au căutat de turbare 175 persoane (78 bărbați, 46 femei și 51 copii). Numărul animalelor la care s'a ivit turbarea, în anul 1896, este 748, dintre care 707 câni, 28 pisici, 12 lupi, 1 porc și 2 vite bovine.

În anul 1897, turbarea a cauzat mórtea la 17 persoane, din care 10 în Institutul de Patologie și Bacteriologie din București (5 în timpul tratamentului, 1 la 15 zile după tratament și 4 netratați), 4 în Institutul antirabic din Iași (3 în timpul tratamentului și 1 de altă bółă), 1 în Botoșani, 1 în Constanța și 1 în București. În Institutul de Patologie și de Bacteriologie din București au fost supuși tratamentului antirabic, în anul 1897, 538 persoane, dintre care 218 bărbați, 95 femei și 225 copii. În Institutul antirabic din Iași s'au căutat de turbare, în anul 1897, 185 persoane, dintre care 94 bărbați, 41 femei și 50 copii. Numărul animalelor la care s'a ivit turbarea, în anul 1897, este următorul: 661 câni, 29 pisici, 21 lupi, 7 epuri, 2 vaci, 4 porci; în total 724.

În tot Imperiul german au murit de turbare, în anul 1897, 5, în anul 1898, 10 ómení. În anul 1898, s'a constatat în Germania turbarea la 904 câni, 9 pisici, 14 cai, 223 vite bovine, 44 oi, 3 capre, 5 rímătorí și s'au ucis 2.702 câni suspectí și vagabondí; în anul 1899 s'a constatat în Germania turbarea la 911 câni, 7 pisici, 9 cai, 171 vite cornute, 38 oi, 1 capră, 17 rímătorí, și s'au ucis 2.784 câni suspectí și vagabondí. În Italia au murit de turbare, în anul 1898, 66 persoane. În Ungaria au murit de turbare, în anul 1896, 69 persoane; în acel an au fost supuși la tratamentul antirabic la Budapesta 1.607 persoane, din care au murit 3.

Serviciul antirabic din Iași a fost înființat pe la finele anului 1891 cu subvențiune din partea Ministeriului de Interne; până la finele anului 1899 s'au căutat în acel serviciu 1.368 persoane mușcate de animale turbate, din care 14 au murit (11 în timpul tratamentului și 3 după tratament). Mușcăturile au fost produse de 52 orí de lupi, de 1.266 orí de câni, de 27 orí de pisici, de 18 orí de cai și boi și de 3 orí de ómení.

În serviciul antirabic al Institutului de Patologie și de Bacteriologie

din Bucuresci s'aŭ căutat, de la deschiderea lui, 6 Maiŭ 1888, până la finele anului 1900:

Anul	Bărbați	Femei	Copii	Total	Morți în timpul tratamentului sau îndată după tratament	Insuccese, morți de la 15 zile după terminarea tratamentului.	Netratați, morți de turbare.	Morți de bôle intercurrente
1888	38	11	32	81	15 mușcați de lupi	2 mușcați de lupi	1 mușcat de lup	4 mușc. de lupi
1889	84	48	92	224	3 (2 de câne, 1 de lup)	2 de câni	3 „ de câni	1 mușc. de lup
1890	207	91	121	419	5 (3 de câne, 2 de lupi)	2 (1 de lup, 1 de câne)	6 „ de câni	—
1891	165	76	151	394	4 (1 de câne, 3 de lupi)	1 de câne	1 „ de câne	1 mușc. de câne
1892	163	74	137	374	8 (1 de câne, 7 de lupi)	—	3 (1 de lup, 2 de câni)	—
1893	169	87	166	322	3 (2 de câni, 1 de lupi)	4 de câni	3 (1 de câne, 2 de pisică)	—
1894	189	102	226	517	6 (2 de câni, 4 de lupi)	—	4 de câni	—
1895	201	86	220	507	7 (2 de câni, 5 de lupi)	—	5 (4 de câni, 1 de pisică)	—
1896	227	128	227	582	4 (2 de câni, 2 de lupi)	—	2 mușcați de câni	—
1897	218	95	225	538	5 (de lupi)	1 de câne	4 „ de câni	—
1898	285	183	263	731	6 (4 de câni, 2 de lupi)	3 de câni	4 „ de câni	—
1899	303	155	300	758	1 (de câne)	—	6 „ de câni	—
1900	281	163	293	737	3 (de câni)	—	5 „ de câni	—

Dalacul.

Dalacul (Talanul, Armurarul, Pustula malignă, Cărbunele, Antracel) este o bôlă contagioasă, în cele mai multe casuri epizootică, a erbivorelor și omnivorelor, care însă se comunică și animalelor carnivore și omului.

Dalacul a fost descris dejă în anticitate. Testamentul vechiŭ, autoriŭ greci și romani menționează acéstă bôlă. La începutul secolului XIX, Românii aŭ știut să deosebescă dalacul de alte bôle și aŭ avut cunoștință de contagiositatea lui. În anul 1808, întâiul Divan al Munteniei scrie ispravnicilor de Ilfov, că s'a ivit Dalac între oi, bôlă primejdioasă și la ômenî; oile bolnave să se deosebescă de cele sănătose, cele môrte să se îngrope, locuitoriŭ să se curețe cu mijlocele obicînuite, ispravnicii să pedepsescă pe cei abătuți. (V. A. Urechia, *Ist. Rom.*, T. XI.) În literatura folkloristică găsim descântece vechi de dalac; Episcopul Melchisedec a publicat în *Revista pentru Istori.*, *Arheol. și Filol.*, an. II, Bucuresci 1884, descântece de Buba rea, de Bêșica cea rea, de Năjit, cari sunt sinonime ale Dalacului, descântece reproduse din colecțiunii vechi, din manuscrite aflate la mănăstirea Bisericanî. Cartea colegului nostru S. Fl. Marian *Descântece*, Sucéva 1886, conține ase-

menea descântece de Buba rea, de Bêșica cea rea și însemnări bibliografice de alte descântece de Dalac, publicate în România de T. T. Burada și de un anonim, în Bucovina de I. Berariu, în Transilvania de W. Schmidt.

Dalacul se presentă la animale ca bôlă generală, acută, febrilă, caracterisată printr'o alterațiune a sângelui care devine subțire, de coloré închisă, prin umflătură și ramolirea splinei, prin perturbațiuni profunde ale circulațiunii, respirațiunii și activității centrelor sistemului nervos, prin extravasate și exsudate.

La om, bôla se presentă sub forma care a fost numită în special Pustulă malignă, caracterisată prin simptome locale și prin febre, produse însă prin același virus ca Cărbunele animalelor. Pustula malignă are o incubatiune de 1 până la 6 zile; ea începe cu roșetă la locul infectat și se termină cu infiltrațiune profundă și escară întinsă a părții bolnave; din escară se scurge un lăcid sanios; bolnavii suferă de simptomele unei intoxicațiuni acute, adesea-ori pulsul devine slab și bolnavul môle. Câte odată bôla se localisază în canalul gastro-intestinal și produce o gangrenă carbonosă a stomacului, Micosă gastro-intestinală.

Partea activă a virusului constă într'un microorganism descris în anul 1849 de Pollender, în anul 1850 de Davain și Rayer, cari l-au clasificat între bacterii, în anul 1857 de Brauell. R. Koch, în anul 1876, și L. Pasteur, în anul 1877, au cultivat bacteridele dalacului afară de organismul animal, au găsit sporii bacteridelor și au produs dalacul prin inoculațiunea culturilor. Pasteur a filtrat culturile bacteridelor și a constatat că nu lăcidul, ci microorganismele conținute într'insul formază materia virulentă. Acest bacil (*Bacillus Anthracis*, *Bacterida*) perde viabilitatea prin sustragere de apă, sporii lui o conservă însă ani întregi, atât în stare uscată precum și într'un mediu umed. Bacilii dalacului și sporii lor intră în organism prin diferite moduri, prin inoculațiunea virusului în tegumentele comune denudate de epiderm, prin ingestiunea cărnii crude sau pe jumătate crudă a animalelor cari au suferit de această bôlă, prin inspirațiunea și ingestiunea pulberilor cari conțin sporii dalacului. Animalele se infectează adesea-ori prin apa care a trecut printr'un sol infiltrat cu bacilii dalacului sau prin ărbă crescută pe un asemenea sol. Bouchardat relatează despre infecțiunea hamalilor din halele Parisului, cari transportă pe umeri nuți carne crudă. În general se bolnăvesc mai adesea-ori de dalac cio-banii, argații cari îngrijesc de vite, veterinarii, măcelarii, bucătarii, tă-băcarii, neguțătorii de piei crude, ômenii însărcinați cu depărtarea ca-

davrelor animale din orașe, lucrătorii cari manipulează pînă de animale, lână (plăpomarii, tapițerii, lucrătorii de perii), cîrpe vechi (sdrențe, petice) destinate pentru fabricarea de hîrtie și între cari cîrpe se pot afla unele cari aș servit ca material de pansament la bolnavi de dalac. Cojocale argășite într'un mod imperfect pot asemenea transmite contagiunea. Ingestiunea cîrni crude sau a cîrni fripte într'un mod imperfect (beefsteacuri crude), provenite de la animale bolnave de dalac, produce acea formă a infecțiunii interne, care a fost descrisă ca Micosă intestinală. Mai mulți autori menționează transportarea virusului prin intermediul muscelor și al altor insecte Pasteur a creșut că rîmele aduc bacili dalacului la suprafața pămîntului, în locurile unde aș fost îngropate animale perite de această bôlă, Koch a arătat însă că în casurile ordinare, cînd animalele sunt îngropate la profunditate de 2 metri, acest transport al virusului este imposibil din cauza temperaturii puțin ridicată a mediului.

Unul din meritele mari ale lui Pasteur constă în studiile sale asupra dalacului. El a probat că se pôte slăbi virulența bacilului dalacului prin cultură apropiate, ast-fel în cît prin inocularea acestui virus slăbit, animalele devin imune în contra infecțiunii naturale cu virusul forte, nemodificat al dalacului. Cu tôte acestea, inoculațiunile preventive în contra dalacului, deși ele în cele mai multe cazuri fac animalele imune, nu s'aș putut generalisă; numai în Francia, în Rusia, și în Ungaria ele se întrebuintează și astăzi într'o întindere mai mare. R. Koch, adversarul principal al inoculațiunilor preventive în contra dalacului, le combate din cauza duratei prea scurte a imunității, care de multe ori nu este mai mare decăt un an, și din cauză că repetarea frecventă a acestor operațiuni causază cheltueli însemnate.

O măsură importantă pentru prevențiunea dalacului constă în povățuirea publicului asupra pericolosității contagiului, mai ales a lucrătorilor, cari prin profesiunea lor sunt expuși la contagiune.

Dalacul face parte din bôlele de domeniul poliției veterinare, cari trebuiesc considerate ca contagiöse și în contra cărora se aplică dispozițiunile legii de poliție veterinară. Proprietarii animalelor afectate de dalac sunt obligați a face la Primărie declarațiune despre bôla apărută și a le separă de cele-lalte animale domestice.

Numărul deceselor de dalac la ômeni, declarate în tótă țera a fost:

In anul 1892	11
> 1893	8
> 1894	15
> 1895	18
> 1896	22
> 1897	20

La animale s'a constatat mörte din dalac în anii :

1892	la	162 vite bovine,	21 cai,	209 oi,	312 rimători.
1893	»	89 »	»	13 »	
1894	»	28 »	»	9 »	
1895	»	24 »	»	8 »	55 oi, 2 rimători.
1896	»	32 »	»	10 »	43 »
1897	»	14 »	»	1 cal.	

În alte țări, dalacul este cu mult mai frecuent la ómenî și la animale decât la noi. În Italia aũ murit de dalac, în anul 1898, 433 ómenî, în Austria aũ fost declarate, în anul 1899, numai 44 decese de dalac.

Răpciuga.

Răpciuga și Cârțița (Maliasmul acut și cronic, Rapinul, Trochna cailor și măgarilor, Mucii, Bóla maleară, Morva și Farcinul) este o bółă virulentă și inoculabilă a genului equin, a calului, catărului și măgarului, care se transmite în mod accidental și la alte animale, la oi, capre, epurî albî, porcî, pisicî, cânî și la om. Vitele bovine sunt refractare în contra răpciugii. Cele două forme ale maliasmului, pe cari terminologia le deosebesce, ca Răpciuga, Maliasmul acut (la Francesî Morve, la Germanî Rotz) și ca Cârțița, Maliasmul cronic (la Francesî Farcin, la Germanî Wurm) sunt produse prin unul și același virus.

Răpciuga cailor a fost cunoscută dejă în anticitate. Apsyrtu în secolul IV și Vegețiu în secolul V aũ descris-o ca Malleus humidus, în secolul XVI ea a fost considerată ca sifilisul cailor și în secolul XVII recunoscută ca bółă contagiósă specifică. Viborg din Copenhaga a constatat, în anul 1797, prin experimente contagiositatea răpciugii, cu toate acestea încă în prima jumătate a secolului XIX, mulți învățați aũ cređut în nascerea spontanee a răpciugii; Bouley, Gerlach și Bollinger aũ negat ivirea ei autochtonă. Răpciuga omului a fost diagnosticată cu mult mai târđiũ decât ceea a cailor, prima descripțiune a ei este aceea a medicului militar frances Lorin, din anul 1812; în anul 1821, medicul militar german Schilling a publicat o lucrare mai detaliată asupra răpciugii la om; dintre observatoriî ei ulteriori cei mai însemnați sunt Virchow, Korányi, Brouardel, Bendell, Boyd, V. Babeș, Hallier, Chauveau, Rindfleisch, Loeffler.

Răpciuga cronică (cârțița, farcinul) a cailor începe cu un catar al cavității nasale; secretul membranei mucóse nasale devine cu timpul turbure, gros, de odóre fetidă; catarul ocupă mai târđiũ laringele și trachea cu ramificațiunile ei și provócă tuse, dispnee, febre; secretul

nasal devine câte odată sanguinolent, membrana mucosă prezintă ulcerări, glandulele limfatice se infiltrază și se umflă, în diferite părți ale corpului apar umflături edematose și emaciațiunea progresândă aduce morțe. Câte odată în cursul maliasmului cronic se manifestă semnele celui acut.

Răpciuga acută (morva) a cailor are o durată de una până la trei săptămâni; ea începe cu febră violentă, cu congestiunea și umflătura membranei mucoase nasale, cu o scursore nasală grosă, adesea-ori sanguinolentă, glandele limfatice subcutane din diferite părți ale corpului se umflă și supurează, tegumentele peptului și pântecelui devin edematose, temperatura corpului se urcă la 40°C. și animalul mure.

La om, răpciuga are o incubatiune scurtă. Bóla începe cu febre, locul pe unde virusul a intrat în organism se umflă, devine dureros, prezintă un aspect erisipelatos și se acopere cu papule și pustule. Câte odată apar pe membrana mucosă a nasului ulcerări profunde și scursorea caracteristică, sau se formază furunculii, sau se observă toate simptomele piemiei cu abscese în plămâni, în ficat, în splină, în mușchi, în țesutul subcutan, în articulațiuni, flebite, ulcerări ale bazei limbii și ale vclului palatin, ale laringelui și epiglotei (V. Babeș). Bolnavul se află într'o stare comatoasă și mure după două până la trei zile. În cadavru se găsesc, afară de alterațiunile descrise, în plămâni, în rinichi, câte odată și în splină și în ficat, tubercule maleare, adecă infarcte emoragice în formă de nodulețe, de mărimea unui bob de linte până la aceea a unei alune, de colóre roșie și cenușie. În primele stadii ale bólei, acele tubercule se găsesc și în țesătura membranei mucoase nasale, în țesătura tegumentelor comune, în glandele limfatice, ramoliția lor dă naștere la ulcerări și abscese.

Este natural, că învățații au căutat în virusul răpciugii un microorganism specific. Hallier, Chauveau, Chistot, Kiener și Rindfleisch l-au căutat, n'au reușit însă a-l izolă. În anul 1881, colegul nostru V. Babeș a descris și demonstrat la Buda-Pesta bacilul răpciugii; prima publicațiune a d-sale asupra acestui microorganism fiind însă scrisă în limba ungară, ea a rămas puțin cunoscută. Astfel Loeffler și Schütz, care pe la finele anului 1882 au cultivat bacilul răpciugii în laboratoarele Oficiului sanitar imperial din Berlin, au invocat prioritatea descoperirii.

Bacilii răpciugii se înmulțesc prin sporii. Diagnosa se poate verifica la om și la animale deja în viață, căci bacilii specifici se găsesc în sânge, în urină, în secretul membranei mucoase nasale bolnave, în erupțiunile cutane.

Răpciuga se nasce tot-deauna în urma unei contagii directe sau indirecte. Contagiul se transportă prin vasele limfatice și prin cele ale sângelui în toate organele, chiar și musculii devin infecțioși. Bóla se poate transmite artificial prin inoculațiune. Renault a probat că virusul nu se slăbește prin inoculațiuni succesive, că el are aceeași putere ca la început, după ce a trecut prin zece generațiuni.

Caii se infectează unul de la altul prin locuirea în comun, prin lucrarea în comun, prin intermediul persónelor și uneltelor cari au fost în contact cu cai răpcigoși, prin șederea în grajduri, cari au fost ocupate de cai bolnavi de răpciugă. Grajdurile hanurilor înlesnesc lățirea bólei. La noi, ea a devenit mai frecventă în urma războiului din anii 1877—78.

Omul se infectează prin intrarea virusului răpciugii în corp prin tegumentele comune denudate de epiderm, prin membranele mucóse ale nasului, buzelor, ochilor. Se bolnăvesc de răpciugă mai cu osebire persónele cari, din cauza profesiunii, vin în contact mai de aproape cu caii, precum visitiți, rîndași, birjarii, giambași, soldați, medici-veterinari, sacagii, lucrători în sarcinați cu depărtarea cadavrelor animale. Ipofagia înlesnesce infecțiunea, când ea nu este organizată și controlată; ea ne interesează, fiind că în județele Constanța și Tulcea, Tătarii, mîncători de carne de cal, nu sunt prea scrupuloși în alegerea acestei cărnii. Decroix a constatat, că carnea cailor răpciugoși devine inofensivă în urma ferberii ori frigerii, pericolul există însă pentru cei cari taie și jupóie animalul și cari transportă și prepară carnea. Ipofagia poate deveni o necesitate în timp de război și atunci controlul ei veterinar este indicat într'un mod imperios.

Legile și regulamentele noastre sanitare și veterinare prescriu, ca fie-care cas de răpciugă la ómeni, la cai, măgari, catări, să se aducă de urgența la cunoștința administrațiunii publice, ca să se inspecteze cu scrupulositate caii aduși la tîrguri și bálciuri, fără excluderea cailor cari nu sunt destinați a se vinde și numai instalați în grajdurile hanurilor; ca asemenea să se examineze periodic caii sacagiilor, căruțașilor, birjarilor, tramwayurilor și ai călărașilor cu schimbul; ca animalele constatate bolnave de răpciuga să se ucidă imediat, și proprietarii lor, dacă au făcut la timp declarațiunea bólei, să fie despăgubiți; ca animalele bănuite a fi atacate de răpciugă să se separe și să se sechestreze în anume locuri; cadavrele animalelor cari au zăcut de răpciugă să se îngrópe cu piele și grajdul să se desinfecteze radical, iar hamurile să se ardă; ca ómenii bolnavi de răpciugă să se isoleze, iar

camera pe care au ocupat-o și obiectele, de care s'au servit, să se dezinfecteze.

Succesele dobândite în Rusia, Franța și Germania în practica poliției veterinare cu Maleina, extrasă din culturile bacilului *maliasmului*, au îndemnat și pe administrațiunea sanitară a regatului român ca să studieze întrebuințarea maleinei pentru confirmarea diagnozei răpciugii incipiente, latente, dubioase, prin ridicarea temperaturii corpului animalelor, cărora s'a făcut o injecțiune subcutană de maleină.

În anul 1893 s'a însărcinat o comisiune cu cercetări practice pentru determinarea valorii diferitelor preparate de maleină, ca reactiv revelator al răpciugii latente. Comisiunea și-a depus un raport la finele anului 1894, prin care conchide că maleina, și în special morvina A. Babeș, este un foarte bun mijloc diagnostic al răpciugii și că, în afară de aceasta, are și o acțiune curativă asupra răpciugii.

Față cu aceste rezultate, s'a creat pe lângă Direcțiunea generală a Serviciului sanitar, în primăvara anului 1895, un serviciu de prepararea maleinei după metoda chimistului A. Babeș, un serviciu de titrare și de distribuire a acelei maleine și o comisiune de supraveghere a maleinizarilor în serviciile veterinare civile și militare. În anul 1896 s'a regulamentat întrebuințarea maleinei.

În urma unor greșeli petrecute pe alocurea cu aplicarea maleinei, a rezultatelor contradicțorii care au provocat nemulțumiri multor veterinari militari, de la anul 1900, serviciul de maleinizare al Ministeriului de Interne se ocupă numai cu caii care aparțin proprietarilor civili; pentru armată s'a înființat un osebit serviciu de maleinizare, care nu se servește de maleina purificată de chimistul dr. A. Babeș, ci de cea preparată după metoda veche Roux-Nocard.

Răpciuga (*maliasmul*) se constată la noi la un număr mare de cai și la un număr relativ mic de oameni, este însă probabil că cauza unor decese de răpciugă la locuitorii din comunele rurale rămâne nerecunoscută. În cei 6 ani, de la 1892—1897, au fost declarate în totă țara 23 decese de răpciugă la oameni, și anume:

In anul	1892	2.
»	»	1893 1 (la Iași).
»	»	1894 8 (6 în București, 1 la Piatra, 1 la Cernavoda).
»	»	1895 2 (1 la București, 1 la Tulcea).
»	»	1896 3 (1 la Târgu-Jiu, 2 la București).
»	»	1897 7 (1 la Turnu-Severin, 1 la Craiova, 1 la spitalul rural Balș, 3 în București, 1 la spitalul Mizil).

La cai s'a constatat în totă țera răpciuga la numărul următor:

In anul 1892	166	cai,	119	aparținând	proprietarilor	civilii,	47	armatei.
» » 1893	156	»	149	»	»	»	7	»
» » 1894	203	»	121	»	»	»	82	»
» » 1895	100	»	72	»	»	»	28	»
» » 1896	116	»	109	»	»	»	7	»
» » 1897	101	»	83	»	»	»	18	»

În Italia aū murit de maliasm în anul 1898, 7 ómenī, în Germania 3. În tot Imperiul german s'a constatat răpciuga, în anul 1898, la 371, în anul 1899, la 461 cai.

VII.

Catalog cronologic al lucrărilor asupra Igienēi scrise în România, celor despre România, precum și celor publicate de Românī până la finele socolului XIX.

La alcătuirea acestui catalog m'am servit, pe lângă biblioteca mea proprie și pe lângă notițele mele bibliografice, de catalógele Bibliotecii Academiei Române, de catalogul manuscrisurilor române din Biblioteca Academiei compus de I. Bianu în anii 1897—1899, de colecțiunea de foi volante a Bibliotecii Academiei, de Bibliografia publicațiunilor periodice românesce scrisă de A. Pop în anul 1888 și de Bibliografia medicală română de G. Crainiceanu din anul 1895, manuscript aflat în Biblioteca Academiei.

SEC. XVI.

Georgius a Reychersdorff, Transilvaniae ac Moldaviae succinta descriptio. Viennae 1550.

SEC. XVIII

Demetri Cantemiri, Principis Moldaviae, Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae. 1716.

Anton Maria Del Chiaro, Istoria delle moderne rivoluzioni della Valachia. 1718. Catastif de venitul Mănăst. Colța și de cheltuelile ei făcute cu spitalurile pe 9 ani de la 7240 (1732)—7248 (1740) subscrise de boeri. Cheltuēla spitalelor amândurora pentru trebuința bolnavilor săraci. (Manuscript aflat în Biblioteca Academiei Române.)

Carra, Histoire de la Moldavie et de Valachie. Paris 1778.

Carra, Geschichte der Moldau und Walachei. Leipzig 1790.

T. G. de Baur, Mémoires hist. et géogr. sur la Valachie. Francfort 1778.

- Carte a doua a lui Oxinsternu, manuscript, scris de G. Vârnăv în Martie 1780.—
 Conține între altele: Despre slăbiciune; Pentru mórtea cea grabnică;
 Pentru chipul a păzi sănătatea. (Acad. Rom. Bibl. Scheiană.)
- Fr. I. Sulzer, Geschichte des transalpinischen Daciens. Wien 1781.
- Gustavi Orraei, Descriptio Pestis quae anno 1770 in Iassia et 1771 in Moseva
 grassata est. Petropoli 1784.
- Cunița ce s'aũ dat venit spitalului de la Mănăst. Sf. Spiridon. 1 Dec. 1785. (Manu-
 script. Acad. Rom. Bibl. Scheiană.)
- C. I. Darvar, Castoria Macedo, De signis coctionis in morbis. Dis: ertatio. Hallæ 1785.
- S. C. Philites, Dissertatio inauguralis medica, febrium vermir os arum pathologiam
 exhibens. Goettingae 1785.
- Stefano Igo Raicevich, Osservazioni storiche-naturali e politiche intorno la Va-
 lachia e Moldavia. Napoli 1788.
- Hacquet's Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1788 und 1789
 durch die Dacischen und Sarmatischen Karpathen. Nürnberg 1790—1796.
- Martin Lange, Rudimenta doctrinae de peste, studiata in Transilvania 1786. Offen-
 bach 1791.
- D. Karakassa, Poemata medica. Viennae 1795.

SEC. XIX.

1800—1810.

- Invățătură pe scurt a vindecă bólele sfranțului. Sibiiu 1803.
- V. Aaron, Vorbire în versuri de glume între Leonat bețivul din Longobarda și
 între Dorofala. Bucuresci 1803.
- Mih. Neistetter, Cuvinte despre altoirea vârsatului de vacă. Sibiiu 1804.
- Carte gospod deschisă a M. S. Const. Vv. Ipsilant, Domnul Țării-Românești, ci
 aũ trimis asupra voiei ci au dat a se aduce apă la cismelile din Focșani
 Moldovii de la isvórele din cea parte a Țării-Românești, Aprilie 1804.
 (Manuscript Acad. Rom. Bibl. Scheiană.)
- Povēja către părinții creștini din Ardél despre altoirea vârsatului de vacă. Sibiiu
 1805. (Acad. Rom., foi volante.)
- Andr. Wolf, Beitræge zu einer statistisch-historischen Beschreibung des Fürsten-
 thums Moldau. Hermannstadt 1805.
- Insciințare din partea Guvernului Transilvaniei prin care se recomandă o carte
 despre zidirea caselor sănătóse, despre prevenirea incendiilor și despre
 igiena locuințelor. 1806. (Acad. Rom., foi volante.)
- Invățătură în ce chip și cu ce fel de mijlóce cei înecați în apă s'ar puté ajutá
 măi pre lesne. Din partea guvernului Transilvaniei 1807. (Acad. Rom.
 foi volante.)
- Invățătură cum trebuie a ținé vieța ómenilor celor nădușiți de aburul cărbunilor.
 Sibiiu 1807.
- Invățătură cum trebuie tótă nenorocirea care se face în pivniță când fierbe mus-
 tul, nu numai a o împiedică și pre omul cel nădușit a-l ajutá, ca aburul
 mustului ce fierbe să se pótá lesne strecurá. Sibiiu 1807.
- Invățătură ce trebuie a face măi înainte de curățirea fântânelor, care de mult au
 stat închise și în ce chip se póté ajutá vr'un om nădușit cu acel prilej,
 Sibiiu 1807. (Acad. Rom., foi volante.)

1811—1820.

- T. Plusk, Analisa apei minerale de la Borca. Iași 1811.
 Anaforă pentru venitul vătăjii di harabagii din Galați, cari s'au dat casii doftorilor, din 20 Oct. 1814, întărită de Scarlat Al. Calimah Vvod la 10 Noemv. 1814. (Manuscript Acad. Rom.)
 Țădulă gospod pentru cercetare și adăogire iratului casei doftorilor din 26 Aug. 1814. (Manuscript Acad. Rom.)
 I. Séraphim (né à Bucharest en Valachie), Dissertation sur les fièvres bilieuses. Paris 1815.
 Învățătură pentru ferirea bólelor, Buda 1816.
 Bene, Scurtă învățătură pentru vărsat. Buda 1817.
 Chr. A. Ruekert, Învățătură pentru facerea pâinei din cartofle, tradus din nem-țește de D. Samurcaș. Iași 1818.

1821—1830.

- V. Pop, Despre apele minerale de la Arpatac, Bodoc și Covasna, Sibiiu 1821.
 St. V. Episcopescul, Mijlôce și lécuri pentru ocrotirea ciumei. Bucuresci 1824.
 W. Wilkinson, Tableau historique, géographique et politique de la Moldavie et de la Valachie, traduit de l'anglais par M. de la Roquette, 2-me édition. Paris 1824.
 A. Tavernier, Amănunturi apărătoare și igienice pentru Miserere sau Cholera Morbus. Bucharest 1824.
 A. Tavernier, Détails préservateurs et hygiéniques relatifs au Miserere ou Cholera Morbus. Bucarest 1824.
 N. Kiriakopul, Două-spre-șee învățătură pentru femeile cele îngreoate pentru cazul naserii și pentru lehuzie. Iași 1827.
 I. Seliger, Povățuire pentru curățenia gurei, Bucuresci 1828.
 N. D. Goussy, Les déviations de la colonne vertébrale, Thèse. Paris 1828.
 Von Reider, Malaria palustris valaco-moldavica, Leipzig 1829.
 St. V. Episcopescul, Oglinda sănătății și a frumuseții omenesci. Bucuresci 1829.
 Cernobajew, Observații despre epidemia de ciumă din Kustenji și Mangalia în rășboiul din 1828—1829, publicate în limba rusă în Volino-medicinskiâ-jurnală, XXVII, 1830.
 C. Caracaș, Τοπογραφία τῆς Βλαχίας, Antropologia, Igiena bólele locuitorilor. Bucuresci 1830.
 P. Vasicî, Antropologia. Buda 1830.
 P. Vasicî, Dietetica. Buda 1830.
 Zotta, Apa minerală de la Borca, în Albina Românească, No. 44 din 12 Iunie 1830.

1831—1840.

- Povățuiră despre Choleră. Bucuresci 1831.
 Rețetă pentru bóla ce se numește Cholera Morbus. Iași 1831.
 A. Pann, Indreptătorul beșivilor, Bucuresci 1832.
 Regulamentul Organic al Țării-Românești. Bucuresci 1832.
 P. Vasicî-Ungurénu, Despre ciuma răsăritului. Buda 1832.

- Zisu Canofan, Descrierea bôlei vărsatului celui mare și a vaccinei. Bucuresci 1833.
- Zotta und Abrahamfy, Die Mineralwaesser von Slanic. Das Eisenwasser von Șarul Dornei, Borea und Hangu. Das Schwefelwasser von Strunga. (Buchners chemische Annalen, 1834.)
- Seidlitz, Beitrag zur Geschichte des russischen Feldzuger nach der Türkei in den Jahren 1828 und 1829 in medicinischer Hinsicht. Hamburg 1835.
- Constantinus Nobilis a Vernav, Rudimentum Physiographiae Moldaviae, Dissertatio inauguralis. Budae 1836.
- Dobronrawow, Reflecțiuni despre ciuma observată în răsboiul 1828—1829, publicate în limba rusă, la Moseva 1837.
- St. V. Episcopescul, Apele metalice ale României mari, cercate, descrise și însoțite de o dietetică și macrobiotică. Buzău 1837.
- Regulamentul Organic al Principatului Moldovei. Iași 1837.
- D. I. Sebeni, Sculamentul bărbaților și al femeilor. Bucuresci 1837.
- I. T. Albineț, Macroviotica sau regulele pentru păstrarea sănătății și prelungirea vieții, tradusă din limba germană după I. F. Sobernheim. Iași 1838.
- Ceturkină, Ciuma în răsboiul din 1828—1829, publicată în limba rusă în Varșovia 1838.
- Documentele spitalului Brâncovenesc. Bucuresci 1838.
- C. Vêrnay, Apa minerală de la Văiluța lângă Eși. In Albina Moldovei, 1838.
- D. Culcer, De Peste orientali, Dissertatio inauguralis. Pestae 1839.
- Fóia sătésă a Principatului Moldovii. Iași, 1839—1851.
- D. Nedelco, De Senectute, Dissertatio inauguralis. Pestae 1839.
- I. Sporer, Meșteșugul moșirii pentru învățatura mōșelor. Bucuresci 1839.
- I. F. Neigebaur, Beschreibung der Moldau und Walachei, 1840.

1841—1850.

- G. Cuciuranu, Descrierea celor mai însemnate spitaluri, spre întroducerea planului pentru urzirea unui spital central la Iași. Iași 1842.
- I. Hubotzi, Oare-care învățătură pentru căutarea bôlelor vitelor domestice. Bucuresci 1842.
- N. Kretzulescu, Manual pentru îngrijitorii și îngrijitoarele de bolnavi, pentru îngrijitoarele de femei lehuze, pentru mōșe. Bucuresci 1842.
- St. A. Wilhelmi, Kurze statistische Uebersicht des Fuerstenthums Walachei. Kronstadt 1842.
- St. V. Episcopescu, Oglinda sănătății. Bucuresci 1843.
- L. Filipescu, Manual de Economie rurală. Iași 1843.
- C. M. Hodocin, Proiect pentru băi publice. Iași 1843.
- Învățătorul satului. Bucuresci 1843, 1844.
- M. Kogălniceanu, Almanach de învățătură și de petrecere. Iași 1843.
- I. Cihac și F. Humpel, Isvórele de la Bălțatesci, în Albina Rom. Iași 1844.
- C. Vêrnay, Povățuitorul sănătății și a economiei, fôe periodică. Iași 1844.
- Vartiade, Mica chirurgie. Bucuresci 1844.
- P. Vasići, Macrobiotica. Brașov 1844.
- Chr. Witt, Ueber die Eigenthuemlichkeit des Klimas der Moldau und Walachei und die sogenannte walachische Senche, aus dem Russischen uebersetzt von W. Thalberg. Leipzig und Dorpat 1844.

- Foia Societății de medici și naturaliști din Principatul Moldovei, redactată de C. Vărnăv. Iași 1845—1852.
- St. V. Episcopescu, Practica doctorului de casă, cunoștința apărării și a tămăduirii bolilor. București 1846.
- P. Vasici, Neputința. Brașov 1846.
- G. Cuciureanu, Despre măsurile în contra cholerei epidemice. Iași 1847.
- G. Cuciureanu, Proiectul de legiuire pentru hultuire. Iași 1847.
- C. C. Hepites, Balta Albă. București 1847.
- M. Kifalov, Povață nouă împotriva holerii, traducere. București 1847.
- Proiectul înalt întărit pentru îndestularea țării cu lipitori. Iași 1847.
- Regulament pentru alinierea și clădirea din capitala București. București 1847.
- Vidmann, Despre apa minerală de la Balta Albă. București 1847.
- A. H. Bassereau, Mémoire sur l'épidémie de Cholera qui a régné à Iassy en 1848. Paris 1848.
- G. Cuciureanu, Povățuirii pentru sătenii Moldovei la timplarea Holerei. Iași 1848.
- C. Vărnăv, Despre holera epidemică sau Istoria ei în scurt. Iași 1848.
- D. Piru Tesalianul, Enkolpiul doctorilor sau Medicina practică, traduse pe românește de S. D. Cornea. Iași 1849.
- Prince N. Soutzo, Notions statistiques sur la Moldavie. Iassy 1849.
- A. Fētu, Învățătură dietetice relative la Scrofule. Iași 1850.
- A. Fētu, Monografie despre friguri. Iași 1850.
- K. L. Sigmund, Die Quarantaene-Reform, und die Pestfrage. Wien 1850.

1851—1857.

- A. Fētu, Descrierea și întrebuințarea apei simple și apelor minerale din Moldova. Iași 1851.
- N. Suțu, Noțiuni statistice asupra Moldovei, traducere de T. Codrescu. Iași 1852.
- A. Fētu, Despre starea sănătății publice în anul 1851. Iași 1852.
- A. Fētu, Manualul pentru învățătura mōșelor. Iași 1852.
- A. Pann, Cântătorul beției, ediț. II. București 1852.
- I. Barasch, Despre unele din institutele filantropice din Europa. București 1853.
- C. Davila, Sur la prophylaxie de la Syphilis. Paris 1853.
- Landesberg, Die Cholera in Iassy und im Iassyer Kreise. Iassy 1853.
- Sățenul, foie periodică pentru locuitori, Adaos lunar la «Buletinul oficial» al Moldovei. Iași 1853.
- I. M. Caillat, Voyage médicale dans les Principautés Danubiennes. (Union médicale, Paris 1854.)
- A. de Dëmidoff, Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie. Paris 1854.
- I. Petric și G. Munteanu, Infricoșatele stricăciuni ale băuturilor de vinarsă-rachiū. Brașov 1854.
- L. Steege, Apa minerală de la Slănic. Iași 1854.
- Taxa medicamentelor pentru spicerii din Moldova. Iași 1854.
- Vial de Rajat, Choléra, une instruction populaire sur les moyens préservatifs et curatifs de cette maladie. Iassy 1854.
- I. Barasch, Isis sau Natura, jurnal săptămânal. București 1855—1862.
- W. Lucai, Manual de epidemicele bōle ale dobitoćelor. București 1855.

- Manualul administrativ al Principatului Moldovei. Iași 1855 - 1856.
 A. Fētu, Despre starea Institutului Gregorian. Iași 1856.
 T. Stenner, Analisa apei minerale de la Strunga. Iași 1856.
 I. Barasch, Igiena populară, Seria I. Bucuresci 1857.
 C. Davila, Discurs ținut la împărțirea premiilor la școala de Chirurgie la finele anului școlar 1856—1857. Bucuresci 1857.
 D. Ralet, Bețivul, Cântec comic. Bucuresci 1857.

1858.

- Drăghici, Doctorul casnic. Iași 1858.
 Fodor, Conservatorul sănătății. Bucuresci 1858.
 D. P. Marțian, Studii sistematice în Economia politică, Part. I. Bucuresci 1858.
 Regulamentul Școlei Naționale de Medicină și Farmacie. Bucuresci 1858.
 I. A. Theodori, De Pellagra Dissertatio inauguralis. Berolini 1858.

1859.

- I. Cihac, Manual pentru învățătura soldaților din compania sanitară a oștei. Iași 1859.
 W. Derblich, Land und Leute der Moldau und Walachei. Prag 1859.
 I. Felix, Salubritatea. Bucuresci 1859. (Românul).
 G. Polyzu, Cărțica altoiului. Bucuresci 1859.
 E. Severin, Medical Român, fôie semilunară. Bucuresci 1859—1865.
 St. Capșa, Arta Moșitului. Bucuresci 1859.

1860.

- I. Cuparencu, Invățătura practică a Mediciniei veterinare. Iași 1860.
 Instrucții medicale pentru recrutație. Bucuresci 1860.
 I. Ionescu (de la Brad), Rapport au septième Congrès international de statistique, sur les progrès statistiques accomplis en Roumanie. Iassy 1860.
 W. von Kotzebue, Aus der Moldau, Das Bad Slanik. Leipzig 1860.
 Lucrările statistice ale Moldovei. Iași 1860.
 D. P. Marțian, Analele statistice și economice. Bucuresci 1860—1863.

1861.

- I. Felix, Alimentația săténului în județul Muscel. (Analele statistice și economice de D. P. Marțian, Bucuresci 1861.)
 Instrucții pentru droguisti și pentru specula materialelor medicale. Iași 1861.
 Lucrările statistice făcute în anii 1859—1860 în Ministeriul de Interne al Moldovei. Iași 1861.
 Revista Română pentru științe, litere și arte. Bucuresci 1861—1863.

1862.

- Farmacopea Română (alcătuită de C. C. Hepites), I. Bucuresci 1862.
 I. Felix, Pelagra în județul Muscel (Monitorul Medical, Bucuresci 1862.)

- I. Felix, Mórtea aparentă. (Revista Română. București 1862.)
 M. Kogălniceanu, Îmbunătățirea sôrtei țeranilor. București 1862.
 Monitorul Medical al României. București 1862—1865.
 Regulament pentru organizarea consiliilor sătesci. București 1862.
 Statutele Casei Spitalelor Sf. Spiridon din Iași. Iași 1862.
 Țăranul Român, revistă periodică. București 1862, 1863.
 Testamentul Băneșei Safta Brâncoveanu pentru fondarea și administrarea Spitalului Brâncovenesc și a Așezămîntului Domniței Bălașa. București 1862.

1863.

- I. Felix, Studii despre diferite cestiuni de Igienă. (Monitorul medical. București 1863.)
 A. Fētu, Proiect de organizarea Poliției sanitare în România. Iași 1863.
 D. P. Marțian, Rapport au V-me Congrès international de statistique. Berlin 1863.

1864.

- A. H. Bassereau, Cours elementar de Antropologie și de Medicină populară. Iași 1864.
 I. Fabricius, Raportul spitalului de alienați din Craiova, cu studii asupra Pelagrei. (Monitorul medical, București 1864.)
 I. Felix, Apele de băut ale Bucureștilor. București 1864.
 Lege pentru comunele urbane și rurale ale Principatelor-Unite-Române. București 1864.
 Lege pentru consiliile județene. București 1864.
 Lege rurală. București 1864.
 N. Turnescu, Gazeta medicală. București 1864—1870.

1865.

- Analele statistice ale României, Seria II. București 1865.
 I. Felix und A. Marcovici, Studien über das recurrirende Fieber. (Wiener medic. Wochenschrift 1865.)
 I. Felix, Despre intoxicare. (Natura, București 1865 Ian. și Fevr.)
 I. Felix, Studii asupra Igienei închisorilor, (Gazeta medicală, Bucur. 1865.)
 I. Felix, Beitrage zur Kenntniss der oeffentlichen Hygiene. (Wiener medicinische Wochenschrift, 1865. No. 65. 66.)
 I. Felix, Poliția sanitară a locuințelor. (Gazeta medicală, Bucur. 1865.)
 Gazeta medicală. București 1865—1870.
 I. Ghica, Convorbiri economice. București 1865—1875.
 N. Măldărescu, Considérations sur l'origine et la nature du miasme paludéen, Thèse. Paris 1866.
 A. Marcovici și I. Felix, Studii asupra epidemiei de febra recurentă din St. Petersburg. (Monit medic. Bucur. 1865.)
 Natura, jurnal de științe redactat de C. Esarcu și D. Ananescu. București 1865.
 Maria C. Rosetti, Mama și copilul, diar de Duminică. Bucur. 1865—1866.
 I. Vulcan, Familia, fôie periodică. Budapesta 1865—1880, Oradea-Mare 1880—1901.

1866.

- E. Bacaloglu, Analele sciințelor exacte. București 1866.
 St. Capșa, Arta moșitului, ediț. II. București 1866.
 Extract al statisticeî administrative a României. București 1866.
 G. Iulian, Essai sur l'Alcoolisme, Thèse pour le Doctorat en médecine. Paris 1866.
 N. Negura, De febre moldaviensi Dissertatio. Berolini 1866.
 Th. Roussel, Traité de la Pellagre et des Pseudo-pellagres. Paris 1866.

1867.

- Analele statistice ale României, pe anii 1865—66, publicate de Oficiul statistic.
 București 1867.
 Crainic, Catechismul sănătăței. București 1867.
 Gazeta spitalelor. București 1867—1869.
 Prince N. Soutzo, Quelques observations sur la statistique de la Roumanie. Fokchani 1867.
 Gr. Vulturescu, Congresul internațional de statistică ținut la Florența. București 1867.

1868.

- I. Felix, Rapórtele generale asupra Igienei publice și asupra serviciului sanitar al orașului București. București 1868—1891.
 I. C. Lerescu, Manual de Higiene privată și publică. București 1868.
 Gr. Muscelleanu, Prima fundațiune a ospiciului Sf. Pantelimon și reedificarea lui. București 1868.
 I. Petricu și G. Munteanu, Infricoșatele stricăciuni ale băuturii de vinars-rachiū, ediț. II. Brașov 1868.
 Gr. Romniceanu, Cholera epidemică. București 1868.
 C. D. Severeanu, Trândăvia soldatului. București 1868.
 G. Stănescu, Vaccina animală. București 1868.
 Statistica medicală a Eforiei spitalelor civile din București pe anii 1863—1866. București 1868.
 Statutele Societăței române de gimnastică, scrimă și darea la semn. București 1868.
 A. Soutzo, Considerațiuni asupra epilepsiei și maniei epileptice. Bucur. 1868.
 V. A. Urechiă, Localurile de școli sătesci în România. București 1868.

1869.

- G. D. Constantinescu, De la rage en général et des lysses en particulier, Thèse. Paris 1869.
 I. Felix, Canalizarea Dâmboviței din punctul de vedere al Igienei publice. (Gazeta spitalelor. București 1869.)
 G. Iulian, Curs de Igienă. Iași 1869.
 Lege pentru poliția rurală. București 1869.
 G. Moceanu, Gimnastica. București 1869.

- A. Sutzu, Relațiuni clinice și medico-legale din Spitalul Mărcuța. Bucur. 1869.
 Transilvania, organul asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Sibiiu 1869—1901.
 St. Veleanu, Apele sulfuroase de la Olănești. București 1869.
 A. Weisbach, Die Schädelformen der Rumänen. Wien 1869.

1870.

- C. Eraclide, Femea și misiunea ei în familie și în societate. Bucur. 1870.
 I. Felix, Beitrage zur Kenntniss der epidemischen Diphtherie. (Wiener medicinische Wochenschrift, 1870.)
 I. Felix, Igiena școlilor (Fóia Societății pentru învățătura poporului român. An. I. București 1870.)
 I. Felix, Tratat de Igienă și de Poliție sanitară. București, vol. I, 1870, vol. II, 1889. Gazeta medico-chirurgicală a spitalelor, redigată de Gr. Râmniceanu, C. D. Severeanu și A. Sutzu. București 1870—1875.
 D. Grecescu, Vegetalele cryptogamo-microscopice (parasitele porumbului, ș. a.) în Gazeta medico-chirurgicală a spitalelor. București 1870.
 I. Ionescu (de la Bradu), Orfelinatul agricol de la Bradu. București 1870.
 S. Konya, Chemische Untersuchungen der Mineralquelle zu Weiltza bei Iassy 1870.
 I. Lerescu, Manual de Igiena privată. București 1870.
 Statutul fundării și administrării noului spital din urbea Bărlad. Bărlad 1870.
 I. Strat, Tratat complet de Economia politică. București 1870.
 P. Vasić, Catechismul antropologie. Timișoara 1870.
 P. Vasić, Catechismul sănătății. Timișoara 1870.

1871.

- A. Bernad-Lendway, Apele minerale de la Predel și Rosnow. București 1871.
 C. Chabudeanu, Lactatul și educațiunea maternă. București 1871.
 C. Davila, Despre aer și apă. București 1871. (Fóia Societ. p. învăț. popor. rom.)
 I. Felix, Igiena dinților. (Fóia Societ. pentru învăț. popor. rom., an. II, 1871.)
 I. Felix, Ueber die Bedingungen die die Entstehung des Scorbutes begünstigen. (Deutsche Vierteljahrschrift für öffentliche Gesundheitspflege, Braunschweig 1871.)
 A. Fētu, Manual de Medicina populară. Iași 1871.
 M. G. Obedenar, Des fièvres des marais. Bucarest 1871.
 Revista științifică, redigată de P. S. Aurelian, Gr. Ștefănescu și C. F. Robescu. București 1871—1882.

1872.

- Convențiunea pentru îndestularea orașului Iași cu apă. Iași 1872.
 I. Felix, Hygienische Studien über Petroleum. (Deutsche Vierteljahrschrift für öffentliche Gesundheitspflege. Braunschweig 1872.)
 I. Felix, Studii igienice asupra petrolului. (Revista științifică, an. II, București 1872.)

- I. Felix, *Asupra aprovizionării oraşului Bucureşti cu apă.* (Revista medicală, an. I, Bucureşti 1872.)
- A. Fétu, *Despre încercările făcute pentru dezvoltarea ştiinţelor naturale în România, Discurs de recepţiune în Acad. Rom., 1872.*
- N. Ionin, *Despre Scabies (Râie), Tesă pentru obţinerea diplomei de medic-veterinar.* Iaşi 1872.
- Lege pentru tocmelile de lucrări agricole şi pentru executarea lor, Bucureşti 1872.
- Lege pentru organizarea serviciului statistice generale a României. Bucur. 1872.
- C. Penescu, *Memoriu asupra apelor minerale feruginoase de la Văcăresc.* Bucureşti 1872.
- A. Popovici, *Băile lui Ercule. Pesta 1872.*
- Revista medicală din Bucureşti, redigiată de N. Măldărescu, N. Cherenbach şi St. Veleanu. Bucureşti, an. I, 1872.
- A. Trausch, *Analisa apelor de la Meledic.* (Revista medicală, Bucureşti 1872.)
- C. Vênav, *Despre Holera asiatică.* Iaşi 1872.

1873.

- A. Bernad-Lendway, *Studii asupra apelor minerale române.* (Revista ştiinţif. Bucureşti 1895.)
- S. Cherenbach, *Raport despre Igiena judeţului Dorohoiu şi despre Pelagără.* (Revista medicală, Bucureşti 1873.)
- C. Davila, *Descrierea apei minerale de la Balta Albă.* (Columna lui Traian, Bucureşti 1873.)
- Dimitriade, *Doctorul popular.* 1873.
- Economia naţională, *Buletin al intereselor economice române, redigiat de P. S. Aurelian.* Bucureşti 1873—1885.
- Kopernicki, *Etude craniologique sur les crânes roumains 1873, manuscript uti-*
lisat de G. Nicolucci la scrierea cărţii *Antropologia del Lazio.* Roma 1873.
- N. Negură, *Igiena publică şi privată.* Bucureşti 1873.
- M. G. Obedenar, *Cercetări asupra intoxicaţiunii palustre.* Bucureşti 1873.
- M. G. Obedenar, *Despre friguri, mic tractat popular.* Bucureşti 1873.
- St. Veleanu, *La boue et l'eau minérale de Balta-Albă.* Bucureşti 1873.

1874.

- P. S. Aurelian, *Catechismul Economiei politice.* Bucureşti 1874.
- D. Brândză, *Trichina şi Trichinosa.* Iaşi 1874.
- Chr. R. Ciobanoff, *Despre Pelagără, Tesă,* Bucureşti 1874.
- T. Codrescu, *Doctorul sătenilor.* Iaşi 1874.
- Lege sanitară. Bucureşti 1874.
- Legea modificată pentru tocmelile de lucrări agricole şi pentru executarea lor. Iaşi 1874.
- I. Munteanu, *Omul şi natura, fôie ştiinţifică şi practică.* Galaţi 1874, 1875.
- G. C. Stănescu, *Studii asupra vaccinei animale, Tesă.* Bucureşti 1874.
- G. Stransky, *Despre difterie, Tesă.* Bucureşti 1874.

1875.

- N. Anastasiad, *Memoriu asupra Pelagrei.* Bucureşti 1875.
- P. S. Aurelian, *Ţera noastră, schiţe economice asupra României.* Bucureşti 1875.

- D. R. Cordescu, Noțiuni de Igiena privată. București 1875.
 I. Cuparencu, Sistemul bôlei vaccinei vacilor și Variola oilor. Iași 1875.
 A. Dechambre, Dictionnaire encyclopédique des sciences médicales. Paris, 1875—1890.
 I. Felix, Mai multe articole despre Igienă publicate în Revue d'Hygiène et de Police sanitaire și în Journal d'Hygiène. Paris 1875—1885.
 C. I. Fometescu, Memoriu asupra Răpciugei. București 1875.
 G. Grigorescu, Natura și patogenia Febrei puerperale. București 1875.
 G. Moceanu, Gimnastica populară raționată, după Junod et Senglet. București 1875.
 G. D. Păltineanu, Etiologia și profilaxia Cholerei epidemice. București 1875.
 M. Petrini-Galați, Curs de Higienă profesat la Gimnasiul din Galați. Galați 1875.
 Petrescu-Urbeanu, Curs de Igienă și Fiziologie. 1875.
 I. Popescu, Memoriu, câte-vă reguli igienice veterinare militare. București 1875.
 România medicală, redigiată de A. Marcovici, I. Felix, N. Kalinderu, Gr. Rôm-niceanu și L. Fialla. București 1875—1877.
 S. H. Scheiber, Ueber Pellagra in Rumänien, in Vierteljahrsschrift für Dermatologie. 1875.
 D. Staicu, Cow-pox sau Vaccina animală, Tesă. București 1875.
 G. Țânțăreanu, Câte-vă cuvinte asupra șancărelor primitive. București 1875.

1876.

- V. I. Agapi, Cercetări demografice asupra populațiunii României, I. București 1876.
 A. Economu, Cremațiunea sau arderea morților, conferință. București 1876.
 I. Felix, Traiul țăranului. București 1876.
 G. Flaișlen, Rapórtele generale asupra Igienei publice și serviciului sanitar al orașului Iași. Iași 1876—1879.
 Higiena și Școala, fôia pentru sănătate, morbi, educațiune și instrucțiune, redactată de P. Vasici. Gherla 1876—1879.
 I. Ionescu (de la Brad), Imbunătățirea culturii țăranilor. București 1876.
 C. I. Istrati, Cremațiunea cadavrelor. (Revistă contemporană). București 1876.
 C. I. Istrati, Câte-vă cuvinte relative la cremațiune, în Revista contemporană. București 1876.
 Lesage, Les forces productives de la Roumanie. Paris 1876.
 Noțiuni de Igienă pentru școalele primare, de la un amic al copiilor. București 1876.
 M. G. Obedenaru, La Roumanie économique. Paris 1876.
 Statutele societății de gimnastică din Galați. Galați 1876.

1877.

- D. Cantemir, Consilii igienice pentru crescerea copiilor. Piatra 1877.
 A. Fétu, Relațiune asupra ospitalelor, ospitelor și celor alte stabilimente ale Casei Sf. Spiridon. Iași 1877.
 C. I. Istrati, Despre depărtarea cadavrelor, Tesă de doct. în med. București 1877.
 Nosograful ospitalului Némțu, 1877—1878.
 M. G. Obedenaru, Malaria, în Gazette hebdomad. de médecine. Paris 1877.
 M. G. Obedenaru, Malaria, La Région Danubienne și Les Roumains în Dictionn. encycl. des sciences médicales de A. Dechambre. Paris 1877.

- P. Poni, Apa minerală de la Mănăstirea Némțului. București 1877.
 A. Sutz, Alienatul în fața societății și științei. București 1877.
 P. Vasic, Difteria. Timișoara 1877.

1878.

- N. G. Chernbach, Despre Thyphusul exanthematic în spitalele din București. București 1878.
 Gr. Christescu, Câte-vă considerațiuni asupra Pelagrei, Tesă de doct. în med. București 1878.
 I. Felix, Dare de seamă despre Congresul internațional de Igienă din Paris din anul 1878. București 1878.
 C. I. Istrati, Postul la Români. (Jurn. soc. de sc. med.). 1878.
 C. I. Istrati, Memoriu asupra băilor eftine pentru soldați și muncitori. (Jurn. soc. de sc. med.). 1878.
 C. I. Istrati, Locuințele sătenilor. (Jurn. soc. de med.) 1878.
 Jurnalul societății științelor medicale. București 1878—1880.
 N. Manolescu, Insalubritatea caselor țărănești din plaiul Buzău, în Jurnalul soc. științ. med. București 1878.
 C. S. N., Curs elementar de Igienă. București 1878.
 Olympe Noël de Bertier, Chronique humanitaire sur les ambulances et hôpitaux roumains pendant la campagne de Bulgarie, 1877—1878. Bucur. 1878.
 G. Pârvulescu, Vaccinul animal, Tesă de doct. în med. București 1878.
 A. Stănescu, Alăptarea copiilor, Tesă. București 1878.
 V. Tellemague, Memoriu asupra Antiseptiei. Iași 1878.

1879.

- V. G. Cruceanu, Alimentațiune, Tesă pentru doctorat în medic. Bucur. 1879.
 C. Fântâneanu, Efectele frigului asupra economiei, Tesă. București 1879.
 S. H. Granda, Trichina și Trichinosa, Tesă p. doct. în med. București 1879.
 C. I. Istrati, Sulemenitul în România. (Gazeta medico-chirurgicală a spitalelor.) București 1879.
 C. I. Istrati, Raportul asupra stabilimentelor hidroterapice către Eforie. (Jurnalul societății de științe medicale). București 1879.
 N. Kalenderu, Despre Cosmetice cu basa de plumb. București 1879.
 Medicul veterinar, redactat de A. Locusteanu, G. Persu, M. Măgureanu, P. Constantinescu. București 1879—1881.
 Chr. Păunescu, Elemente de Igienă. Ploesci 1879.
 Z. Petrescu, Mémoire sur l'épidémie de Peste du gouvernement d'Astrakan. Bucarest 1878.
 Progresul medical român, gazetă de medicină, farmacie și medicină veterinară, redigată de V. Vlădescu și C. Chabudeanu, 1879—1890.
 Regulament relativ de poliția porturilor și malurilor Dunărene ale României. București 1879.
 Regulament pentru dispozițiunile ce trebuiesc luate la fruntarii pentru a feri România de invasiunea Pesteii orientale. București 1879.
 A. D. Xenopol, Studii economice. Iași 1879.

1880.

- D. Almogen, Igiena privată și publică. Huși 1880.
- P. S. Aurelian, *Téra noastră*, ed. II. București 1880.
- I. Bibicescu, Mișcarea poporațiunii în România în anii 1870—1878. București 1880.
- Calai, Catechismul vizitatorilor de morți, 1880.
- C. C. Codrescu, Compendiul de Igiena generală și aplicată. Bârlad 1880.
- I. Drăgescu, Maternologia, educația igienică. Ploesci 1880.
- Familia, fôie periodică dirijată de I. Vulcan, 1865 — 1880 Budapesta, 1880 — 1901 Oradea-Mare.
- I. Felix, Mișcarea poporațiunii României, Discurs de recepțiune în Academia Română, cu răspunsul lui P. S. Aurelian, (Anal. Acad. Rom.). Bucur. 1880.
- I. Felix, Relațiuni asupra Congresului al III-lea internațional de Igienă, ținut la Torino în anul 1880 și asupra diferitelor experiențe relative la Igiena publică, făcute cu ocaziunea călătoriei prin Italia. (Anal. Acad. Române). București 1880.
- T. Filipescu, Rapôrtele generale asupra Igienei publice și serviciului sanitar al orașului Iași. Iași 1880—1888.
- St. C. Hepites, Considerațiuni asupra Serviciului meteorologic în România. București 1880.
- C. I. Istrati, Casele mortuare, în Jurn. Soc. sciinț. med. București 1880.
- C. I. Istrati, Necesitatea de a se înființa depozite mortuare în orașele mari. (Jurn. societ. de sciințe medic.). București 1880.
- C. I. Istrati, Considerațiuni asupra importanței și necesității Gimnastice. București 1880.
- C. I. Istrati, O pagină din istoria contemporană a României din punctul de vedere medical, economic și național. București 1880.
- C. I. Istrati, Proiectul de regulament pentru administrarea și supravegherea stabilimentelor balneare din țără. București 1880.
- I. Lerescu, Manual de Igienă, ediț. II. București 1880.
- G. V. Manicea, Mortalitatea generală, Tesă de doctor în medic. București 1880.
- I. Nicolescu, Raport științific asupra recrutației din județul Muscel. Galați 1880.
- Z. Petrescu, O statistică medico-militară. București 1880.
- M. Roth, Memoriu asupra cauzelor mortalității populațiunei române creștine. București 1880.
- Russel, Un studiu psihiatric, 1880.
- C. D. Severeanu, Medicina populară. București 1880.
- A. Sutz, Despre mecanismul alienațiunei mentale. București 1880.
- I. Șerbănescu, Vięta țeranului și a orășanului. Călărași 1880.
- Tschermak, Der Boden und die Quellen von Slanik in Rumänien. Wien 1880.
- P. Vasici, Despre vegetarianism, Discursul de recepțiune în Acad. Rom. și răspunsul lui I. Felix. (Anal. Acad. Rom.). București 1880.
- N. P. Zorileanu, Mediul soldatului. București 1880.

1881

- N. A. Alexandrini, Studiu statistic asupra mișcării populațiunei și asupra stabilimentelor de bine-facere și divorțurilor din județul Iași, pe anii 1870—1879. Iași 1881.

Analele medicale române. București 1881—1882.

I. Antoniu, Cercetări asupra stărei țeranului, în *Asachi*, revista sciinț. literară. Piatra 1881.

I. G. Apostoleanu, Septicemia puerperală, Tesă p. doct. în med. București 1881.

Aronovici, Apele minerale de la Slănic. Iași 1881.

I. Atanasescu, Starea neigienică a țeranului român, Tesă. București 1881.

St. Atanasescu, Măsurile sanitare profilactice contra Variolei, Tesă. Bucur. 1881.

Gr. Atanasiu, Pustula maligna, Tesă p. doct. în med. București 1881.

V. Bianu, Igiena orașului București, Tesa p. doct. în med. București 1881.

D. Cantemir, Cercetări asupra stărei țeranului, în *Asachi*. Piatra 1881.

N. Cucu St., Petroleul, derivatele și aplicațiunile lui. București 1881.

C. N. Etersky, Localitățile băltoase și influența lor asupra omului, Tesă. Bucur. 1881.

A. Hirsch, Handbuch der historisch-geographischen Pathologie. Stuttgart 1881—1886.

S. Konya, Chemische Untersuchung der Mineralquellen von Slanik in Rumänien. Wien 1881.

S. Konya, Cercetări și analize chimice asupra apelor minerale de la Slănic. Iași 1881.

Legea licențelor pentru comerțul cu băuturi spirtoase. București 1881.

I. Mendelsohn, Câte-vă considerațiuni asupra mișcării populațiunii din România. București 1881.

G. M. Milețiciu, Alcoolismul, efectele sale fizice și morale, Tesă de doct. în med. București 1881.

Organul Societății farmaciștilor din România. București 1881—1886.

Spitalul, revista studenților în medicină. București 1881 1901.

Strehăianu, Les eaux minérales de Olanesti, Thèse pour le doct. en médecine. Montpellier 1881.

Strehăianu, Das Mineralwasser von Slanik. (Oesterr. Baederzeitung.). Wien 1881.

N. P. Takeanu, Elemente de Igiena individuală și casnică. Galați 1881.

N. Teodorescu, Nostalgia, Tesă de doct. în med. București 1881.

St. Veleanu, Balta-Albă. București 1881.

1882.

I. Antoniu, Etiologia Pelagrei. Bârlad 1882.

P. S. Aurelian, Schițe asupra stării economice a României în secolul XVIII, în *Anal. Acad. Rom.*, ser. II, t. III, București 1882.

C. Codrescu, Medicina populară. Bârlad 1882.

C. Codrescu, Raportul spitalului Bârlad și Elena Beldiman pe anul 1881. Bârlad 1882.

Comptes rendus et mémoires du IV-me Congrès international d'hygiène et de démographie. Genève 1882.

I. Felix, Sur la prophylaxie de la Pellagre, Rapport au IV-me Congrès international d'hygiène et de démographie. Genève 1882.

I. Felix, Crescerea igienică a copiilor, cârtică populară. București 1882.

I. Felix, Jahresbericht des Gesundheitsamtes der Stadt Bucarest für das Jahr 1881. (Deutsche Vierteljahrschrift für öffentl. Gesundheitspflege.) Braunschweig 1882.

L. Fialla, Cugetări mensuale. București 1882—1884.

- N. M. Frangulea, Studiū asupra populațiunii rurale, în România liberă. București 1882.
- G. Grigorescu, Rapórtele asupra serviciului sanitar al județului Ilfov. București 1882—1884.
- P. Iliescu, Câte-vă considerațiuni asupra Pellagrei, în Progresul Medical român. București 1882.
- C. Ionescu, Câte-vă cuvinte asupra Sifilisului la copii, Tesă pentru doct. în medic. București 1882.
- Lege de poliția sanitară veterinară. București 1882.
- Loi sur la police sanitaire vétérinaire. Bucarest 1882.
- I. Longin, Studiū asupra igienei orașului Caracal, 1882.
- P. R. Manea, Băile de la Slănic. (Anuarul Asoc. gener. a studenților universitari, vol. III.), București 1882.
- D. Matak, Raport asupra distribuirii apei în orașul București, București 1882.
- Z. Petrescu, Raportul asupra Congresului internațional de Igienă din Geneva. București 1882.
- Rapórtele membrilor Consiliului sanitar superior asupra inspecțiunilor sanitare anuale, 1882—1891.
- C. Stănceanu, Alăptarea copiilor, Tesă pentru doctoratul în medic. București 1882.
- Gr. Stăfănescu, Isvórele de apă minerală de la Bivolari. București 1882.
- N. P. Zorileanu, Igiena soldatului. București 1882.

1883.

- I. Antonini, Călăuza sănătății, Cholera. Craiova 1883.
- D. Apostolidi și St. Predescu, Apele minerale de la Cozia, Pétra-N., Pétra 1883.
- I. Augustin, Infecțiunea tifică, Tesă p. doct. în med. București 1883.
- G. Cobălcescu, Memoriile geologice ale Școlei militare din Iași. București 1883.
- I. Constantinescu, Noțiuni despre apele cloruro-sodice din țără. București 1883.
- A. Cornil et V. Babeș, Note sur le siège des bacteries dans la Variole, la Vaccine et l'Erysipel Paris 1883.
- I. Drăgescu, Un pericol național. Ploesci 1883.
- I. Felix, Dare de sémă despre Congresul internațional de Igienă din Geneva din anul 1882. București 1883.
- I. Felix, Dare de sémă despre Expozițiunea de Igienă din Berlin din anul 1883. București 1883.
- I. Felix, Über die sanitären Zustaende Rumäniens, Vortrag gehalten in der Hygiene-Ausstellung. Berlin 1883.
- I. Felix, Despre profilaxia Pelagrei. București 1883.
- S. Konya, Băile minerale de la Nastasachi din Tg.-Ocna. Iași 1883.
- N. Manolescu, Studiū asupra Miopiei cu examenul a 2.991 elevi din școlele din București. București 1883.
- B. Mawer, Călăuza mamei tinere. București 1883.
- G. Mihail, Tratamentul antiseptic al lehuzei, Tesă p. doct. în med. București 1883.
- M. G. Obedenaru, Despre friguri, ediț. II. București 1883.
- G. Părvulescu, Culegere de legile sanitare civile și militare. București 1883.
- Z. Petrescu, Raport asupra Expozițiunii internaționale de Igienă din Berlin în anul 1883. București 1883.

- P. Poni, Analisa apelor minerale de la Pétra. Iași 1883.
 C. Popovici-Suceveanu, Morva și Farcinul, Tesă p. doct. în med., București 1883.
 Regulament pentru vaccinare și revaccinare. București 1883.
 Gr. Ștefănescu, Conferință asupra înălțimii diferitelor localități din Muscel. (Buletinul societ. geograf., anul III.). București 1883.

1884.

- G. Angelescu, Medicina poporală. Buzău 1884.
 I. Antoniu, Avortul la întineric. Bârlad 1884.
 D. Apostolescu, Isvórele minerale sulfuróse de la Strunga. Iași 1884.
 I. G. Apostoleanu, Băile de la Lacul-Sărat. București 1884.
 A. Bally, Sănătatea copiilor. București 1884.
 I. Banciu, Medicina poporală. Craiova 1884.
 D. Cantemir și S. Konya, Băile minerale de la Bălțătesci. Pétra 1884.
 N. Dabija, Parasitismul în febra tifoidă, Tesă de doct. în med. București 1884.
 I. Felix, Dare de sémă despre al V-lea Congres internațional de Igienă și de Demografie din Haga, 1884. București 1884.
 I. Felix, Despre progresele Igienei, conferință ținută la Ateneul Român din București. București 1884.
 I. Felix, Dare de sémă asupra Expozițiunii de Igienă din Londra din anul 1884. București 1884.
 St. Gheorghiu, Câte-vă cuvinte asupra alimentării orașului Focșani cu apă. Focșani 1884.
 G. Grigorescu, Raport asupra Paludismului vitelor bovine. București 1884.
 E. Gusbeth, Zur Geschichte der Sanitaets-Verhaeltnisse in Kronstadt. Kronstadt 1884.
 St. C. Hepites, Serviciul meteorologic în Europa. (Anal. Acad. Rom., Seria II, t. IV.). București 1884.
 S. Konya, Analisa apelor de la Bălțătesci. Pétra 1884.
 W. von Kotzbue, Aus der Moldau, Das Bad Slanik 1856, tradus în românește, în România liberă, August 1884.
 Statistica recrutării publicată de Ministeriul de Răsboi. București 1884—1900.
 A. Urbeanu, Etiologia Pelagrei. București 1884.
 G. Vuia, Igiena poporală. Arad, 1884.

1885.

- I. Antoniu, Doctrina beției. Bârlad 1885.
 G. Ch. Archimandrescu, Câte-vă cuvinte despre băi. Craiova 1885.
 C. Codrescu, Compendiū de Igiena generală și aplicată, ediț. II. Bârlad 1885.
 P. A. Cornil et V. Babeș, Les Bactéries. Paris 1885.
 Curs elementar de economie domestică, pentru clasa IV primară de fete, de o Asociațiune de învățători, ediț. II. București 1885.
 Dare de sémă asupra primului Congres al medicilor, medicilor veterinari și farmaciștilor români, ținut la București în anul 1884. Bucur. 1885.
 D. Drăghiescu, Tratat elementar de arta moșitului, fasc. I. București 1885.
 I. Felix, Desinfecțiunea, în Darea de sémă asupra primului Congres medical român. București 1885.

- I. Felix, Manual elementar de Igienă pentru școlile rurale. București 1885.
- I. Felix, Mai multe lucrări de Igienă școlară, publicate în Zeitschrift für Schulgesundheitspflege. Hamburg 1885—1899.
- Gazeta medicală din Iași. Iași 1885.
- G. Grigorescu, Modificarea legii sanitare. București 1885.
- Hygienistul, publicațiune hebdomadară de M. Wertheimer. București 1885.
- Instrucțiunile Consiliului sanitar superior asupra măsurilor de luat în comunele rurale contra bălelor molipsitoare. București 1885.
- S. Konya, Băile de la Slănic, două conferințe ținute în Societatea medicilor militari din Iași. Iași 1885.
- I. E. Costaki Epureanu, Mișcarea și starea economică a României. Bucur. 1885.
- Legea sanitară cu modificările introduse în ea. București 1885.
- Mancaș, Poporația orașului Bacău. Bacău 1885.
- Mișcarea populației în România în anul 1883, publicată în Oficiul central de statistică. București 1885.
- I. Plăcinteanu, Turbarea la câni, Tesă București. 1885.
- Povățitorul sănătății și al economiei, fôie periodică pentru poporul românesc, 1885.
- R. Pribram, Chemische Untersuchung der Arsenquellen zu Dorna-Șaru in Rumänien. Czernowitz 1885.
- Proiect pentru distribuirea apei și canalisațiune în orașul București, alcătuit de Direcțiunea lucrărilor tehnice ale orașului. București 1885.
- Protocoles de la Conférence sanitaire internationale de Rome. Rome 1885.
- Regulamentul serviciului sanitar de județe. București 1885.
- E. Rizu, Prescurtare de Igienă și de Medicină poporală pentru școlile primare rurale. Iași 1885.
- Rosetti-Tețcanu, Memoriu asupra fabricațiunii de spirt și de bere în România. București 1885.
- A. Șaabner-Tuduri, Apele minerale din districtul Dâmbovița. (Spitalul, anul V.). București 1885.
- D. Sergiū, I. Felix și A. Bernad-Lendway, Lacul-Sărat. (Buletinul Ministerului Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor, Anul I.) Bucur. 1885.
- Statutele ospitalului Stamate din Fălticeni, făcute de fondatorul său la 1860. Fălticeni 1885.
- P. Ulvineanu, Considerațiuni asupra cauzelor avortului, Memoriu. București 1885.
- E. M. Zeisel, Călăuza rachierului român. București 1885.
- N. P. Zorileanu, Bălele venerice. București 1885.

1886.

- N. A. Alexandrin, Studiu statistic asupra populațiunii din 1885 și asupra mișcării populațiunii în județul Iași. Iași 1886.
- I. Alexie și N. C. Lațcu, Curs elementar de Economia domestică, pentru clasa IV primară de fete. București 1886.
- Antonescu-Remuș, Despre cosmetice. București 1886.
- I. Atanasescu, Resumat din cursul de Igienă. Craiova 1886.
- V. Babeș, A bacteriologia rövid tankönyve. Budapest 1886.
- A. N. Bernad-Lendway, Tabele sinoptice ale lucrărilor hydrochimice ale stațiunilor balneare Călimănesc-Căciulata, Govora, Pucioșa, Vulcana, Dorna-Vatra București 1886.

- M. A. Beștelei, Despre cauzele înmulțirii concubinatelor și a copiilor naturali în România. București 1886.
- H. Bochet, Studiū asupra captării apelor minerale de la Călimănesci, Căciulata, Bivolari, Govora și Lacul-Sărat. București 1886.
- C. C. Codrescu, Microbiī morbigeni, Conferință. Bârlad 1886.
- G. Crăiniceanu, Statistica infirmilor și orbilor din țeră. Iași 1886.
- I. Dănescu, Incercări de demografie și geografie medicală, Tesă p. doct. în med. București 1886.
- I. C. Drăghescu, Igiena poporală. Constanța 1886.
- N. Drăgulănescu, Studiū asupra Conjunctivitei foliculare, Tesă. București 1886.
- N. Garoflid, Despre apele minerale ale României, Conferință ținută la Societatea geografică română. București 1886.
- St. T. Hasnaș, Contribuțiuni la studiul Paludismului. Iași 1886.
- St. C. Hepites, Analele Institutului meteorologic al României, T. I, anul 1885. București 1886.
- St. C. Hepites, Istoricul observațiunilor meteorologice în România. Bucur. 1886.
- N. Ieremievici-Dubău, Manual de gimnastică. Cernăuți 1886.
- N. Manolescu, Oftalmologie practică. București 1886—1887.
- E. Max, Dietetica cea mai rațională contra obesității, slăbiciunii inimii și îngrenării circulațiunii pulmonare. București 1886.
- Mișcarea în infirmeriile și spitalele militare, publicată de Minist. de Răsboiū. București 1886—1901.
- V. G. Negrescu, Contribuțiuni la studiul Pelagrei. București 1886.
- C. V. Păcurar, Câte-vă cuvinte despre Lepră. București 1886.
- Proiect de lege relativ la monopolul spirtóselor. București 1886.
- G. I. Rădulescu, Câte-vă cuvinte asupra accidentelor din tusea convulsivă la copii. București 1886.
- Regulament pentru stârpirea schimburilor și strămbăturilor în comunele rurale, pentru poliția interioară a orașenilor și respectarea sărbătorilor duminicale în județul Iași. Iași 1886.
- Regulament pentru serviciul sanitar de orașe. București 1886.
- Regulament pentru serviciul veterinar de județe. București 1886.
- Regulament pentru serviciul veterinar de orașe. București 1886.
- Statistica medicală din Regatul României pe anul 1881, publicată de Direcț. gener. a serv. sanitar. București 1886.

1887.

- I. Antoniu, Traité de la Pellagre, 1887.
- Arbeiten des VI internationalen Congresses für Hygiene und Demographie. Wien 1887.
- C. D. Aronovici, Memoriū asupra regiunii apelor termale de la Cozia (Bivolari). București 1887.
- V. Babeș, Aetiologische und prophylactische Erfahrungen über die Cholera. Wien 1887.
- V. Babeș, Studien über die Wuthkrankheit. Berlin 1887.
- A. Bernai-Lendway, Studiū hydrochimice, hydrogeologice și balneologice făcute în regiunea Slănicului. București 1887.

- V. C. Budurescu, Cisticercosa la porci. Bucuresci 1887.
 Buletinul Societății de medicină din Bucuresci. Bucuresci 1887—1888.
- E. Butoianu, Considerațiuni asupra cauzelor avortului, Tesă de doct. în medicină. Bucuresci 1887.
- D. I. Buzău, Importanța medicinei în învățământul clerical. Pitești 1887.
- D. I. Buzău, Igiena rurală. Bucuresci 1887.
- D. Cantemir, Les bains minéraux de Bălătesci. Bucarest 1887.
- G. Cobălcescu, Despre sorgintele minerale de la Călimănesci-Căciulata, în Bulet. Societ. de medici și naturaliști din Iași. Iași 1887.
- C. Constantinescu, Contribuțiuni la studiul Pelagrei, Tesă. Bucuresci 1887.
- N. Chrisokefal, Alimentațiunea copiilor noi născuți, Tesă p. doct. în medicină. Iași 1887.
- G. M. Emanoilescu, Câte-vă cuvinte asupra etiologiei și profilaxiei Febrei tifoide. Bucuresci 1887.
- I. Felix, Sur la nécessité de l'installation des hôpitaux d'isolement, rapport adressé au VI-me Congrès international d'Hygiène et de Démographie. Vienne 1887.
- N. Filip, Câte-vă cuvinte asupra Trichinei și Trichinosei, Tesă. Bucuresci 1887.
- A. Fotino, Raport asupra inspecțiunei sanitare în județele Buzău, Ilfov și în orașul Bucuresci pe anul 1886. Bucuresci 1887.
- E. M. Gherghely, Décroissance de la population roumaine dans les localités envahies par les Israélites. Bucarest 1887.
- G. Grigorescu, Studiū asupra Turbării. Bucuresci 1887.
- St. C. Hepites, Analele Institutului de Meteorologie. Bucuresci 1887- 1901.
- Instrucțiunii asupra Turbării, publicate de Direcț. gen. a serv. sanitar. Bucuresci 1887.
- Instrucțiuni relative la mobilizarea a 32 secțiuni de ambulanță rurală. Bucuresci 1887.
- S. Konya, Băile de la Slănic, ediț. II. Iași 1887.
- S. Konya, Analisa chimică a izvorului Alexandru de la Slănic, în Bulet. Societ. de med. și natur. din Iași. Iași 1887.
- N. V. Leonescu, Starea țeranului român. Iași 1887.
- Lois et règlements vétérinaires de la Roumanie. Bucuresci 1887.
- I. Lupulescu, Raport asupra fabricatelor de conserve alimentare. Bucuresci 1887.
- Mișcarea populației în România în a. 1885, publicată de Oficiul de Statistică. Bucuresci 1887.
- G. Moceanu, Carte de Gimnastică pentru școlile de fete. Bucuresci 1887.
- G. Moceanu și N. Veleseu, Gimnastica populară rațională. Bucuresci 1887.
- V. G. Negrescu, Sifilisul. Focșani 1887.
- E. Neusser, Die Pellagra in Oesterreich und Rumänien. Wien 1887.
- I. Popovici, Despre Antrax, Memoriū. Focșani 1887.
- A. I. Provian, Râia demodectică, Tesă. Bucuresci 1887.
- C. Regilian, Câte-vă cuvinte asupra unor măsuri de poliție sanitară veterinară Bucuresci 1887.
- Regulamentul pentru Consiliile de Igienă. Bucuresci 1887.
- Regulamentul pentru spitalele rurale. Bucuresci 1887.
- Gr. Râmnicănu, Lacul-Sărat. Bucuresci 1887.

- D. Sergiū, Raportul general asupra serviciului sanitar al României pe anul 1886. Bucuresci 1887.
- G. Socor, Raport științific asupra activității ambulanței rurale din județul Vaslui. Iași 1887.
- Statutele modificate ale Societății de gimnastică, tir și arme. Bucuresci 1887.
- V. A. Urechia, O statistică a Țării-Românești din 1820. (Anal. Acad. Rom. 1887.).
- N. P. Zorileanu, Apele minerale de la Govora. Bucuresci 1887.

1888.

- Archives roumaines de médecine et de chirurgie dirigées par. G. Asaky. Bucarest 1888—1889.
- V. Babeș, Recherches sur les associations bactériennes des bacilles de la Tuberculose, Bucarest 1888.
- D. Brailov, Despre profilaxia Sifilisului, Memoriu. Bucuresci 1888.
- C. Dimitrescu, Despre tutun. Focșani 1888.
- I. C. Drăgescu, Igiena și Medicina poporană. Constanța 1888.
- I. Elian, Despre serviciul sanitar rural. Bucuresci 1888.
- I. Eremia, Tratatamentul antirabic. Bucuresci 1888.
- I. Felix, Dare de seamă asupra Congresului VI internațional de Igienă și Demografie și asupra Expozițiunii de Igienă din Viena. Bucuresci 1888.
- Sc. Gheorghiu, Contribuțiunea la studiul Febrei tifoide, Memoriu. Iași 1888.
- T. Gugea, Contribuțiune la studiul taliei soldatului român. Bucuresci 1888.
- C. I. Istrati, Raport asupra inspecțiunilor făcute stabilimentelor balneare în țară pe anul 1887, publicat în Monit. ofic. Bucuresci 1888.
- C. I. Istrati, Gazul său petroleu ce se vinde în comerț. Bucuresci 1888.
- S. Konya, O apă minerală purgativă descoperită la Brăzu lângă Iași. Iași 1888.
- I. Th. Luca, Considerațiuni asupra Pelagrei la copii, Tesă de doct. în medic. Bucuresci 1888.
- D. C. Macovey, Contribution à l'étude des principales sources d'eaux minérales de Roumaine, Thèse de doct. en méd. Paris 1888.
- P. A. Moisesescu, Despre abatorii, Tesă. Bucuresci 1888.
- P. G. Murgescu, Propagațiunea Tuberculozei la om prin alimentațiune, Tesă p. doct. în medic. Bucuresci 1888.
- D. Negulescu, Vaccinul animal (Cow-pox), Tesă. Bucuresci 1888.
- G. Otremba, G. Socor et V. Negel, Sur la conjonctivite épidémique. Jassy 1888.
- C. Pastia, Propunere de organizarea serviciului sanitar asupra prostituțiunii în Capitală. Bucuresci 1888.
- Z. Petrescu, Über die Methode um der Contagiosität der tuberculösen Sputa vorzubeugen. Bucarest 1888.
- Z. Petrescu, Raport asupra întâiului Congres pentru studiul Tuberculozei, ținut la Paris în a. 1888. Bucuresci 1888.
- P. Poni, Analisa apelor de la Tazlău și Băiceni. (Bulet. Soc. de med. și natur. din Iași, an II.). Iași 1888.
- A. Pop, Traiul soldatului din punctul de vedere al Igienei, Tesă. Bucuresci 1888.
- Regulament pentru administrarea și supravegherea stabilimentelor balneare. Bucuresci 1888.

- Revista de medicină veterinară, dirigiată de I. St. Furtună. Focșani 1888, Constanța 1889—1892, București 1893—1900.
- E. Riegler, Câte-vă cuvinte privitoare la ambulanțele rurale. Iași 1888.
- L. Romașco, Câte-vă cuvinte asupra alimentațiunii în armată. București 1888.
- A. O. Saligny, Apele minerale de la Călimănești. (Bulet. Societ. politehnice.). București 1888.
- D. Sergiū, Raport general asupra serviciului sanitar al României pe anul 1887. București 1888.
- D. Sergiū, Raport asupra Pelagrei. București 1888.
- G. Socor, Hémoglobinurie paroxystique à la suite de marches fatigantes. Jassy 1888.
- Statistica penitenciarelor, publicată de Minist. de Interne. București 1888.
- Gr. Ștefănescu, Notă asupra secării Lacului-Sărat, în Anuar. Biuroului geologic. București 1888.

1889.

- A. P. Alexi, Compendiū de Meteorologie. Brașov 1889.
- I. G. Apostoleanu, Descrierea stațiunii balneare Lacul-Sărat. Brăila 1889.
- V. Babeș, Analele Institutului de Patologie și de Bacteriologie din București. București 1889—1900.
- V. Babeș, De la Pyémie après avortement. București 1889.
- V. Babeș, Septicémie et Saprémie. București 1889.
- V. Babeș, Studii asupra Hemoglobinuriei bouului. București 1889.
- V. Babeș și A. Babeș, Studii asupra filtrelor de nisip și a apeductului de la Băcu. București 1889.
- G. Bălăcescu, Efectele gimnastice asupra organelor secrețiunii laptelui. București 1889.
- C. Bălțeanu, Despre antiseptia în morbi infecțioși. București 1889.
- D. Braviceanu, Noțiuni de Igienă și medicină populară pentru școlile primare. Craiova 1889.
- Buletinul Direcțiunii generale a Serviciului Sanitar. București 1889—1900.
- N. C. Capeleanu, Examinarea sistematică a apelor potabile. București 1889.
- D. Catopol, Considerațiuni asupra geografiei, profilaxiei și tratamentului Variolei. București 1889.
- S. A. Cernăianu, Istoricul turbării și vaccinațiunea antirabică, Tesă. București 1889.
- N. Charnbach, Des asyles ou stations climatiques pour les tuberculeux. Paris 1889.
- C. Codrescu, Tratat despre apele minerale de la Slănic. Bârlad 1889.
- I. Constantinescu, Câte-vă cestuini de Igienă militară, Memoriū. Focșani 1889.
- G. Crăniceanu, Băile țerei noastre. (Românul.). București 1889.
- N. Drăgulănescu, Ambulanțele rurale. 1889.
- Ch. Drutzu, Untersuchungen über den Weinbau Rumaeniens. Halle 1889.
- I. Felix, Despre prevenirea Tuberculozei, Conferință ținută la Ateneul Român. București 1889.
- I. Felix, Raport asupra Congresului internațional de Igienă și Demografie de la Paris, din anul 1889. București 1889.
- A. Fotino, Raport asupra inspecțiunii sanitare făcute în anul 1888 în județele Putna, Rîmnic-Sărat și Buzău și în orașul București. București 1889.
- C. D. Gheorghiu, Manual complet de Gimnastică. Piatra 1889.

- S. C. Haret, Localele de școală primară. Bârlad 1889.
 St. Hepites, Clima României. Bucuresci 1889.
 N. Kalinderu, La Lèpre, în *Compte-rendu du Congrès de Dermatologie*. Paris 1889.
 N. Kalinderu și V. Babeș, Studii asupra Leprei, în *Analele Institutului de Patologie și Bacteriologie*. Bucuresci 1889.
 N. Manolescu, Câte-vă cuvinte despre Conjunctivita granulösă. Bucuresci 1889.
 P. Marcovici, Contribuțiuni la studiul etiologiei Febrei tifoide. Bucuresci 1889.
 I. Marinescu-Betulea, Contribuțiuni la studiul pseudo-paralisiei generale alcoolice. Bucuresci 1889.
 E. Max, Febra puerperală. Bucuresci 1889.
 Mișcarea populațiunii în România în anul 1886, publicată de Ofic. de statistică. Bucuresci 1889.
 I. Neagoe, Raport asupra misiunii sale în străinătate pentru a studia mijlocele de combatere a Pelagrei. Bucuresci 1889.
 V. G. Negrescu, Despre friguri. Bucuresci 1889.
 V. G. Negrescu, Epidemiologie, mersul ultimelor epidemii de Variolă. Bucuresci 1889.
 C. Nicoreanu, Contribuțiuni la studiul istoriei Sifilisului în România. Bucuresci 1889.
 Gr. Petrescu, Raport asupra mersului Oftalmiei militare în detașamentele de la Schitul-Golesci și Podul-Dâmbovicioarei. Bucuresci 1889.
 Z. Petrescu, La contagion de la Tuberculose par les crachats, 1889.
 A. Petrescu-Urbeanu, Apele potabile ale Bucurescilor, 1889.
 M. Petrini-Galați, Considerațiuni de Variolă, observată și tratată în spitalul Colentina 1887—1889, Bucuresci 1889.
 I. Polysu, Isvorul de apă minerală alcalină-bicarbonată și arsenicală din comuna Șaru-Dorna. Bucuresci 1889.
 P. Ponî, Analisa apelor minerale de la Târgul Némțului (Oglinđi). Iași 1889.
 M. Popovici, Beiträge zur Chemie des Tabaks (Tesă). Erlangen 1889.
 N. O. Popovici-Lupa, Ueber den Anbau des Mais in Rumänien. Halle a. S. 1889.
 Regulamentul pentru spitalele județene și comunale. Bucuresci 1889.
 G. Rojniță, Raportele generale asupra Igienei publice și serviciului sanitar al orașului Iași. Iași 1889—1899.
 Gr. Rômniceanu, L'hôpital des enfants à Bucarest. Bucarest 1889.
 A. Șaabner-Tuduri, Studii asupra apelor minerale din județul Némțu, Tesă. Bucuresci 1889.
 I. I. Scarlat, Diagnosticul microbiologic al Morvei, Tesă. Bucuresci 1889.
 N. Soiu, Valoarea perimetrică toracică în examenul recruiilor, Tesă p. doct. în med. Bucuresci 1889.
 I. G. Staicovici, Hemoglobinuria bacterienă a bouului. Bucuresci 1889.
 I. Theodori, Raport asupra inspecției făcute în anul 1888 serviciului sanitar din județele Némțu, Vaslui, Roman și Fălciu. (Monit. ofic.). Bucuresci 1889.

1890.

- A. N. Antonescu, Studii asupra Tetanului. Bucuresci 1890.
 C. S. Antonescu-Remuș, Tratat de Igienă, Fasc. I. Bucuresci 1890.
 Anuarul statistic al orașului Bucuresci. Bucuresci 1890.
 M. A. Bădulescu, Statistica în România. Bucuresci 1890.
 D. N. Bibire, Higiena locuințelor animalelor domestice. Bucuresci 1890.

- A. Boldescu, Cercetări asupra Tetanusului. București 1890.
- I. Butărescu, Prostituțiunea și extensiunea Sifilisului în orașul Brăila. Brăila 1890.
- Clinica, revistă periodică. București 1890.
- G. Danielescu, Desinfecțiunea ca măsură de poliție veterinară. București 1890.
- M. C. Dobrescu, Câte-vă considerațiuni asupra etiologiei și profilaxiei epidemiilor ce se ivesc la țără. București 1890.
- I. Felix, Igiena la Expozițiunea universală de la Paris din anul 1889. București 1890.
- I. St. Furtună, Tuberculoza omului și animalelor și măsurile sanitare reclamate. Focșani 1890.
- D. Ionescu, Despre Influenza, Tesă p. doct. în med. București 1890.
- I. Ionescu, Diphtheria, Studii asupra etiologiei ei. București 1890.
- C. Istrati, Raport anual asupra inspecțiunilor făcute stațiunilor balneare în anii 1888 și 1889. București 1890.
- A. Kaminski, Contribuțiuni la studiul Tuberculozei ganglionare, Tesă p. doct. în med. București 18 0.
- G. Leonescu, Igiena vederii, 1890.
- D. P. Lupescu, Medicina Babelor. (Anal. Acad. Rom., Ser. II, T. XII.). Bucur. 1890.
- N. Măldărescu, Raport asupra inspecțiunei sanitare făcute în anul 1889. București 1890.
- M. Minculescu, Raportul bacteriilor din urină cu maladiile infecțioase. București 1890.
- A. Pencovicî, Statistica în România. București 1890.
- Z. Petrescu, Dare de sêmă despre organizațiunea serviciului sanitar al armatei germane și despre condițiunile în carî trăiesc soldatul german. București 1890.
- Z. Petrescu, Raport asupra lucrărilor Congresului internațional de la Paris despre operele de asistență în timp de război. București 1890.
- P. Rădulescu, Ueber das spezifische Gewicht des Milchserums und seine Bedeutung für die Beurtheilung der Milchverfälschungen (Tesă). München 1890.
- M. Radulian, Contribuțiuni la studiul etiologiei Morvei umane. București 1890.
- Regulament pentru abatorii sau tăietórele de vite. București 1890.
- Regulamentul spitalelor rurale. București 1890.
- G. Rigani, Alimentațiunea populațiunii rurale, Tesă de doct. în medic. Giurgiu 1890.
- A. Șaabner-Tuduri, Isvorul cu apă termală de la Sîrîu, județul Buzău. (Bulet. Soc. de medici și naturaliști din Iași). Iași 1890.
- A. O. Saligny și M. Popovicî, Analiza chimică a apei din puțul iodurat de la stațiunea balneară Govora. București 1890.
- Școalele noastre sătesci, Localurile. București.
- C. D. Severeanu, Raport asupra Congresului Asistenței publice, ținut la Paris în anul 1889. București 1890.
- D. A. Sturdza, Europa, Rusia și România. București 1890.
- S. Torjescu, Igiena Frumuseții. București 1890.
- Hermina Walch, Studii asupra stării igienice a școalelor publice din București. București 1890.

1891.

- I. Augustin, Influența (Gripa). Craiova 1891.
- C. Cholet, Contribuțiuni la studiul făinei. București 1891.

- G. Constantinescu, Analisa apelor minerale de la Vizantea, jud. Putna. Focșani 1891.
- G. Crăniceanu, Expozițiunea medico-sciințifică din Berlin din anul 1890. București 1891.
- I. Dănescu, Tuberculoza în armată. București 1891.
- I. Dănescu, Raport asupra Congresului internațional de Igienă din Londra. București 1891.
- A. Demosthen, Raport despre al X-lea Congres internațional de medicină din Berlin 1890. București 1891.
- St. Dimitrescu, Considerațiuni asupra etăței care ar conveni mai bine serviciului militar. București 1891.
- I. Elian, Igiena recruților. 1891.
- I. Emanoil, Despre cauzele mortalității copiilor. București 1891.
- I. Felix, Raport asupra Congresului internațional de Igienă și Demografie din Londra. (Monit. ofic.). București 1891.
- N. Filipescu, Cestiuni țăranesci, București 1891.
- A. Fotino, Raport către d. Ministru de Răsboi asupra Congresului de Igienă și de Demografie din Londra. București 1891.
- C. Istrati, Raport anual asupra inspecțiunilor făcute stațiunilor balneare pe anul 1890. (Buletinul Direcțiunii gen. a serv. sanitar, anul III.). București 1891.
- N. Kalinderu et V. Babeș, Résultats obtenus par les injections de lymphe de Koch dans les différentes formes de Lèpre. (Révue de médecine.). Paris 1891.
- N. Manolescu, Notă relativă la Conjunctivita granulată. București 1891.
- N. Manolescu, Apărătorul sănătății. București 1891—1896.
- A. M. Motoc, Contribuțiuni la studiul Morveii și Turbării. București 1891.
- I. I. Nacian, Cestiunea poporațiunii în România. București 1891.
- N. Nicolaide, Medicul de casă. 1891.
- G. Nicolescu, Studiu analitic asupra făinelor, pastelor făinoase și derivatelor lor. Tesă. Focșani 1891.
- G. T. Părvulescu, Disertațiune asupra semnelor morții. Buzău 1891.
- N. Popescu, Pelagra, Observații din județul Vlașca. București 1891.
- A. T. Puiu, Noțiuni de Igienă și Medicină populară, pentru școlele primare de ambe sexe. Iași 1891.
- Regulamentul pentru prevenirea bolilor infecțioase. București 1891.
- Regulamentul pentru administrarea și exploatarea băilor Statului. Bucur. 1891.
- Regulamentul general de poliție veterinară. București 1891.
- C. Rizu, Schiță de Igienă și de Medicină populară. Iași 1891.
- A. O. Saligny, N. Cucu St. și C. I. Istrati, Cercetări asupra păcurilor din România, București 1891.
- P. G. Silva, Asepsia și Antiseptia în Obstetrică. București 1891.
- C. Stăbil, Analisa apelor minerale de la Săcele (Gorj). București 1891.
- Statutele spitalului Elisabeta Dămnă, Caritatea Gălațiană. Galați 1891.
- St. Stăncă, Mediul social ca factor patologic. București 1891.
- I. Șerbănescu, Conferință asupra Igienței în armată. București 1891.
- N. Tomescu, Raport asupra stațiunii balneare Strunga. (Bulet. Direcț. gen. a serv. sanitar.). București 1891.
- A. Urechia, Influența, mijlocele de a o preveni și vindeca. București 1891.
- N. St. Velescu, Gimnastica de casă, No. I, Exerciții libere. București 1891.

- N. St. Velescu, Gimnastica de casă, No. II, Exerciții cu instrumente. Bucur. 1891.
N. St. Velescu, Gimnastica de casă, No. III, Exerciții la helcometru. Bucur. 1891.

1892.

- V. Babeș, Măsurî propuse în contra Holerei. Bucuresci 1892.
I. Banciu, Medicina populară. Craiova 1892.
O. Bobulescu, Note din Igiena primei copilării. Bucuresci 1892.
B. Boteanu, Studii asupra Impaludismului, Tesă de doct. în med. Bucuresci 1892.
A. N. Brăescu, Nefritele paludiene, Tesă de doct. în med. Iași 1892.
Buletinul Societății de științe fizice. Bucuresci 1892—1901.
D. I. Buzău, Medicina populară, 1892.
T. Cercez, Analele spitalului «Bârlad și Elena Beldiman». Bârlad 1892—1900.
N. Chrisokefal, Alcoolismul. Slatina 1892.
C. Constantinescu, Studii asupra vaccinului animal, Tesă. Bucuresci 1892.
I. B. Dăscălescu, Câte-vă cuvinte asupra cauzelor cari au favorizat răspândirea
bôlei de ochi în armată, Tesă. Bucuresci 1892.
I. Dinescu, Despre apele mineralisate cloro-sodice din România. Bucuresci 1892.
I. C. Drăgescu, Regule de sănătate generală și individuală în vederea nouăi epi-
demii. Constanța 1892.
Eforia spitalelor civile din Bucuresci, Acte de fundațiune și Regulamente. Bucu-
resci 1892.
C. Enășescu, Câte-vă considerațiuni asupra cauzelor și tratamentului avorturilor,
Tesă de doct. în med. Bucuresci 1892.
E. V. Foulquier, Câte-vă cuvinte asupra cauzelor Impaludismului, Tesă de doct.
în medic. Bucuresci 1892.
A. Fotino, Raport asupra inspecțiunii sanitare a județelor Brăila, Tulcea și Con-
stanța. Bucuresci 1892.
D. Gheorghiu, Câte-vă observațiuni asupra parazitului Malariei, Tesă de doct. în
med. Bucuresci 1892.
Ginnasticul român, revistă mensuală. Bucuresci 1892—1897.
E. Ioanelli, Gastro-Enterita copiilor, Tesă de doct. în medic. Iași 1892.
G. Ionescu-Gion, Doftoricescul meșteșug în trecutul țărilor române, Conferință.
Bucuresci 1892.
N. Kalinderu, La Lèpre, în Compte-rendu du Congrès de Dermatologie. Paris 1892.
E. Lebell, Manual de Igienă. Iași 1892.
D. C. Macovey, Raport asupra stațiunii balneare Govora, în Bulet. Direcț. gener.
a serv. sanitar. Bucuresci 1892.
I. S. Mendonide, Contribuțiuni la Demografia României. Bucuresci 1892.
Mișcarea populațiunii din România în anul 1890, publ. de Ofic. statist. Bucuresci
1892.
C. T. Moulan, La question des eaux de Bucarest. Bucarest 1892.
I. S. Ordeanu, Cultura hameiului. Bucuresci 1892.
P. Poni, Analisa chimică a isvórelor minerale saline pe domeniul Oglinđi. Piatra
1892.
St. Possa, Ereditate și educațiune. 1892.
Regulament asupra fabricațiunii și vîndărei produselor destilațiunei petroleului.
Bucuresci 1892.

- Gr. Râmniceanu, Les différentes formes de Syphilis infantile. Bucarest 1892.
- Statistica medicală a Regatului Român pe anul 1888, publ. de Direcț. sanitară. București 1892.
- Statistica medicală a Regatului Român pe anul 1889, publ. de Direcț. sanitară. București 1892.
- Statistica penitenciară pe anul 1888, publ. de Direcțiunea penitenciarelor. București 1892.
- Statistica penitenciară pe anul 1889, publ. de Direcțiunea gen. a Inchișorilor. București 1892.
- G. Zoe, Igiena și bola de ochi în armată, Memoriu. București 1892.

1893.

- Actul de fundațiune al Spitalului Drăghici din Vaslui. 1893.
- Analele spitalului Bârlad, redactate de T. Cercez. Bârlad 1892—1900.
- Analele spitalelor Casei Sf. Spiridon, redactat de G. Socor, Iași 1893—1900.
- I. G. Apostoleanu, Raport asupra stațiunii balneare Lacul-Sêrat. București 1893.
- V. Babeș, Note sur la défense de la Roumanie contre le Choléra en 1892. (Bulletin de l'Académie de médecine, 3 Série, T. XXX.). Paris 1893.
- V. Babeș, Notă despre apărarea României în contra Cholerei în 1892, în România medicală, 1893.
- V. Babeș, Deuxième communication à l'Académie de médecine de Paris sur le Cholera, în La Roumanie médicale. Bucarest 1893.
- V. Babeș, Studii asupra Cholerei în Bulgaria, în România medicală, București 1893.
- V. Babeș, Nouvelle note sur la défense de la Roumanie contre le Choléra. (Bulletin de l'Acad. de méd.). Paris 1893.
- V. Babeș, Opt conferințe publice. București 1893.
- V. Babeș, Cercetări asupra Malariei, 1893.
- A. Bebel, Femeia în trecut, present și viitor, traducere din limba germană. București 1893.
- A. Bernad-Lendway, Apele minerale de la Cozia și Brădet. București 1893.
- A. Bernad-Lendway, Apele minerale de la Băltătești. București 1893.
- I. Bucovineanu, D. Theodor, V. Mândru, C. Ionescu, I. Burghilea și C. Bucovineanu, Manual pentru exerciții fizice. Botoșani 1893.
- Buletin statistic general al României. București 1893.
- V. C. Buțureanu, Analisa apei minerale salină de la Vânătorii-Némțului. Piatra 1893.
- I. Calinciuc, Despre patogenesa Febrei puerperale. București 1893.
- C. Căplescu, Noțiuni practice asupra fabricațiunii pâinei și asupra făinelor de grâu. Roman 1893.
- T. Cercez, Causele și profilaxia Cholerei. Bârlad 1893.
- I. Constantinescu, Istoricul unei încercări cu bacilul Cholerei, București 1893.
- A. Costiniu, Abusurile la copii. București 1893.
- I. Elian, Școla de sanitar, 1893.
- Farmacopea română, ediția III. București 1893.
- I. Felix, Despre epidemia de Choleră din anul 1893. București 1893.
- I. Felix, Raportele generale asupra Igienii publice și asupra serviciului sanitar al Regatului Român. București 1893—1899.

- N. Georgescu, Rapórttele generale asupra Igienei publice și asupra serviciului sanitar al orașului București. București 1893—1901.
- G. I. Ionescu-Gion, Ciuma și Cholera după zaveră. București 1893.
- C. Istrati, Memoriu asupra Internatelor Statului. București 1893.
- N. Kalinderu, La Lèpre, în *La Roumanie médicale*. Bucarest 1893.
- N. Kalinderu, Note asupra etiologiei Pelagrei, România medicală. București 1893.
- N. Kalinderu, Lecțiuni de clinica medicală. București 1893.
- Legea sanitară modificată. București 1893.
- L. A. Legond, Igiena cântărețului, tradusă de M. Cordoneanu. București 1893.
- C. V. Minciu, Studii asupra hrănirii trupelor în timp de război. București 1893.
- G. C. Nanu, Contribuțiuni la studiul infecțiunii organelor genitale la femeii. București 1893.
- V. Negrescu, Abusul eterului în România. București 1893.
- M. Petrini de Galatz, La prophylaxie de la Syphilis en Roumanie, în *La Roumanie médicale*. Bucarest 1893.
- St. Possa, Manifestațiunile Paludismului. București 1893.
- Protocoles et Procès-verbaux de la Conférence sanitaire internationale de Dresde. Dresde 1893.
- Regulamentul consiliilor de Igienă. București 1893.
- Regulamentul pentru construcțiunea localelor pentru școli primare urbane și rurale, București 1893.
- Regulamentul pentru serviciul interior al farmaciilor. București 1893.
- Regulamentul pentru fabricarea și vîndarea petroleului destilat, modificat în anul 1893, București 1893.
- Regulamentul pentru vaccinare și revaccinare. București 1893.
- Revista de medicină și chirurgie practică. București 1892—1893.
- P. Riegler, Cercetările bacteriologice în diagnosa Morvei, Tesă. București 1893.
- I. N. Roman, Chestia apei la Iași. București 1893.
- România medicală, Seria II. București 1893—1901.
- F. Settelin, Gimnastica în școlile normale de fete. București 1893.
- D. Stamatescu, Intrebuițarea inecțiunilor de Tuberculină, Tesă. București 1893.
- C. Starcovicî, Bemerkungen über den durch Babeș entdeckten Blutparasiten der Haemoglobinurie des Rindes und des Carceag des Schafes. (Centralblatt für Bacteriologie und Parasitenkunde, XIV. B.) Iena 1893.
- Gr. Ștefănescu, Alimentarea Capitalei București cu apă. București 1893.
- L. Suceveanu, Cuvîntarea de la Farcaș despre bóla de grumaz. București 1893.
- N. Takeanu, Igiena privată ca sciință socială și de Stat. Galați 1893.
- Taxa medicamentelor. București 1893.
- A. Tălășescu, Studii asupra imunității. București 1893.
- G. C. Ursachy, Studii asupra pâinei de munițiune. București 1893.
- I. Wortmann, Fabricantul de rachiuri, licueruri și de țuică. București 1893.
- N. P. Zorileanu, Apele minerale de la Olănesci. Buzău 1893.

1894.

- Analele Eforiei spitalelor civile. București 1893—1900.
- M. Anatole, Tratamentul general al copiilor orbi. București 1894.
- A. Babeș, De la Morvine. București 1894.

- V. Babeș, Die Stellung des Staates zu den Resultaten der bacteriologischen Forschung. Bucarest 1894.
- V. Babeș și A. Tălășescu, Imunisarea cu toxine contrabalansante, în România medicală. Bucurescî 1894.
- I. Baroncea, Tuberculoza la copii, Tesă de doct. în medicină. Bucurescî 1894.
- V. Bianu, Igiena omului după etate și în special igiena primei copilării, Conferință. Bucurescî 1894.
- C. Bottea, Apa orașului Bucurescî. Bucurescî 1894.
- Buletinul statistic general al României, An. II. Bucurescî 1894.
- D. I. Buzău, Cart. II, Sarcologia medicală. Bucurescî 1894.
- D. Cantemir, Băile minerale. Bucurescî 1894.
- T. G. Căpitanovici, Contribuțiunî la studiul Febrei tifoide, Tesa de doct. în medic. Alexandria 1894.
- N. Cucu St., Alimentarea cu apă a orașului Rîmnicul-Sărat, Memoriu. Bucurescî 1894.
- N. Cucu St., Asupra unui nou sistem pentru alimentarea cu apă a orașelor. Bucurescî 1894.
- Educațiunea fizică, revista mensuală a societăței profesorilor de gimnastică, redigiată de C. Constantiniu, F. Stănciulescu și D. Ionescu. Bucurescî 1894.
- Elian de la Gruia, Exerciții și jocuri gimnastice. Bucurescî 1894.
- E. Fabini, Apele minerale de la Slănic. Iași 1894.
- G. Fischer, Contribuțiunî la studiul Leprei. Tesă de doct. în medic. Bucur. 1894.
- N. Georgescu, Raport asupra congresului medical internațional de la Roma. Bucurescî 1894.
- St. Georgescu-Măngiurea, Câte-vă cuvinte despre curabilitatea Tuberculozei, Conferință. Bucurescî 1894.
- C. Istrati, Sur l'organisation du service d'inspection des denrées alimentaires en Roumanie, Rapport au IV, Congrès international de Chimie appliquée. Bruxelles 1894.
- C. Istrati, Sur les inconvénients des alcools impurs et la manière d'obtenir des alcools purs, Compte-rendu du IV. Congrès international de Chimie appliquée. Bruxelles 1894.
- N. Manolescu, Memoriu asupra Conjunctivitei granuloase. Bucurescî 1894.
- M. Minovici, Otrăvirile cu Phytolacca Decandra. Bucurescî 1894.
- V. S. Moga, Alcătuirea unei gospodării rurale. Bucurescî 1894.
- I. Neagoe, Raport asupra instalării și funcționării asilelor de pelagroși și a cup-torilor de pâne pentru combaterea Pelagrei. Bucurescî 1894.
- N. Oprescu, Contribuțiunî la etiologia și istogenesa Cancerului. Bucurescî 1894.
- M. Petrini-Galați, Câte-vă cuvinte asupra șancrelor sifilitice. Bucurescî 1894.
- M. Petrini de Galatz, Le bacille dans la Lèpre systematisée nerveuse. 1894.
- Presa medicală română, dirigiată de M. Petrini-Galați. Bucurescî 1894—1901.
- Primăria orașului Iași, Regulament pentru clădiri și alinieri, ed. II. Iași 1894.
- P. Rădulescu, Analisa de struguri de viță indigenă de la pepiniera Ciuperceni. (Bulet. Societ. de științe fizice, T. III.) Bucurescî 1894.
- Regulament pentru serviciul sanitar de județe. Bucurescî 1894.
- Regulament pentru industrii insalubre. Bucurescî 1894.
- Regulament pentru prevenirea bolilor infecțioase. Bucurescî 1894.

Regulament pentru alinierea satelor și pentru construcțiunea locuințelor țărănesci. București 1894.

Regulament asupra fabricațiunii și vințării produselor destilațiunii petroleului, cu modificările introduse în anul 1894. București 1894.

Revista farmaceutică, an. IX. București 1894—1895.

Situația fabricelor de spirt în 1893—94. Focșani 1894.

Situația băuturilor și taxelor în 1893—94, Focșani 1894.

I. Ștefănescu, Considerațiuni asupra Igieniei și Demografiei județului Ilfov. București 1894.

Taxa medicamentelor, Suplement. București 1894.

N. Thomescu, Câte-vă cuvinte asupra parasitismului Tuberculozei. Bucur. 1894.

A. Urechia, Igiena. București 1894.

L. Varnali, Causele ce pot provoca mörte subită la copii, Conferință. Bucur. 1894.

M. Vesescu, Contribuțiuni la studiul Lepreii, Tesă de doct. în medic. Bucur. 1894.

A. Zaharescul, Pericolele băuturilor spirtose. Buzău 1894.

Z. Zamfirescu, Dare de sémă despre al IX-lea Congres internațional de medicină, ce a avut loc la Roma în 1894. București 1894.

1895.

N. A. Alexandrinii, Statistica României de la Unirea Principatelor. Iași 1895—1898.

Gr. Antipa, Studii asupra pescăriilor. București 1895.

Anuarul statistic al orașului București, redigiat de Z. Arbore. Bucur. 1895—1900

A. Babeș, De l'emploi de la Malléine et spécialement de la Morvine en Roumanie. Bucarest 1895.

V. Babeș, Despre transmiterea proprietăților imunisante prin sângele animalelor imunisate, Discurs de recepțiune în Academia Română și răspunsul lui N. Kretzulescu. Analele (Academiei Române). București 1895.

T. Bastaki, L. Blanc și V. I. Istrati, Raport-program pentru Lacul-Sărat. (Buletinul Minist. de Agric. Comerț, Industr. și Domenii, 1895.)

G. Bogdan, Sănătatea și educațiunea copiilor noștri. Iași 1895.

I. Butărescu, Salubritatea orașului Brăila. Brăila 1895.

V. Buțureanu, Analisa apelor minerale Năstasachi de la Târgu-Ocna, (Bulet. Direcț. generale a serv. sanitar). București 1895.

V. Buțureanu, Analisa apelor minerale de la Jitia și Poiana Mărului, județul Râmnicul-Sărat, (Bulet. Direcț. gener. a serv. sanitar). București 1895.

V. Buțureanu și A. D. Xenopol. Industria berei și impositul. București 1895.

A. Căcalețeanu, Despre cauzele orbirei a 800 orbi, Tesă pentru doct. în med. București 1895.

D. Cantemir, Les sels minéraux de Baltzatesci. Iași 1895.

A. Carnabel, Câte-vă considerațiuni asupra modului terminării facerilor, Tesă. București 1895.

N. G. Chernbach, Spitalele maritime și spitalul maritim sau sanatoriul pentru copii scrofuroși de la Tichir-Ghiol. București 1895.

R. S. Corbu, Congresul de Gimnastică ținut la Breslau în 1894. Brăila 1895.

G. Crăinicénu, Igiena țeranului român, carte premiată de Acad. Rom. Bucur. 1895.

G. Crăiniceanu, Bibliografia medicală română, Manuscript aflător în Biblioteca Academiei Române, 1895.

- V. Crăsescu, Contribuțiuni la studiul Pediatriei populare, Tesă de doct. în medic. București 1895.
- C. E. Crupenski și Gr. G. Turburi, Buletin statistic general al României, An. III. București 1895.
- C. E. Crupenski, Mișcarea populațiunii României în anul 1891. București 1895.
- N. Cucu St., Alimentarea cu apă a orașului Constanța. București 1895.
- A. C. Cuza, Monopolului Alcoolului. București 1895.
- A. Demosthen, Serviciul sanitar al armatei. București 1895.
- G. Diaconescu, Vaccinul animal, Tesă. București 1895.
- Sp. Dragoș, Studiū asupra întreruperii sarcinelor. Iași 1895.
- E. Fabini, Apele minerale de la Slănic, Analisa isvorului No. III. Iași 1895.
- Gr. Halip, Vinuri de pome. Cernăuți 1895.
- M. C. Haret, Impositul pe băuturile alcoolice în România. București 1895.
- St. C. Hepites, Materiale pentru Climatologia României. București 1895.
- St. C. Hepites, Buletinul Institutului meteorologic. București 1895—1900.
- Institutul regal al surorilor de caritate Sfânta Elisabeta. București 1895.
- Instrucțiuni asupra inspecțiunilor sanitare ale școlilor din Capitală. Bucur. 1895.
- I. Kalinderu, Vilegiatura și reședințele de vară la Români. (Anal. Acad. Rom.) București 1895.
- S. Konya, Apa de la Repede. Iași 1895.
- Lege asupra organizării serviciului sanitar al armatei. București 1895.
- N. Manolescu, Igiena țăranului român, carte premiată de Academia Română. București 1895.
- G. Miletici, Studii psihiatrice, Sórtea alienaților, Ospiciul Madona-Dudu. Craiova 1895.
- M. Mirinescu, Contribuțiuni la studiul infecțiunilor bronhice la copii. Buc. 1895.
- Mișcarea populațiunii României în 1891, publ. de Ofic. statistic. București 1895.
- G. Moceanu, Memoriile mele asupra istoriei Gimnasticeii în România. Bucur. 1895.
- I. Neagoe, Estratto del rapporto ufficiale al Ministero dell' Interno della Rumania sulla Pellagra in Italia. Treviso 1895.
- P. D. Nedelcu, Studiū asupra sinucidiului în București. București 1895.
- I. Nicolescu, Imunitatea în bôlele infecțioase, Tesă de doct. în med. București 1895.
- I. S. Ordeanu, Industria berii, Hameiul și vișele americane. București 1895.
- I. Păuceanu, Câte-vă considerațiuni generale asupra apei de băut. Alexandria 1895.
- A. Poenaru, Contribuțiuni la studiul seroterapiei în Difterie, Tesă de doct. în med. București 1895.
- A. Popescu, Contribuțiuni la studiul etiologiei gangrenei pulmonare, Tesă de doct. în med., București 1895.
- Primăria orașului Iași, Regulament pentru băile publice de vapor și de cadă. Iași 1895.
- Regulament asupra privegherii sanitare a fabricațiunii alimentelor și băuturilor și a comerțului cu alimente și băuturi. București 1895.
- Regulament pentru serviciul veterinar de oraș. București 1895.
- A. de Richard, Les eaux minérales de Meledic. București 1895.
- Sănătatea copiilor, revistă medicală populară. București 1895, 1896.
- S. Stoica, Igiena copilului, scriere pentru popor. Sibiiu 1895.
- N. Pavlov Tolusacof, Câte-vă încercări de seroterapie a bôlelor infecțioase, Tesă de doct. în medic. București 1895.
- Rusi Tveatoff, Maleina și Morvina în casuri de răpciugă. București 1895.

1896.

- Administrațiunea Domeniului Corónei, Biblioteca populară. București 1896—1901.
- I. Antoniu, Relațiuni asupra frecuenței bólelor venerice printre elevii Șcólei de oficeri. București 1896.
- Archives des sciences médicales publiés sous la direction de T. Ionescu, V. Babeș et N. Kalinderu. Paris 1896—1901.
- B. G. Assan, Rolul Guvernului față cu starea actuală a industriilor stearinei, uleiurilor vegetale și săpunurilor în România. București 1896.
- B. G. Assan, Industria morăriei în România. București 1896.
- V. Babeș et G. Proca, Sur la Sérothérapie de la Tuberculose. (Compte-rendu de l'Académie de médecine.) Paris 1896.
- V. Babeș și V. Sion, Asupra Endocarditei blenoragice. București 1896.
- T. Bastaki, Raporturile asupra stațiunii balneare Lacul-Sărat pe anii 1895 și 1896. (Bulet. Minist. Domeniilor). București 1896.
- A. Bernad-Lendway et V. Grindeanu, Les eaux minérales de la région moyenne des Carpathes et particulièrement du domaine de Meledic. Bucarest 1896.
- A. Bernad-Lendway, Apele minerale din județul Buzău. București 1896.
- A. A. Budișteanu, Cestiunea puțurilor artesiane în România. București 1896.
- M. D. Călinescu et I. Potârcă, Description et fonctionnement de l'hôpital central de l'armée roumaine. Bucarest 1896.
- N. G. Chernbach, Lacul Tichir-Ghiol și sanatoriul maritim pentru scrofuloși. București 1896.
- C. Constantiniu, Stațiunile balneare ale Statului. București 1896.
- G. Crăiniceanu, Igiena soldatului. București 1896.
- C. Crupenski, Mișcarea populațiunii României în anul 1892. București 1896.
- L. Fialla, Cunoscințe igienice populare, traduse după Doctorul Hoeber. București 1896.
- W. Fluss, Influența societății asupra bólelor venerice, Tesă de doctor. în medicină. București 1896.
- M. C. Haret, Degrevarea berei și monopolul Alcoolului. București 1896.
- St. C. Hepites, Clima Sinaei. București 1896.
- St. C. Hepites, Materiale pentru Climatologia României. București 1896—1900.
- G. Jocu, Note asupra abatoriului din Iași. Iași 1896.
- C. Istrati și A. O. Saligny, Analisa apei potabile de lângă București. (Buletinul societ. de științe fizice, T. V.) București 1896.
- Lege asupra alienaților. București 1896.
- Lege pentru facerea clădirilor școlare primare și înființarea Cassei școlelor. București 1896.
- T. Luca, Băile de mare de la Constanța. Constanța 1896.
- L. Magniet, Laptele și exploatarea sa economică, tradus de S. P. Radian. București 1896.
- A. Manolescu, Una mie casuri de Angină difterică în plasa Siret, județul Botoșani. București 1896.
- N. Manolescu, Bólele transmisibile. Expunere de profilaxie. București 1896.
- D. Matak, Alimentațiunea orașului București cu apă. București 1896.
- D. R. Mihăilescu, Alcoolismul în România, cauze și efecte. București 1896.

- Ministerul de Interne, Proiect de Regulament pentru privigherea prostituției. București 1896.
- V. Modolea, Raport asupra stațiunii balneare Călimănesci-Căciulata. București 1896.
- I. Moisiliu, Manual de Igienă. Tirgu-Jiū 1896.
- I. F. Negruțiu, Cum trebuie să cultivăm cucuruzul ca să rodască mai bine, Disertațiune. Blașiū 1896.
- Sc. Pastia, Despre originea apelor din Iași. Iași 1896.
- C. Popescu, Contribuțiuni la studiul stării igienice și sanitare a populațiunii rurale, Tesă de doctor. în medic. București 1896.
- M. Popovici, Tutunul. București 1896.
- P. S. Popovici, Raport asupra stațiunii balneare Govora. București 1896.
- G. Proca, Toxinele bacilului Tuberculozei, Tesă de doct. în med. București 1896.
- Raport științific și statistic despre lucrările efectuate în Laboratoriul de Chimie al Comunei Iași, pe anul 1895. Iași 1896.
- G. D. Spineanu, Efectele tutunului asupra fumătorilor, Conferință. București 1896.
- Statistica clădirilor școlare publicată de Ministerul Instrucțiunii publice și al Cultelor, București 1896.
- I. Ștefănescu, Vindecarea beției. București 1896.
- D. A. Sturdza, Suprafața și populațiunea Regatului României, Conferință. București 1896.
- C. Șumulescu și I. Lebell, Alimentarea orașului Iași cu apă, studiu chimic și bacteriologic. Iași 1896.

1897.

- V. Babeș, Conferință asupra Pestei. (România medicală, V.) București 1897.
- V. Babeș, Cestiunea alimentării Bucureștilor cu apă bună de băut. (România medicală.) București 1897.
- V. Babeș, Ueber die Histologie der Lepra (Verhandlungen der Lepra-Conferenz). Berlin 1897.
- C. Baer, Locuințele rurale, Tesă de doct. în medic. București 1897.
- H. Baumann, Horse-poxul spontan și experimental, Tesă. București 1897.
- Biblioteca Ligei române în contra Alcoolismului. Iași 1897—1901.
- G. Boboc, Maleina. București 1897.
- D. I. Buzău, Igiena și arta medicală pentru seminare, școle normale și licee. București 1897.
- Buletinul Asociațiunei generale a medicilor. București 1897—1901.
- Buletinul farmaceutic. București 1897—1901.
- I. Butărescu, Deplorabila organizație sanitară a țării și periclitarea permanentă a sănătății publice. București 1897.
- V. C. Buțureanu, Recherches sur le maïs de Moldavie. Iassy 1897.
- N. D. Călinescu, Igiena îmbrăcămintelor militare. București 1897.
- D. Cantemir, Consilii igienice pentru creșterea copiilor. Piatra 1897.
- N. C. Christodulo, Contribuțiuni la studiul vegetațiunilor venerice, Tesă de doct. în medicină. București 1897.
- Gr. Ciolac, Observațiuni de Difterie. Roman 1897.
- Convențiunea sanitară internațională asupra prevenirii Cholerei din Dresda, 1893. București 1897.

- St. Corvin, Conjunctivita granulată în România. Iași 1897.
- A. C. Cuza, Lupta în contra Alcoolismului în România. Iași 1897.
- A. C. Cuza, Ce-i Alcoolismul ? Iași 1897.
- A. C. Cuza, Comerț liber sau monopol. Iași 1897.
- C. Diaconovits, Enciclopedia Română. Sibiu 1897—1901.
- Gr. Dianu, Raport general asupra închisorilor. București 1897.
- I. Felix, Ciuma și preveniunea ei. Analele Acad. Rom. (Ser. II, Tom. XIX.) București 1897.
- I. Felix, Geografia medicală a României, P. I, Conferință ținută la Societ. geografică rom., în anul 1892. București 1897.
- N. M. Frangulea, Hrana militară de rezervă. București 1897.
- A. Gavrilesco, Prophylaxia epidemiilor și a maladiilor transmisebile. Vol. I. Iași 1897.
- M. C. Haret, Imposiul și Alcoolismul. București 1897.
- St. C. Hepites, Climatologia Bucuresciană, Anul 1895. București 1897.
- Th. C. Hepites, Arta mușitului. București 1897.
- Instructions pour la désinfection des bâtiments, des voyageurs et de leurs effets dans les ports maritimes et fluviales. Bucarest 1897.
- Instrucțiuni pentru controlul și examinarea laptelui din comerț. București 1897.
- M. I. Ionescu, Manual de Gimnastică. Craiova 1897.
- N. Kalinderu, La Lèpre en Roumanie, in Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897.
- N. Kalinderu, De la Lèpre anesthésique, in Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897.
- Ermina Kaminski și Ortensia Buzoianu, Curs elementar de Economia casnică, pentru usul școlilor secundare de fete. Botoșani 1897.
- S. Konya, Compte-rendu des travaux du XII-e Congrès international de médecine tenu à Moscou. Iași 1897.
- N. Leon, Zoologia medicală a țeranului român. Iași 1897.
- E. von Leyden, Ueber die Heilquellen, Bäder und Curorte Rumäniens. Leipzig 1897.
- Liga română în contra Alcoolismului, Apelul și statutele Ligei. Iași 1897.
- Liga română în contra Alcoolismului, Programul ei. Iași 1897.
- N. Manolescu, Neputința organizațiunii sanitare actuale în apărarea populațiunii rurale contra bolilor. București 1897.
- N. Manolescu, Causele cari presidă la răul traiu al țeranului. București 1897.
- N. Mardare, Contribuțiunii la studiul examenului doicelor, Tesă de doct. în med. București 1897.
- G. Marinescu, Des rapports de la Lèpre avec la Syringomyélite et la maladie de Morvan. (Compte-rendu de la Société médicale des hôpitaux.) Paris 1897.
- G. P. Mironescu, Asupra neajunsurilor stării și organizațiunii serviciului sanitar de astăzi. București 1897.
- Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897.
- N. Niculescu, Nevroftimia sau Pelagra. București 1897.
- N. I. Paian, Memoriu pentru alimentarea provisorie cu apă a orașului Iași. Iași 1897.
- G. Pastia, Slănicul. Iași 1897.
- M. Petrini-Galați, Al treilea Congres internațional de Dermatologie și de Sifilografie, Dare de sémă. București 1897.

- M. Petrini de Galatz, De l'absence du bacille de Hansen dans la Lèpre tuberculeuse et des rapports de la Lèpre nerveuse avec la Syringomyélie, în Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897.
- M. Petrini de Galatz, Note sur le Serum des lépreux tuberculeux et la toxicité des urines, în Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897.
- Petrini Paul, La Lèpre en Roumanie, în Mittheilungen und Verhandlungen der Lepra-Conferenz. Berlin 1897
- Petrini Paul, Memoriul asupra Leprei, supus Conferinței pentru studiul Leprei din Berlin. București 1897.
- A. Poenar, Comunicare asupra Crupului difteric. București 1897.
- C. Podașca, Cercetări asupra acțiunii bacililor morți ai Morveii, Tesă. Bucur. 1897.
- I. Popescu, Sinucidere, Tesă de doctor. în medic. București 1897.
- Protocoles et Procès-verbaux de la Conférence sanitaire internationale de Venise. Venise 1897.
- Raport științific și statistic despre lucrările efectuate în Laboratoriul de Chimie al orașului Iași în anul 1896. Iași 1897.
- Regulament general pentru abatorii. București 1897.
- Regulament pentru prevenirea bolilor infecțioase. București 1897.
- Revista sanitară militară. București 1897—1901.
- Societatea Lăgănul, Statute, Regulament. București 1897.
- Societatea Materna, Statute. București 1897.
- I. Ștefănescu, Asistența facerilor și lehzuziei la țără. București 1897.
- S. Ștefănescu și G. Rigani, Băile Radu-Negru din Câmpulung. București 1897.
- E. Sterian, Contribuțiuni la studiul Pseudo-tuberculozei aspergilare, Tesă de doct. în med. București 1897.
- S. Stoica, Dietetica poporală. Brașov 1897.
- L. Suceveanu, Cuvîntare la Pleșcoii despre Tusea măgărăscă. București 1897.
- L. Suceveanu, Studiul nevroselor profesionale, Tesă de doct. în med. Bucur. 1897.
- I. Toma Tomescu, Raport asupra apelor minerale de la Govora. (Bulet. Minister. Domeniilor.) București 1897.
- B. Teitel, Considerațiuni asupra lăptăriei, Tesă de doct. în med. București 1897.
- Ursachi, Hrana militară de rezervă, 1897.
- G. Vuia, Din istoria băilor, în Transilvania, anul XXVIII. Sibiiu 1897.
- N. P. Zorileanu, Apele minerale de la Govora. București 1897.
- P. Zosin, Medicina socială, Conferințe. București 1897.

1898.

- Albina, revistă poporală. București 1898—1901.
- I. Alexescu, Prophylaxia variolei, Tesă de doct. în med. București 1898.
- A. Alimănișteanu, Comerțul nostru de vinuri în Germania. București 1898.
- G. Alușiu, Societăți de cumpătare. Sibiiu 1898.
- Gr. Antipa, Industria conservelor. București 1898.
- Apele alimentare ale Bucureștilor și proiectul Radu. București 1898.
- Ecaterina Z. Arbore, Lăgăne publice din punctul de vedere al Igienii infantile. București 1898.
- S. Argeșianu, Noțiuni de Igienă și Medicină poporală. București 1898.

- V. Babeș, Sediul bacililor Lepreii. (Anal. Acad. Rom.) București 1898.
- V. Babeș, Untersuchungen über den Leprabacillus. Berlin 1898.
- V. Babeș et Levaditi, L'histologie pathologique de l'ocil dans la Lèpre. (Archives des sciences médicales.) Paris 1898.
- V. Babeș și N. Polingher, Scorbutul. Iași 1898—1900.
- A. Bernad-Lendway, Lucrările analitice asupra apelor minerale de la Meledic. București 1898.
- A. Bernad-Lendway, Lucrările hidro-chimice asupra apelor minerale de la Dorna și Borca. București 1898.
- A. Bernad-Lendway, Lucrările hidro-chimice asupra apelor minerale de la Băltătesc. București 1898.
- G. Boboc, Morvina. București 1898.
- Buletinul și Memoriile Societății de medicină veterinară din București, dirijat de N. Filip și A. Constantinescu. București 1898.
- V. C. Buțureanu, Tableau des analyses effectuées dans l'Institut de Chimie de Jassy pendant les années 1893—1897. Jassy 1898.
- D. I. Buzău, Considerațiuni asupra Sifilisului în genere. București 1898.
- Căleuza sanitară, dirijată de I. Ștefănescu, București 1898—1901.
- S. G. Cerkez, Pânea și brutăriile din Capitală. București 1898.
- Convențiunea sanitară internațională privitoare la Ciumă, încheiată la Veneția în Martie 1897. București 1898.
- St. Corvin, Tuberculoza în armată și profilaxia ei. Raport. Iași 1898.
- G. Crăiniceanu, Die Infektionskrankheiten in der k. rumänischen Armee während der Jahre 1883—1896, 1898.
- N. Cucu St., Alimentarea cu apă a orașului Giurgiu. București 1898.
- N. Cucu St., Alimentarea cu apă a orașului Bacău. București 1898.
- Gr. Dianu, Raport general asupra închisorilor din România, pe anul 1897. București 1898.
- N. Dimitropol, Nature intime de la Phthisie pulmonaire. București 1899.
- V. C. Dimitriu, Considerațiuni asupra Helminthiasei, Tesă. Iași 1898.
- M. C. Dobrescu, Angina difterică din județul Buzău în 1897. Buzău 1898.
- N. M. Frangulea, Dare de sémă asupra Congresului internațional de medicină, ținut la Moscova în anul 1897. București 1898.
- A. Gavrilescu, Necesitatea introducerii reformei medicale în armata română. Iași 1898.
- A. Gavrilescu, Profilaxia Morvei în trupele călări și a Difteriei în corpori de trupă. Iași 1898.
- I. A. Goilav, Antisepsia și Asepsia în general. București 1898.
- St. C. Hepites, Schimbatură a clima? București 1898.
- C. Istrati, Quelques nouvelles réactions permettant de déceler les aldéhydes dans les alcools. (Bulet. Societ. de sciințe.) București 1898.
- N. Kalinderu, Lepra anestetică. București 1898.
- N. Kalinderu, Studii asupra Lepreii în România. București 1898.
- Legea sanitară (modificată). București 1898.
- Legea pentru așezarea impositului asupra băuturilor spirtose. București 1898.
- Lucrările de asanare ale platoului de la Cotroceni proiectate de Primăria Capitalei. București 1898.

- A. B. Marfan et I. G. Nanu, Recherches bactériologiques sur les cadavres de nouveau-nés et d'enfants de première âge. Bucarest 1898.
- G. Martinescu, Contribuțiunile la studiul Febrei tifoide, Tesă de doct. în med. Bucuresci 1898.
- M. Mateescu, Țuca și compozițiunea ei. (Buletinul Societ. de științe, VIII.) Bucuresci 1898.
- St. S. Minovici, Raport asupra Congresului internațional de Chimie aplicată, ținut în anul 1898. Bucuresci 1898.
- D. A. Mincu, Maladiile contagioase ale animalelor domestice. Focșani 1898.
- C. R. Mircea și Gr. Filiti, Petroleul, studiu științific și economic. Bucuresci 1898.
- Mișcarea populațiunii României în anul 1893, publ. de Minist. de Domenii. Bucuresci 1898.
- G. Moisiu, Despre Mycosis fungoid. Iași 1898.
- Lucreția Moschuna-Sion, Contribuțiunile la studiul Lepreii, Tesă de doct. în medic. Bucuresci 1897.
- A. Nicolaș, Protecțiunea copiilor maltratați și moralmente părăsiți. Bucuresci 1898.
- D. D. Niculescu, Angina difterică din județul Buzău în 1893. Buzău 1898.
- G. Paulian, Asupra întârzierii copiilor, Tesă de doct. în med. Bucuresci 1898.
- M. Petrini-Galați, Conferință asupra Lepreii, ținută la Berlin în anul 1897. Bucuresci 1898.
- M. Petrini-Galați, Quelques mots sur le traitement de la Lèpre en général et spécialement sur son traitement par le sérum de Carasquilla. Bucarest 1898.
- N. Polingher, Paludismul epidemic. Iași 1898.
- N. Polingher, Pneumococcia. Iași 1898.
- P. S. Popovici, Raport asupra stațiunii balneare Govora, pe a. 1897. (Bulet. Direcț. gener. a serv. sanitar.) Bucuresci 1898.
- Primăria orașului Bucuresci, Concesiunea pentru fabricarea de pudră. Buc. 1898.
- I. Radovici, Raport asupra stațiunilor balneare Govora, Călimănesc și Lacul-Sărat. (Bulet. Minist. Domeniilor.) Bucuresci 1898.
- Regulamentul de prevenirea bolilor infecțioase (modificat). Bucuresci 1898.
- A. de Richard, Médecine, Eaux minérales, Station balnéaire. Bucarest 1898.
- I. Rizu, Noțiuni de Anatomie și de Gimnastică pentru usul școlilor secundare. Slatina 1898.
- F. Robin și Chr. D. Staicovici, Statistica română. Bucuresci 1898.
- S. Rosenfeld, Contribuțiunile la studiul șancrelor sifilitice extragenitale. Tesă de doctor. în medic. Bucuresci 1898.
- Fl. Simionescu, Considerațiuni științifice asupra cazurilor de boală observate la dispensar și la domiciliul femeilor prostituate. Bucuresci 1898.
- I. Ștefănescu, Privire asupra Malariei în România. Bucuresci 1898.
- V. Taban, Fabricațiunea și Monopolul Alcoolului. Bucuresci 1898.
- N. P. Takean, Puterea prophylaxiei moderne. Galați 1898.
- C. Thiron, L'alcoolisme comme une des causes prédisposantes à la Tuberculose. Jassy 1898.
- A. Triandafil, Considerațiuni epidemiologice asupra Difteriei în județul Râmnicul-Sărat, Tesă de doct. în medic. Bucuresci 1898.
- T. Vasilescu, Educația fizică, necesitatea exercițiilor gimnastice. Câmpulung 1898.
- I. Voiculescu, Rolul femeii în familia plugarului român. Buzău 1898.

1899.

- D. Alexandrescu, Cele mai principale bôle la animale. Bucuresci 1899.
- Virginia Alexandrescu, Contribuțiuni la studiul infecțiunilor gastro-intestinale la copiii de sîn, Tesă de doct. în medic. Bucuresci 1899.
- V. Babeș, Asupra baselor științifice ale conferinței sanitare internaționale din Veneția pentru combaterea Ciumei (Analele Academiei Rom. și România medicală.) Bucuresci 1899.
- V. Babeș, E. Pop și P. Riegler, Prepararea serului antidifteric. (România medicală.) Bucuresci 1899.
- V. Babeș și V. Sion, Lesiunile nervoase în Pelagră. (România medicală, VII). Bucuresci 1899.
- S. G. Baroncea, Contribuțiuni la studiul Paludismului, Tesă p. doct. în medic. Bucuresci 1899.
- N. C. Berha, Incercări asupra studiului populațiunei, Tesă p. doct. în medic. Bucuresci 1899.
- A. Bernad-Lendway, Grâul și făinurile, porumbul și mălaiul din morăritul indigen. Bucuresci 1899.
- A. Bernad-Lendway, Apele minerale din Valea Oltului. Bucuresci 1899.
- I. Beu, Pelagra, n Transilvania. Sibiiu 1899.
- I. Butărescu, Mangalia ca stațiune climaterică și balneară. Bucuresci 1899.
- V. C. Buțureanu, Tableau des analyses effectuées dans l'Institut de Chimie de Jassy pendant l'année 1898. Jassy 1899.
- V. C. Buțureanu, L'analyse de l'eau minérale purgative de Copou. Jassy 1899—1900.
- V. C. Buțureanu, L'analyse de l'eau minérale Vinătorii Némțului. Jassy 1899—1900.
- D. Buzenchi, Priviri critice asupra agriculturii și prăsilii vitelor cât și asupra stărei de dezvoltare intelectuală a masei poporului nostru. Iași 1899.
- M. D. Călinescu, Scurte noțiuni de Igiena militară. Bucuresci 1899.
- S. G. Cercez, Braga. Bucuresci 1899.
- G. D. Chiru, Studiul Actinomicosei. Bucuresci 1899.
- F. Constantinescu, Studii asupra profilaxiei Tuberculozei, Tesă p. doct. în med. Bucuresci 1899.
- St. Corvin, Despre apă, Conferință. Bucuresci 1899.
- Maria Cuțarida-Crătunescu, Despre Lăgăne și în special Lăgănul Elisaveta. Bucuresci 1899.
- A. C. Cuza, Victimele Alcoolului. (No. 5 al Bibl. Ligei rom. antialcoolice.). Iași 1899.
- A. C. Cuza, Despre poporație, Iași 1891.
- E. Elefterescu, Gălbenare, Scrofuri, Friguri, în Foaia școlastică. Alba-Iulia 1899.
- P. Eleuterescu, Importanța și rolul asilelor de convalescenți pentru femei lăuze. Bucuresci 1899.
- E. Felix, Lepa nasului, a faringelui și a laringelui, Memoriu pentru abilitarea ca docent la Facult. de medic. din Bucuresci. Bucuresci 1899.
- I. Felix, Die Mineralquellen Rumäniens, in Balneologische Rundschau, 1899.
- L. Fortunatu, Cultura prunului și fabricațiunea țuicei în România. Bucur. 1899.
- D. Gerota, Efectele și desavantagiile purtării corsetului, Conferința. Bucur. 1899.
- L. Ghelerter, Alcool și Alcoolism, Tesă p. doct. în medic. Iași 1899.
- V. Gheorghiu, Raport asupra stațiunei balneare Boboci. Bucuresci 1899.
- D. Haralamb, Șancărul simplu. Bucuresci 1899.

- M. C. Haret, Monopolul Alcoolului. București 1899.
- M. Hârșu, Fragmente din raportul unui medic de plasă. Notițe asupra Igienei și Demografiei plasei Muntele din jud. Suceva. București 1899.
- St. C. Hepites, Clima și pădurile. București 1894.
- V. Imerwol, Uretrita gonococică la copii de sex bărbătesc. Iași 1899.
- D. Ionescu, Gimnastica în Comisiunea pentru alcătuirea nouelor programe școlare. București 1899.
- C. Istrati, Câte-vă cuvinte relative la petrolul ce se vinde în Capitală. (Bulet. Societ. de științe fizice, T. V.). București 1899.
- C. Istrati et G. Proca, Quelques données sommaires sur la composition de la Braga. (Bulet. Societ. de științe din București, T. VIII.). București 1899.
- Lege pentru poliția rurală. București 1899.
- N. Leon, Botanica medicală a țeranului român, în Arhiva T. X. Iași 1899.
- C. Litarczek, O părere asupra alimentării orașului Craiova cu apă potabilă. Iași 1899.
- W. H. Lindley, Studiul alimentării orașului Iași cu apă potabilă. Iași 1899.
- G. Maior, Zootehnia. București 1899.
- M. Manicatlă, Sur la Lactosurie alimentaire des nourissons. Bucarest 1899.
- N. A. Maraty, Studiul Enteritei estivale. București 1899.
- C. D. Miclescu, Conjunctivita granulată. Iași 1899.
- N. Minculescu, Contribuțiuni la studiul vaccinului, Tesă p. doct. în med. București 1899.
- M. Minovici, Putrefacția din punct de vedere medico-legal și hygienic. București 1899.
- G. S. Miron, Trei cazuri de Sifilis extragenital, studiate din punctul de vedere al Igienii publice. București 1899.
- Sofia Nădejde, Alăptarea, în Familia. Oradea 1899.
- I. Neagoe, Pelagra în România. București 1899.
- S. G. Nicolaș, Turburările sensibilității în Lepră, Tesă. București 1899.
- D. V. Păcățianu, Căluza practică pentru fabricanții de spirtose. București 1899.
- P. Pelissier, Tratat elementar de Higiena practică și socială. Piatra-Nămțu 1899.
- M. Petrini-Galați, Despre infecțiunea sifilitică, istoria și originea Sifilisului, virusul sifilitic. București 1899.
- M. Petrini de Galatz, Rapport sur la prostitution et les maladies vénériennes en Roumanie. Lois et Règlements relatifs à la surveillance de la prostitution. Bucarest 1899.
- M. Petrini-Galatz, Conferința internațională pentru profilaxia Sifilisului, ținută la Bruxelles în anul 1899. București 1899.
- P. Petroianu, Contribuțiuni la studiul Paludismului cu privire la județul Vlașca București 1899.
- I. Poenar, Scarlatina, în Familia, Oradea 1899.
- P. S. Popovici, Referat asupra stațiunii balneare Govora pe anul 1898. (Buletinul Minist. Domen.). București 1899.
- St. Possa, Difterie și Seroterapie. Iași 1899.
- Primăria orașului Iași, Ajutătoare de dat persoanelor trăsnete. Iași 1899.
- Regulament pentru concursuri de oină. publ. de Minist. Instr. publice și Cult. București 1899.
- Regulament pentru măsurile de apărarea sănătății publice față de exploatarea de petrol, București 1899.

- Reuniunea igienică a Comitatului Sibiiu, Profilaxia Tuberculozei pulmonare. Sibiiu 1899.
- M. Roșeanu, Raport despre stațiunea balneară Lacul-Sărat pe anul 1898, în Bulet. Minist. Domen. Bucuresci 1899.
- A. O. Saligny, Contribution à la connaissance des pétroles de la Roumanie. Bucarest 1899.
- I. G. Saru și V. Florinescu, Relele urmări ale alcoolului. Bucuresci 1899.
- Fl. Simionescu, Casuri rare de șancre simple. Bucuresci 1899.
- Solomonovici, Higiena sărutării. Iași 1899.
- N. D. Staicovici, Câte-vă cuvinte asupra Conjunctivitei granuloase. Bucuresci 1899.
- E. Sterian, Impaludismul și Impaludații. Bucuresci 1899.
- S. Sufrin, Câte-vă reflecțiuni asupra etiologiei Pelagrei. Bucuresci 1899.
- L. Șapira, Influența. Iași 1899.
- I. Șerbănescu, Memoriu asupra maladiilor infecțioase în armată și în populațiunea civilă. Bucuresci 1899.
- A. Tălășescu, Despre băile de mare. Bucuresci 1889.
- C. Thiron, L'Alcoolisme. Jassy 1899.
- E. I. Tisescu, Băile de mare de la Constanța. (Albina, II.). Bucuresci 1899.
- I. Toma Tomescu, Raport asupra stațiunii balneare Govora. (Buletinul Ministerului Domen., 1899)
- A. Urbeanu, Instrucții la întrebuintarea esențelor. Bucuresci 1899.

1900.

- Ecaterina Arbore-Ralli, Mama și copilul. Bucuresci 1900.
- Z. Arbore, Beția prăpădesce trupul și sufletul. Bucuresci 1900.
- V. Babeș, Direcțiunea medicinei moderne și noul Institut de Bacteriologie. (Analele Acad. Rom.). Bucuresci 1900.
- V. Babeș, Șapte conferințe. Bucuresci 1900.
- V. Babeș, V. Opreșcu și S. Nicolaș, Curs de Bacteriologie. Bucuresci 1900.
- V. Babeș, Die Tuberculose in Rumänien und die Mittel zur Bekämpfung derselben. (Zeitschrift für Tuberculose und Heilstättenwesen, B. I.) Leipzig 1900.
- V. Babeș et Hélène Manicatide, La pathogénie de la Pellagre. (Compte-rendu de l'Académie de médecine.). Paris 1900.
- T. Bălășel, Băuturile spirtose, Conferință. Bucuresci 1900.
- Biblioteca antialcoolică a Ligei române în contra Alcoolismului. Iași 1897—1901.
- Biblioteca antialcoolică a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, Bucuresci 1898—1901.
- O. Blașianu, Nu scuipați pe jos sau lupta împotriva ofticei. Bucuresci 1900.
- O. Blașianu, Dare de seamă asupra serviciului sanitar al județului Ilfov pe anul 1899—1900. Bucuresci 1900.
- V. Buțureanu, L'analyse de l'eau minérale de Jitia et Poiana Mărului. Jassy 1900.
- V. Buțureanu, L'analyse de l'eau minérale de Nastasachi. Jassy 1900.
- V. Buțureanu, L'analyse de l'eau minérale de Copou (Mircea) de Jassy. Jassy 1900.
- M. Călinescu, Noțiuni de Igienă militară, ediț. II. Bucuresci 1900.
- Chiricescu și Nazarie, 20 cuvântări despre pericolele băuturilor alcoolice. (Biblioteca antialcoolică a Minist. Cult. și Instr. publ.). Bucuresci 1900.
- L. Colescu, Mișcarea populațiunii României în 1894. Bucuresci 1900.

- L. Colescu, Resultatele provisorii ale recensământului general al populațiunii din Decembrie 1899. (Bulet. Minist. Domen., XII.). București 1900.
- Comisiunea pentru studiul Monopolului alcoolului în Rusia. (Sc. C. Arion, St. Cihoski și G. Vivescu). București 1900.
- Congresul medical român al IV-lea, Proiect de modificare a legii sanitare. București 1900.
- S. Comșa, Igiena în casa țeranului. Craiova 1900.
- St. Corvin, Tuberculoza în armată. Iași 1900.
- G. Crăiniceanu, Die Gesundheitspflege der Augen. Tübingen 1900.
- G. Crăiniceanu, Igiena ochilor. București 1900.
- A. C. Cuza, Monopolul cârciumilor la sate și monopolul vinăriei alcoolului. Iași 1900.
- Delaunois, Alcoolismul—Miserie, bătă, crimă, tradus în românește. (Bibl. antiale. a Minist. Cult. și Instr. Publ.) București 1900.
- Gr. Dianu, Istoria închisorilor din România. București 1900.
- L. Donciu, Apa minerală de la Govora. (Bulet. Societ. de științe, IX.). București 1900.
- Ch. D. Druțu, Studii asupra viticulturii și vinurilor din România. București 1900.
- E. Felix, Les voies aériennes supérieures dans leurs rapports avec les différentes maladies, în La Semaine médicale. Paris 1900.
- A. G. Găleşescu, Eforia spitalelor civile din București. București 1900.
- C. M. Grosovic, Epidemia de Febră tifoidă din 1897. București 1900.
- St. C. Hepites, Climatologia litoralului român al Mării Negre. București 1900.
- St. C. Hepites, Dare de seamă de lucrările Congresului internațional de hidrologie, climatologie și geologie de la Liège. București 1900.
- St. C. Hepites, Album climatologique de la Roumanie. București 1900.
- Instrucțiuni la alcătuirea catagrafiei celor ce urmăresc să fie vaccinați, publ. de Direcț. gener. a serv. sanitar. București 1900.
- G. N. Ionescu-Brăila, Studii asupra vaccinului animal, Tesă de doct. în medic. București 1900.
- I. Kalinderu, Indrumări date genților Domeniului Coronei. București 1900.
- Ermina Kaminski, Rolul femeii în Higiena casnică. București 1900.
- I. Laumonier, Higiena bucătăriei. București 1900.
- Lege pentru modificarea unor dispozițiuni din legea impozitului asupra băuturilor spirtoase, București 1900.
- Lege pentru interdicerea importului Zaharinei. București 1900.
- N. Leon, Notes de Parasitologie Roumaine în Archives de Parasitologie. Paris 1900.
- L. I. Magniet, Sterilizarea laptelui. București 1900.
- G. Maior, Economia rurală (Manual de Agricultură, T. IV). București 1900.
- Elena Manicatide, Etiologia Pelagrei, Tesă de doct. în medic. București 1900.
- M. Manicatide, Méningite cérébro-spinale épidémique. 1900.
- M. Minovic, Antialcoolul, Organul Ligei antialcoolice. București 1900, 1901.
- Mișcarea populațiunei române în 1894, publ. de Minist. Domen. București 1900.
- G. Murgeanu, Catehismul antialcoolic, din Bibl. antialcool. a Minist. Cult. și Instrucț. publ. București 1900.
- G. Murgeanu, Credințe false răspândite în popor asupra pretinselor însușiri ale alcoolului. (Bibl. antialcool. a Minist. Cult.), București 1900.
- I. Neagoe, Studii asupra Pelagrei, carte premiată de Academia Română. București 1900.
- V. G. Negrescu, Despre lapte. București 1900.

- G. N. Nicolescu et V. S. Brezeanu, *État de l'arboriculture en Roumanie*. Bucuresci 1900.
- C. Pessicu, *Alimentațiunea tuberculoșilor*. Iași. 1900.
- A. Poltzer, *Analisa alimentelor și băuturilor*. Bucuresci 1900.
- M. Popovici, *Industrializarea fructelor*. Bucuresci 1900.
- St. Possa, *Alcoolismul*, în *Bulet. Asoc. gener. a medicilor*, IV. Bucuresci 1900.
- V. Predeanu, *Rolul preotului în lupta contra alcoolului*, Bucuresci 1900.
- G. Proca, *Cercetări asupra relațiunilor dintre apa de băut și epidemiile de Febră tifoidă din Capitală*. (Bulet. societ. de științe, IX). Bucuresci 1900.
- E. Pușcariu et I. Lebell, *Compte-rendu sur le traitement antirabique dans l'Institut. antirab. de Jassy*. (Archives des sciences médic.). Paris 1900.
- Regulament pentru vânzarea substanțelor medicamentose. Bucuresci 1900.
- Regulament pentru depozitarea, vânzarea și întrebuințarea țigeliului și derivatelor lui, public de Ministerul de Interne. Bucuresci 1900.
- Regulament asupra fabricațiunii apelor și limonadelor gaze, publicat de Primăria orașului Bucuresci. Bucuresci 1900.
- Regulament asupra fabricării și vânzării băuturilor fermentate răcoritoare, braga, hidromelul, cidrul și mustul, publicat de Primăria Oraș. Bucuresci. Bucuresci 1900.
- E. Riegler, *Méthode nouvelle pour la recherche de la Saccharine, de l'acide salicylique et d'un mélange de ces deux corps*. Jassy 1900.
- E. Riegler, *Eine neue sehr empfindliche Reaktion zum Nachweise des Formaldehydes und des Milchezuckers in der Milch*, în *Pharmaceutische Centralhalle*. Dresden 1900.
- E. Riegler, *Note sur une nouvelle réaction très sensible de la Glucose et des autres aldéhydes*, în *Annals scientifiques de l'Université de Jassy*. Jassy 1900-1901.
- E. Riegler, *Réfractométrie des eaux minérales*, în *Bulet. Societ. de științe*. Bucuresci 1900.
- G. Robin, *Contribuțiuni la stabilirea rolului muștelor în răspândirea germenilor infecțioși*. (România medicală, VIII.). Bucuresci 1900.
- R. Rosin, *Apele minerale de la Vizantea. Focșani* 1900.
- R. Rosin, *Moș Dima, povestire anti-alcoolică*. (Bibliot. antialcool. a Minist. Instrucțiunii publice și al Cultelor.). Bucuresci 1900.
- L. Russ, *Despre stațiunea balneară Slănic*. Iași 1900.
- Fl. Simionescu, *Apele minerale artificiale*. Bucuresci 1900.
- Th. Speranția, *De necaz*. (Bibl. antialcoolică a Minist. Instrucțiunii publice.). Bucuresci 1900.
- Th. Speranția, *Ce face dracul*. (Bibl. antialcoolică a Minist. Cult. și al Instrucțiunii publice.). Bucuresci 1900.
- Th. Speranția, *Ce face beția*. Bucuresci 1900.
- I. Ștefănescu, *Paludismul*. Bucuresci 1900.
- A. A. Sutz (junior), *Contribuțiuni la tratamentul medical al Pelagrei, Tesă de doct. în medicină*. Bucuresci 1900.
- A. Șaabner-Tuduri, *Apele minerale și stațiunile climaterice ale României*. Bucuresci 1900.
- V. Taban, *Fabricarea berei*. Bucuresci 1900.
- G. Thiron, *Carte contra beției*. (Bibl. antialcool. a Ministerului Instrucț. publice.). Bucuresci 1900.

- Gr. Tocilescu, Materialuri folklorist. București 1900.
- A. Urbeanu, Imposibilul pe țuică o necesitate fiscală și igienică. București 1900.
- V. A. Urechia, Edilitatea sub domnia lui Caragea. (Anal. Acad. Rom., Ser. II, Tom. XXI.). București 1900.
- I. Vraca și St. Spirescu, Colecțiunea legilor, regulamentelor și instrucțiunilor sanitare. București 1900.
- A. Zaharia, Contribution à l'étude des blés roumains. Bucarest 1900.
- G. Zaharia, Insemnătatea leziunilor sistemului nervos în diagnosticul repede al Turbăreii, Tesă de doct. în medic. București 1900.
- I. N. Zătreanu, Considerațiuni asupra Scarlatinei. Iași 1900.